

Pražská vysoká škola psychosociálních studií

**Sociální práce s mládeží v době globální
(Utváření identity dospívající dívky v kontextu nových
technologií)**

Bc. Barbora Pipášová

Diplomová práce

Studijní program: Sociální práce se zaměřením na komunikaci a aplikovanou psychoterapii

vedoucí práce: Doc. PhDr. Martin Soukup, Ph.D.

Praha 2018

Prague College of Psychosocial Studies

Social work with adolescents in times of social networks (Identity formation of adolescent girl in the context of new technologies)

Bc. Barbora Pipášová

The Diploma Thesis

The Diploma Thesis Work Supervisor: Doc. PhDr. Martin Soukup, Ph.D.

Praha 2018

Anotace: Cílem textu diplomové práce je zachytit příběh dospívající dívky v roce 2018 v kontextech vlivů sociálních médií a zmapovat, jakým způsobem sociální práce reaguje na fenomén nových technologií. Autorka zkoumá život mladého člověka prostřednictvím případové studie a hledá nové možnosti sociální práce s mladými lidmi. Kromě rizik běžně spojovaných s on-line světem, práce poukazuje i na mnohé šance, které virtuální prostor nabízí.

Klíčová slova: identita, dospívání, sociální média, sociální práce s mládeží, postmoderní perspektiva

Abstract: This thesis presents the case study of an adolescent in 2018 in times of social media and their influence on the formation of identity and evaluates social work methods in the context of these new technologies. While also depicting the risks of the online world this work aims to address its potential.

Key words: identity, adolescent development, social media, social work with adolescents

Prohlášení:

1. Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného či stejného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 30. 4. 2018

Podpis

Obsah

Úvod	8
1 Filozoficko-teoretické ukotvení zkoumaného tématu	9
1.1 Pojetí postmoderního myšlení	9
1.2 Vědecké přístupy a směry postmoderny.....	12
1.2.1 Hermeneutika a fenomenologie v postmoderním hávu.....	12
1.2.2 Sociální konstrukcionismus	13
1.2.3 Poststrukturalismus	14
1.2.4 Diskurs Michela Foucaulta	15
1.3 Osobní identita ve světle postmoderní společnosti	17
1.3.1 Postmoderní feminismus jako cesta ke konstrukci ženské identity	19
1.4 Dospívání v České republice	21
2 Nové technologie.....	23
2.1 Vymezení pojmů.....	24
2.1.1 Sociální média.....	25
2.1.2 Platformy, služby a aplikace využívané participantkou výzkumu	26
2.1.3 On-line veřejnost	26
2.2 Identita a soukromí on-line.....	29
2.3 Možné scénáře vlivu on-line života dospívajících	32
2.3.1 On-line závislost.....	32
2.3.2 On-line nebezpečí.....	34
2.3.3 Kyberšikana	34
3 Sociální práce s dospívajícími v postmoderní době	37
3.1 Vybrané pohledy na sociální práci s dospívajícími, kteří porušují normy	37
3.1.1 Přístupy orientované na silné stránky	37
3.1.2 Systemické přístupy.....	38
3.1.3 Spolupracující přístup (Collaborative approach).....	39
3.1.4 Modely utváření identit.....	40
3.2 Současné způsoby intervence pro dospívající v ČR.....	42
3.2.1 Sociální kuratela pro děti a mládež.....	42
3.2.2 Sociální služby.....	43
3.2.3 Ústavní výchova.....	43
3.2.4 Střediska výchovné péče.....	43
3.2.5 Preventivní programy	44
3.2.6 Probační a mediační služba.....	44
3.2.7 On-line sociální práce.....	45
4 Výzkumná sonda	46
4.1 Předporozumění tématu.....	46
4.2 Výzkumný problém a cíle výzkumné sondy.....	47
4.2.1 Výzkumné otázky.....	47
4.3 Design kvalitativního výzkumu a metody sběru dat	48
4.3.1 Polostrukturované hloubkové rozhovory	48
4.3.2 Zúčastněné pozorování	49
4.3.3 Analýza sociálních médií využívaných participantkou.....	50
4.3.4 Analýza spisové dokumentace participantky ze Střediska výchovné péče	50
4.4 Analýza získaných dat.....	51

4.5	Validita a reliabilita výzkumného projektu.....	51
4.6	Etické otázky	52
4.7	Volba výzkumného případu.....	52
4.7.1	Denny	53
4.8	Výstupy analýzy dat.....	54
4.8.1	Subjektivita jako příběh dospívající dívky v roce 2018	54
	Dospívající a jeho já.....	55
	Ti druzí a vztahy s nimi.....	61
	Svět kolem.....	63
4.9	Výstupy případové studie a jejich interpretace	66
4.9.1	Identity jako součást subjektivity člověka	66
4.9.2	Diskuse	71
	Závěr	72
	Literatura	74
	Diplomové práce.....	77
	Elektronické zdroje.....	77
	Přílohy	I
	Příloha č. I: Poučený souhlas	I
	Příloha č. II: Struktura hloubkových polostrukturovaných rozhovorů s participantkou Denny.....	II
	Příloha č. III: Rozhovor s participantkou, 5. 2. 2018	VI
	Příloha č. IV: Rozhovor s participantkou, 19. 2. 2018.....	XXIII
	Příloha č. V: Otevřené kódování	XXXIV

Úvod

Chytrý telefon jako součást sebeobrazu mladých lidí je skutečnost jako vystřižená z prologu dnešních sci-fi filmů, které by se mohly jmenovat „život v #hashtazích#“, „hledání ztraceného wi-fi signálu“ či „my face like“. Pokud přijmeme dospívání jako interregnum mezi dětstvím a dospělostí, můžeme se zvědavě pít po tom, zda je dnešní mládež opravdu natolik jiná než v době, kdy označovali za mladé nás. My naše rodiče pohoršovali proklatě malinkými topy na svých hrudnících, dnešní dospívající jim drásají nervy zveřejňováním svých „selfie“ portrétů.

On-line svět mě nikdy příliš nezajímal a pokud jsem o něm přemýšlela v souvislosti s dětmi a mládeží, pak jako o „Sherwoodu“, kde za každým dubem čeká nebezpečný zbojník. V poradenské praxi jsem působení dětí a dospívajících v on-line prostoru brala jako nedůležitou, marginální část jejich života, která je pro ně pouhou zábavou podobně jako televize. Ze zimního spánku mne probral až příběh chlapce, který přežíval díky možností mít tajný on-line život, protože v off-line světě byl natolik sešněrován příkazy a zákazy rodičů, že „by asi raději skočil z mostu“, jak uvedl.

Následující kapitoly práce se věnují tématům souvisejícím s životem mladých lidí v on-line světě a hledají odpověď na otázku, jakým způsobem konstruuje své identity dospívající dívka, která byla klientkou sociální práce, prostřednictvím sociálních médií. Zkoumají téma skrze optiku postmoderního uvažování a terminologií, jež dle mého názoru mnohem více vyhovují dnešní měnící se a zrychlené společnosti. Pojmy jako globalizace, identita či dospívání dostávají postmoderní nádech pluralismu a relativismu.

Práce postupně tvoří plastický portrét dívky, která se snaží projít etapou, ve které dospělí vyžadují, aby byla „dospěle“ zodpovědná, ale zároveň „dětská“, bez možnosti se svobodně rozhodovat. Prostřednictvím jedinečného příběhu hledá text, v čem je její dospívání jiné než dospívání předchozích generací, a co nového pro ni přináší technologický pokrok. Zároveň přináší pro mnoho sociálních pracovníků provokativní otázku: „Nezaspali jsme, drazí kolegové, dobu?“

1 Filosoficko-teoretické ukotvení zkoumaného tématu

Sociální práce je decentralizovaný obor, v němž probíhají zapálené debaty a drobné půtky zastánců a představitelů jednotlivých teorií, ale nikdy nedošlo k ovládnutí diskursu jediným principem. Žádný z konceptů sociální práce nemá rozhodující vliv na dnešní teoretickou i praktickou sociální práci. I přesto v posledních desetiletích sledujeme prosakování postmoderních teorií do praxe sociálních pracovníků. Následující kapitola pojednává o postmoderním smýšlení a objasňuje filosoficko-teoretická východiska práce, jež zákonitě ovlivňují způsob pronikání do tématu a výběr konkrétních výzkumných metod.

1.1 Pojetí postmoderního myšlení

„Víš, přijde mi, že pro tetu jsem zdroj prachů, vona a ta její familie mě vidí akorát jako tlušťošku, co si nemůže vzít krátkou sukni, ale dyť ostatní mi říkaj, že mám hezký prsa. A když se dobře vyfotím, tak i zadek.“ Denny

„Postmodernismus znamenal krizi velkých vyprávění, která věřila, že mohou světu nadřadit určitý model fungování“, takto hovoří o nástupci modernismu Eco v příznačně pojmenovaném titulu *Od hlouposti k šílenství* (Eco, 2016, s. 9). Dále postmodernismus označuje za *„zastřešující termín, který v sobě ne vždy koherentně soustřeďuje různé fenomény, od architektury po filosofii a literaturu“* (Ibid, s. 9). Hovoří o postmodernismu jako o době konce metapříběhu, jediného univerzálního chápání světa. Lyotard, hlavní představitel postmoderní filosofie, upozorňuje, že celý průběh dějin lidské existence lze sice redukovat na sled přechodů jednoho určujícího mýtu k jinému, ale odlišností postmoderního vnímání světa je rozklad velkých příběhů jako hlavního zdroje legitimacy (Lyotard, 1993).

Zároveň získávají na důležitosti zůstavší místní příběhy, *„vlastní já mnoho neznamena, ale není něčím izolovaným, je vřazeno do přediava vztahů, které je složitější a pohyblivější než kdy dřív“* (Ibid, s. 115). Poznání je představováno jako *„diskurzivní praktiky směřující k pluralitě příběhů, které jsou spíše aktuální, kontextuální a nestálé, pohybuje se směrem k multiplicitě přístupů k analýze takových konceptů, jakými jsou vědění, pravda, jazyk, historie, self a moc“* (Anderson, 2009, s. 48). Postmoderní hnutí spojuje důraz na holistické pojetí člověka, které nahrazuje karteziánskou subjekt-objektovou figuru nahlížení na něj a relativistický pluralismus odmítající *„nadkulturní, nadčasovou pravdu“* (Ibid, s. 23) ve snaze dát prostor místní povaze pravdy.

Pokud budeme přemýšlet o postmodernismu jako o konkurenci schopném paradigmatu současnosti, musíme připomenout významné autory jako Giddense, Becka

nebo Baumana, kteří nevidí v postmodernismu nový nastupující směr, ale spíše hovoří o závěrečné fázi modernismu charakteristickém narůstajícím individualismem, k němuž dle slov Ulricha Becka dochází v důsledku uvolnění lidí ze sociálních útvarů a institucí klasické industriální společnosti (Beck, 2007, s. 16). Bordoni s Baumanem v souboru esejí *Stát v krizi* diskutují nad obdobím postmodernismu a společně se shodují na přechodné a již vyčerpané povaze této historické fáze, jež nás vrhla a zanechala v nejistotě bez ambicí na odhalování dění, jež se odehrává tady a teď (Bauman, Bordoni, 2014, s. 102). „*Postmodernismus je pryč. Jeho životní cyklus skončil, skončila i jeho úloha převozníka. Zanechal nás na neznámém a zákeřném pobřeží, abychom čelili skličujícím vyhlídkám, ...*“ (Bauman a Bordoni, 2014, s. 119).

Jiní postmoderní autoři jako Michel Maffesoli, enfant terrible francouzské vědecké společnosti, dochází k jiným závěrům. Individualismus označuje jako symptom překonané moderny a nový postmoderní věk chápe jako čas retribalizace – období charakterizované pocitem sounáležitosti a tendencí splynout s kmenovým seskupením. Současný člověk se začíná dostávat do konfliktu dvou protichůdných tendencí. Na jedné straně je ještě stále ovlivňován celkovým individualistickým směřováním moderní západní tradice, na straně druhé můžeme pozorovat stále sílící touhu o spojení jedince s druhými. Maffesoli tvrdí, že jsme svědky překonávání egocentrismu, jenž je hluboce zakořeněn v našem moderním vidění světa a že momentálně můžeme sledovat změnu revoluční povahy. Specifickým znakem postmoderny je podle Maffesoliho návrat komunitního ideálu, který je spojen s procesem postupného zániku individualismu. Pojetí stálé a neměnné identity moderního světa je pro něj překonané a nefunkční a je nahrazováno mnohočetnými identitami, jež jsou dočasné a lze je naplňovat pouze ve vztahu s ostatními lidmi. (Maffesoli, 2002).

V podání některých autorů nás postmodernismus nabádá, abychom se přestali stále a znovu zabývat individuálním nitrem člověka či rodinou, ale začali dostatečně věnovat pozornost „*osobám-ve-vztazích*“ (Anderson, 2009, s. 42). Pokud přistoupíme na Bordoniho myšlenku a postmodernismus se nám začne zjevovat jako přechodný proces, možná právě on znamená příležitost ke sblížení „*intro-přístupů*“, kde to podstatné se odehrává uvnitř a „*exo-přístupů*“, kde to podstatné se odehrává venku (Gergen, 1997). A právě v tomto klimatu získává na důležitosti obor jako sociální práce, která se snaží ze svého principu o propojování a zkoumání „*lokálních*“ příběhu a činní tak formou aplikovanou, přímo v terénu.

Uchopení zkoumaného tématu vychází především z konceptů postmodernismu, které do aplikované praxe sociální práce začaly pronikat až v posledních deseti letech. Následující

kapitola shrnuje základní myšlenky jednotlivých směrů a přístupů, skrze které nahlížím na zkoumaná témata identity, dospívání, moderních technologií či praktického výkonu sociální práce.

1.2 Vědecké přístupy a směry postmoderny

Anderson uvádí, že „*paradigmata dávají problémům tvar*“ (Anderson, 2009, s. 31). Proto se následující kapitola věnuje teoretickým směrům, které můžeme zařadit do konceptů označovaných jako postmoderní, nespojitých přístupů, kriticky se vymezující moderní tradici. Pro účel textu jsem vybrala směry, které ovlivnily zkoumání relevantních témat buď přímo, protože se rozhodly konkrétními otázkami zabývat, nebo nepřímo samotným způsobem uvažování o nich. Jedná se především o hermeneutiku a fenomenologii, poststrukturalismus, sociální konstrukcionismus, nebo diskurs¹ Michela Foucaulta.

1.2.1 Hermeneutika a fenomenologie v postmoderním hávu

„*Já těm děčkám fakt nerozumím, jsou schopní na internet pomalu dát i to, že jdou na záchod.*“ Teta a pěstounka Denny

Jako filosofickou předehru k postmoderním evropským přístupům můžeme jistě označit fenomenologické dědictví Husserolvy výzvy „*K věcem samým!*“ („*Zu den Sachen selbst!*“) a znovunarození hermeneutiky ve dvacátém století představované Gadamerem a Heideggerovou fundamentální ontologií.

Husserlovská fenomenologická filosofie na nás klade požadavek na provedení transcendentální epoché². To jest dívat se na svět jako malé dítě, ale s uvědoměním, že všechny výtěžky, jež si s sebou přinášíme z předchozího života uzávorkujeme. „*Něco, co si neseme v nás samých, nám tento svět přibarvuje a nejen přibarvuje, dokonce spoluvytváří*“ (Hogenová, 2006, s. 29). Obdobně jako psychoterapeut, by se i sociální pracovník měl „vrozumět“³ do světů svých klientů, teprve pak mohou společně hledat novou cestu.

Ačkoli definice hermeneutiky se od jejího vzniku měnily, obecně lze konstatovat, že základními oblastmi, kterými se zabývá, jsou porozumění a interpretace. Snaží se o zkoumání procesu porozumění významu textu nebo diskursu, včetně lidských emocí a chování, který je ovlivněn předsudky, minulými zkušenostmi a zájmy interpretujícího (Anderson, 2009, s. 50). V tomto základním se hermeneutický výklad setkává s fenomenologickým požadavkem na transcendentální epoché. Hermeneutika zároveň zastává názor, že porozumění je vždy interpretativní.

¹ V práci používám starší písemnou variantu pojmu – diskurs, ale v případě přímých citacích se držím varianty autorovy – diskurs/diskurz.

² Z řeckého epoché – zdržení se soudu a transcendentální jako apriorní (Hogenová, 2006, s. 28).

³ Termín „vrozumět“, jsem převzala od Jiřího Růžičky (Růžička, 2015).

Poprvé na spojení mezi fenomenologií a hermeneutikou upozornil M. Heidegger ve své práci *Bytí a čas*, do té doby se fenomenologie rozvíjela nezávisle na tradici hermeneutiky (Heidegger, 2008). Pro Heideggerova žáka Gadamera tvoří ústřední bod jazyk, neboť všechno poznání o světě je jazykově zprostředkováno a „*řeč je pravým středem lidského bytí. Musíme ji ovšem vidět v té oblasti, kterou sama vyplňuje, v oblasti lidského spolubytí, v oblasti dorozumění ...*“ (Gadamer, 1999, s. 29).

Studium fenomenologie a hermeneutiky se jeví jako důležité především v kontextech propojeného a „smršťujícího“ se světa, jež nás nutí potkávat se s jinakostí. Motem sociálních pracovníků by se tak mohla stát fenomenologická výzva „poznávejme jinakost a rozpoznávejme v ní podobnost“. Práce se také zabývá činností sociálních pracovníků, kteří se dennodenně setkávají s mladými lidmi, kteří nějakým způsobem vybočili z normativní stejnosti. Praxe na tyto odborníky klade nárok, umět zprostředkovávat a propojovat porozumění mezi generacemi a jednotlivými skupinami společnosti. Vodítka by se jim mohly stát postuláty vycházející z fenomenologie a hermeneutiky.

1.2.2 Sociální konstrukcionismus

„Většina z vesnice si myslí, že jsem děvka, protože nosím krátký sukně, ale já se vyspala s klukem jen jednou“ Denny

Teorie a myšlenky sociálního konstrukcionismu⁴ se staly východiskem pro mnoho současných psychoterapeutů a sociálních pracovníků (Anderson, Goolishian, 1993; Gergen, 1993; Gjuričová a Kubička, 2009; Nepustil, 2001). Vznik sociální konstrukce je obvykle spojováno s prací Bergera a Luckmanna (1967), kterou dále rozpracoval Gergen a v mnohém navazuje na Gadamerovu hermeneutiku, literární teorii Bachtina, či filosofii v pojetí Michela Foucaulta. Sociální konstrukcionisté upozorňují, že „*naše poznání různých aspektů lidské existence jsou determinovány společenskými strukturami a ideologiemi, které utvářejí náš život a naše chápání vztahů těchto aspektů*“ (Skorunka, 2009, s. 192).

Gergen ve své publikaci *An Invitation to Social Construction* vysvětluje, čím je sociální konstrukce vytvářena a udržována. Konstrukcionismus po nás nežádá zbavení se užitečných poznatků a pravd, ale pouze pochopení, že tato vědění jsou založena na množství kulturně a historicky podmíněných konstrukcí (Gergen, 2009). Záleží jen na nás, na jaké

⁴ Sociální konstrukcionismus bývá často spojován či zaměňován se sociálním konstruktivismem, který zdůrazňuje, že lidé aktivně utvářejí reprezentace světa na základě svých systémů přesvědčení a struktur, aniž by brali v potaz vliv společensko-kulturních faktorů a diskurzů na tento proces (Skorunka, 2009).

verzi se dohodneme. Příkladem může být přesvědčení většiny odborníků a rodičů, že dítě prochází za svůj život nejméně dvěma obdobími vzdoru.

Gergen navazuje na Wittgensteinovo přesvědčení, že konstitutivní vlastností jazyka není pouze dorozumívání, ale „*přímo spoluvytváření našeho poznání, porozumění a samozřejmě i podněcování změny*“. Zkušenosti jedince a jejich významy jsou vpleteny do dané kultury a zároveň jsou danou kulturou vplétány a vytvářeny (Ibid, s. 194). „*Významy, které přisuzujeme věcem, událostem a lidem v našich životech a nám samotným, jsou dosahovány jazykem, který lidé používají prostřednictvím společenského dialogu, vzájemné výměny a interakce, kterou sociálně konstruujeme*“ (Anderson, 2009, s. 52).

Zásadními principy sociální konstrukce, důležité pro následující text, jsou především tvrzení, že způsoby, kterými chápeme svět a vytváříme poznání, jsou „*výsledkem historického procesu interakcí a vyjednávání mezi různými skupinami lidí*“ a snaha o redefinici tradičních psychologických konstruktů jako „*mysl, Self, emoce jako sociálně utvářené fenomény*“ (Skorunka, 2009, s. 193). Z teorií sociálního konstrukcionismu vychází celé pojetí systemické psychoterapie, jež má přímý vliv na formování nových směrů v sociální práci⁵, které se uplatňují také při práci s mládeží.

1.2.3 Poststrukturalismus

„*S Denny jsme společně dlouho hledaly, jak rozumí té lásce, o které tak mluví.*“

Sociální pracovnice Denny

Teorie dekonstrukce navazuje na kritiku velkých metafyzických systémů a je spjata především s hlavními představiteli francouzské filozofické školy 20. století – J. Derridou, M. Foucauletem či G. Deleuzem. Určitou část jejich myšlenek můžeme zahrnout pod souhrnné označení poststrukturalismus, či neostrukturalismus⁶.

Poststrukturalismus není samostatným jasně definovatelným směrem, jako spíše tendencí, především francouzských autorů, překonat saussurovský strukturalismus. Klasický strukturalismus se zabývá světem z hlediska pravidel jazyka jako systému znaků, jež tvoří základ pro vnitřně rozpoznatelné struktury na pozadí všech kulturních jevů. Struktura je dle strukturalistů „*takový systém význam/výraz ..., v němž je každému označujícímu přiřazeno jedno a pouze jedno označované, a to podle pevného a neměnného pravidla, které dovoluje*

⁵ K východiskům systemických teorií se hlásí především narativní terapie a krátká terapie zaměřená na řešení, jež významně ovlivňují poradenskou praxi v sociální práci.

⁶ Označení neostrukturalismus používá Manfred Frank, který pojmu poststrukturalismus vytýká indiferentní povahu, neboť se jedná o směr, který nejenže nastoupil po strukturalismu, ale také na něj přímo navazuje (Frank, 2000, s. 26)

jak rozlišování znaků, tak jejich rekombinaci“ (Frank, 2000, s. 28). Pro moji práci je důležité uvažování o konceptu subjektu, jehož původ můžeme nalézt právě v pracích strukturalistů, kteří hovoří o identitě prvku, která „je určena relativní pozicí tohoto prvku vůči prvkům jiným, tedy umístění ve struktuře, v níž se prvek nachází“ (Zábrodská, 2009, s. 53). Strukturalismus znamená důležitou změnu v chápání identity a jáství, hovoří o přechodu mezi karteziánským pojetím identity jako našeho nezcizitelného já, stálého napříč různými sociálními kontexty, ke koncepci subjektivity „chápané jako efekt symbolických struktur“ (Ibid, s. 53).

V kritické návaznosti na strukturalismus přichází v šedesátých letech Derrida se svojí teorií dekonstrukce a vyzývá, abychom přistoupili na myšlenku, že neexistuje žádný jednotný význam světa a že v procesu poznávání se objevuje pouze hledisko subjektu, který skutečnost vykládá (Derrida, 1993, s. 179). „*Dekonstruovat určitý pojem neznamená jej popřít nebo zavrhnout, ale otevřít novému užití, pro které nebyl původně autorizován*“ (Zábrodská, 2009, s. 49).

Teorie poststrukturalismu jsou důležité pro svůj důraz na jazyk, text a jejich vliv na konstruování skutečností a zároveň pro popření existence přirozeného základu, společného sociálním strukturám, jež slouží jako odrazový můstek pro postmoderní a postfeministické teorie subjektivity. Metoda dekonstrukce může v sociální práci sloužit jako nástroj pro reflektování zavedených pravd sociální práce.

1.2.4 Diskurs Michela Foucaulta

„Dostala se ke mně taky protože kurátorka předpokládala, že Denny žije rizikový promiskuitní sexuální život.“ Sociální pracovnice Denny

Michele Foucault zahájil úplné odmítnutí moderního způsobu myšlení. Jeho život, dílo a koneckonců i odchod ze života dokonale koresponduje s „foucaultovským“ způsobem nahlížení na svět, tvořeného v koláži mezních zkušeností (Grenz, 1997, s. 122).

Ve svých dílech Foucault detailně popisuje změnu charakteru působení moci na půdě civilizace 17., 18. a 19. století a roli různých diskursů vědy. Splnutím dvou složek moci („anato-mo-politika lidského těla“ a „bio-politika populace“) ustanovuje termín „bio-moci“⁷, která deklaruje jako svůj cíl minimalizaci utrpení občanů výměnou za rozsáhlé pravomoci. Jedná se o moc, jež v souladu s nejmodernějšími vědeckými poznatky pečuje o svoji

⁷ Nebo také disciplinační moci.

společnost tak, aby nikdo nestrádal vinou svou či cizí⁸, o moc, produkovat pravdu a normalitu. Na jedince tak nelze nahlížet jako na objekt moci, ale jako na produkt, jež je jeho primárním efektem (Dreyfus&Rabinow, 2010, s. 212–224). Bio-moc není regulována trestem, ale kontrolou normality. Sociální práce se stává v tomto ohledu účinným nástrojem, který diskurs neprodukuje, ale udržuje. Sociální pracovníci při snaze udržet své klienty v bezpečné normě přispívají k patologizaci a segregaci osob, jež dle soudobých teorií v normě nejsou. Díky snaze o hájení práv „bezmocných“ klientů před zodpovědnou elitou bez zapojení samotných klientů, sociální pracovníci napomáhají zachování statusu quo (Pease a Fook, 1999).

V díle Dohlížet a trestat autor analyzuje trestání a vězeňství, kde si všímá změny hlavních pojmů, ze „zákona“ a „trestu“ na „normu“ a disciplínu“. Dochází ke snaze společnosti přiblížit lidské chování normám prostřednictvím disciplíny. Důraz je kladen na výchovu jako na prevenci a podstata trestání již nespočívá v exemplárním fyzické odplatě (uplatňování represivní moci), ale v převýchově trestaného a jeho ekonomickém využití (bio-moc, disciplinační moc). Souběžně dochází ke změně práva a zavádění, do té doby nemyslitelné, novinky – práva na něco (právo na život, na zdraví, sociální zabezpečení atd.). Společnost měla za úkol intervenovat v případech, kdy byla práva občanů ohrožena (Foucault, 2000). V této době se začínal ustanovovat obor sociální práce jako nástroj intervence, což s sebou přineslo převahu moci na straně společnosti a jejich institucí, namísto samotných klientů. Díky novému vědění, jež se promítlo do konkrétních nástrojů moci, dochází k implementaci nových technik moci a organizací do širokého spektra společenského života, což vede k nevídané sociální kontrole nad občany.

⁸ Je vyžadováno, aby ti, co strádají vinou svou, došly k uznání svých chyb a napravili je. Současně se projevuje snaha o úplné vytlačení konfliktních jedinců, kteří představují hrozbu pro ostatní.

1.3 Osobní identita ve světle postmoderní společnosti

„Nemůžu být jen tou chudinkou tlustou Denny, musím se o sebe postarat a být mezi některými vod rány, ale někde chci být za modelku.“ Denny

Předchozí kapitola slouží jako přehled k možnostem poznání relevantních témat práce, jako je konstruování osobní identity člověka⁹, dospívání či pohled na kontexty novodobých technologií. Následující text neaspíruje na vyčerpávající výklad o vývoji významu pojmu identita, ale popisuje přístupy především postmodernistické či směrů, které postmoderní myšlení přímo ovlivnily.

Pokud bychom se měli držet tradiční struktury diplomových prací, nabízí se vymezení pojmu identita nejprve pomocí slovníkových definic. Ty se setkávají v klíčových slovech jako je totožnost, stejnost v prostoru a čase, či individualita. V současné době jsou podobná zkratkovitá vymezení nedostačující a zobrazují především „západní redukcionistické objektivitu“ (Anderson, 2009, s. 169). Na pojem identita nelze v roce 2017 nahlížet jako na danou, autonomní analytickou kategorii, nýbrž je nutné ji chápat jako teoretický konstrukt bez reifikace a esencializace (Bačová, 2017, s. 111).

Pojetí postmoderní osobní identity se tvrdě vymezuje vůči pohledu modernistů, jež na ni pohlíží jako na „nezávislou myslící substanci“ (Grenz, 1997, s. 152). Namísto toho ji charakterizuje jako „neustále se měnící síť názorů a tužeb bez jakéhokoli středu, které nás vedou k určitému jednání“ (Ibid, s. 153). Tvrdí, že „ve věku komunikačních technologií, které nás vystavují mnohým světům, mnohým rozličným pravdám, se drobí hluboce zakořeněná víra v jedinou velkou monolitickou pravdu a v identitu jako stabilní a koherentní“ (Bačová, 2017, s. 123). Rorty, „nový pragmatik“ inspirovaný Derridovou dekonstrukcí, přispívá k diskusi zavedením pojmu příběhu (narace) a identita začíná existovat ve vztahu k určité perspektivě, úhlu pohledu spojenému s našimi záměry a obohacuje část vědeckých disciplín o složku narativní (Anderson, 2009, s. 169). „Narativita je metafora pro vyprávění příběhů, ..., nikoli však ve svém běžném slova smyslu, ale ve smyslu narativity/příběhu každodenního života, způsobu, jakým naše životy sestavujeme“ (Ibid, s. 169). Představuje tedy diskursivní způsob, jakým konstruujeme kousky našich životů, dáváme jim smysl, strukturu a souvislosti pro účely naše, druhých či vzájemné souvztáhnosti nás samotných a druhých. Pokud tedy přistoupím k pojetí osobní identity

⁹ Kapitola hovoří o pojmu osobní identity, přímo se nezabývá identitou sociální, či dalšími významovými variacemi, jako identita národní či identita politická.

z narativního postmoderního pohledu, pak identita vypráví příběh prostřednictvím, kterého je self formováno, informováno a reformováno. „*Jako lidské bytosti se stále vztahujeme jeden k druhému tím, že vyprávíme a posloucháme příběhy o sobě a druhých. ... Porozumění prostřednictvím jazyka je primární formou bytí ve světě.*“ (Anderson, 2009, s. 171). Identita tedy neexistuje sama od sebe, není trvalou a neměnnou entitou, ale vždy musí být vytvářena, „*není založena na nějakém druhu psychologické kontinuity nebo diskontinuity individua, ale na trvalosti probíhající narativity*“ (Ibid, s. 172).

Většina poststrukturalistů nehovoří o jedinci a jeho identitě, ale o subjektu a jeho subjektivitě. Nový pojem subjektivita více vyhovuje post jazyce a nesoustřeďuje se pouze na soukromý, vnitřní svět člověka. „*Poststrukturalismus akcentuje etickou a politickou povahu subjektivity, tj. způsobů, kterými sebe sama definujeme a prožíváme, její zakotvenost v symbolickém a materiálním světě, její kontradiktoričnost a proměnlivost a v neposlední řadě také její částečně nevědomou, ne plně poznatelnou povahu*“ (Zábrodská, 2009, s. 49).

Dekonstrukce v praktické rovině sociální práce znamená odhalování tvorby významů potřebných pro utváření vlastní subjektivity/identity klientů. Postmoderní pracovníky mnohem více zajímá cesta klientů k převyprávění svého příběhu než jeho logika a kontinuita. Příkladem mohou být „supermatky“, které do poradenského zařízení přichází na pokraji svých sil, protože cítí, že selhávají v jednotlivých rolích. Dostatečně dobře nezvládají zaměstnání, domácnost, výchovu či být dobrou společnicí a milenkou. Rozhovor může prozkoumávat, z čeho v klientčině životě pramení očekávání takovýchto požadavků a pomocí dekonstrukce je otevřen prostor pro redefinování jejího pohledu na realitu.

Sociální konstrukcionisté dokazují, že dosavadní obsah poznání sebe sama nevychází z neměnného nitra člověka, nýbrž je konstruován potřebami prosadit se v konkrétním společenském systému, postupně se mění ve vyjednaný a okolím uznaný model, kterému jsou přisuzovány nové významy a slouží k jejich sebezpotvrzování očekávaných významů (Bačová, 2017, s. 120). „*Jedinec je chápán jako sociální bytost, která v průběhu života neustále vytváří svou identitu v interakcích s ostatními lidmi, v kontextu složitého, fragmentovaného a rychleji se proměňujícího světa*“ (Skorunka, 2009, s. 196). Sociální konstrukcionismus zdůrazňuje, že na utváření identity se významně podílí především dominantní společenské diskursy, které vnáší do konstruování dobová přesvědčení a témata (např. gender otázky). Berger s Luckmannem vysvětlují pomocí konstrukce identity nárůst psychických problémů a úzkostí v postmoderní společnosti, „*člověk nedokáže integrovat heterogenitu své doby a promítnou do ní smysl a řád*“ (Bernard, 2008, s. 124). Vysvětlení spoléhající na získání a udržení identity díky identifikaci s určitou skupinou selhává ve

světě postmoderní společnosti, kde je člověk neustále nucen k jejímu specifickému hledání a budování, aby obstál na vlastní cestě životem. Proces identity se tak najednou stává tématem autenticity (Ibid, 2008, s. 125).

Bačová výstižně shrnula postmoderní přístupy identity do následujících bodů (Bačová, 2017, s. 123):

- Identita má situační charakter v závislosti na kultuře a historii. Postmodernisté se nesnaží o hledání univerzálních, neměnných definic.
- Centrem zájmu se stává i vnější svět (nejen nitro člověka). Identita se tedy konstruuje v kontextu bytí s druhými.
- Identita je během lidského života dynamická, neustále se „znovuvytváří“ a směr vývoje určují hodnoty.
- Důležitou součástí identity jsou vztahy k jiným lidem a tvoří navzájem pospojované sítě.
- Identita je tvořena mnoha rolemi, které se na sebe vrství a v každodenním životě se střídají.
- Identita je v neustálém transformativním procesu, není daná, vytváří se v příbězích, které vyprávíme sami sobě a druhým.
- Identita je tvořena jazykem.
- Při konstruování identity převládá užitečnost a praktické zájmy.

V názvu práce i její empirické části využívám termínu identita, i přesto, že obsahově ho vnímám spíše jako poststrukturalistickou subjektivitu, tedy procesy a způsoby, kterými subjekt¹⁰ prožívá sebe sama na základě dostávání se do stále nových a různých sociálních situací, jež mohou být často protikladné.

1.3.1 Postmoderní feminismus jako cesta ke konstrukci ženské identity

„Klientka často vystupuje na dívku neadekvátně, je vulgární a k některým vrstevníkům agresivní.“ Zázpis ze spisu sociální pracovníce sociálně-právní ochrany dětí.

Postmodernistické feministické hnutí se na konci 20. století začínají zabývat konstruování lidského subjektu a rodu/genderu/pohlaví, vychází ze směrů jako jsou poststrukturalismus, sociální konstrukcionismus, nebo Foucaultův diskurs. Kritizují

¹⁰ Termíny subjekt a subjektivita neznamenají pouze jiné označení pro jedince a jeho identitu. Butler uvádí, že subjekt je kategorií označující místo ve struktuře jazyka a diskursu a subjektivita sice odkazuje na individualitu, ale vždy v kontextech její sociálně produkované a z části nevědomé povaze (Butler, 2015).

dosavadní snahu feminismu, sjednotit všechny ženy v soudržnou celistvou skupinu, se společnými znaky a zájmy. Odprošťují se od genderu jako stálé kategorie a v souladu s postmodernismem na něj pohlíží jako na proměnlivý koncept.

Poststrukturalistky tvrdí, že nemůže „*existovat žádný subjekt a žádná seberflexe subjektu, které by nebyly kulturně a jazykově situovány*“ (Barša, 2002, s. 254). Identita se tedy vytváří prostřednictvím „diskursivně-sociální“ identifikace a je zas a znovu ustanovovaná v opakujících se procesech. V návaznosti na Foucaulta vnáší do formování identity sociální moc, která se „*nevynořuje díky svobodnému spojování individuálních vůlí, ani podmaněním slabých silnými ... moc není držena jednotlivci, ale naopak je drží a produkuje. V moderní době je moc obsažena v diskurzech a praktikách, jimiž je formována každá lidská osoba*“ (Ibid, 2002, s. 255).

Pro sociální konstrukcionismus je ženská a mužská identita dojednávána a vytvářena komplikovaným procesem interakcí se svým okolím, během nichž si člověk osvojuje životní scénáře příslušející jeho pohlaví a zaujímá k nim vlastní postoj, tento proces není završen v určitém věku. Kategorie žena a muž a veškeré diference mezi nimi jsou považovány za výsledek sociálního konstruování. „*Sociální konstrukcionismus objevil gender jako proměnou, která vstupuje do všech oborů a nabízí nástroje porozumění*“ (Gjuričová, Kubička, 2011, s. 53), jak ve společenských diskurzech, tak v rámci konkrétních diskursů společenskovedních disciplín (např. sociální práce), které konstruují či dekonstruují významy. „*Lidská identita se v sociálně konstruktivistických přístupech tvoří od prvního okamžiku našeho života jako identita genderová.*“ (Ibid, s. 58).

Pro účely práce vnímám gender v kontextech post teorií jako proměnlivou kategorii, která nese v různých situacích různé významy a odkazuje na všechny aspekty sociální organizace, které se vztahují ke kategoriím žena a muž. Na klienty a klientky je pohlíženo jako na svébytné lidské subjekty, jež se konstruují a jsou konstruovány do různě utvořených sociálních identit. Praktickým dopadem pro praxi sociální práce je požadavek na důslednou reflexivitu procesu poskytování pomoci a využívání intervencí na základě posouzení konkrétní situace a potřeb klienta, bez zatížení předsudky vztahující se k pohlaví. V Denně případů pohlaví hrálo roli při řešení několika fyzických útoků na vrstevníky, kdy sociální pracovnice hovořily o takovém chování jako pro dívku nepřijatelném.

1.4 Dospívání v České republice

„Je to nevyhnutelný, prostě se to stane, ..., když vyrosteš, odumře ti srdce.“
Facebookový post Denny.

V české literatuře existuje množství kompilací věnujících se jednotlivým vývojovým obdobím člověka¹¹. Všechny se shodnou na kategorizaci dle věku a ke každé kategorii podávají podrobný výčet „symptomů“ a vodítek, jak období poznat. Přejídný čas mezi pubertou a dospělostí pak svorně označují jako adolescenci. Slovo adolescence je odvozeno od latinského „*inkohativního slovesa adolesco, značícího dorůstat, dospívat, ..., jež se odvozuje od alo, žívím, krmím*“ (Příhoda, 1967, s. 11). Pojem „*adolescens*“ se zdá vystihujícím, nicméně nic neříká o nutnosti specifikace dle věku, jež je tak typická pro odborné psychologické publikace, a kterou autoři hojně využívají.

Friedenberg se hned v úvodu Dospělosti bez dospívání zabývá označením období, kdy se okolí na člověka již nedívá jako na dítě, ale zároveň v něm nespátřuje dospělého. Hovoří jednak o situaci v západní společnosti, ale nevyhýbá se ani kulturám jiným, vzdáleným, které označuje za primitivní, kde období dospívání pojmenovává jako „*krátké interregnum*“, končící „*různě tvrdým rites de passage*“ (Friedenberg, 1967, s. 12). Je zajímavé pátrat po různosti pojmenování této vývojové fáze v českém jazyce a hledat společné znaky pro něj charakteristické, protože již významová nejednoznačnost a zacházení s jazykem, nám leccos ukazuje. V české beletristické literatuře nebo filmu současnosti najdeme nejspíše nejrozšířenější nálepkou pro mladého člověka „*teen-ager*“, označení pro osoby mezi 14. a 20. rokem života pocházející z angličtiny. Teenager „*zůstává výrazem blahosklonným a zároveň zní značně nejistě a rozpačitě, patrně však právě pro tyto rysy dosáhl obliby, neboť mnozí z nás reagují na dospívání s nucenou žoviálností*“ (Ibid, s. 11). Friedenberg upozorňuje na citové zabarvení samotného slova, s odkazem na to, jak bychom označili osmnáctiletou dívku, jež dokázala to, co Panna orleánská, nebo Anna Franková? Jak nazveme osmnáctiletého mládence, jenž byl právě zabit ve válce? Sotva použijeme označení teenager.

Příhoda se s pojmenováním vypořádává pomocí termínu postpubescence pro období od 15 do 20 let. Zároveň zdůrazňuje, že uvedené věkové hranice „*platí pro naše klima, pro naši současnou civilizaci a pro vžitý systém školní s povinnou devítiletou docházkou od 6 do 15 let*“ (Příhoda, 1967, s. 11).

¹¹ Např. publikace Pavla Říčana Cesta životem (2004), nebo Marie Vágnerové Vývojová psychologie (2012).

Pokud nebudeme bazírovat na korektním označení, stejně se dostáváme do úzkých při snaze jasně pojem vymezit pomocí společných znaků. Pro Friedenberga je *„dospívání časový úsek, v němž mladý člověk poznává, kdo je a co skutečně cítí. Během této doby se odlišuje od své kultury, třebaže za jejích podmínek. Stane se právoplatným člověkem a tím získá schopnost vytvořit si hluboký vztah k jinému jedinci, jehož individualitu si jasně uvědomuje“* (Friedenberg, 1967, s. 17). Ve světle postmoderního uvažování nad budováním různých identit se z úporného moratoria stává proces na celý život, jemuž podléhají všichni členové společnosti. Dospívající pak nemůžeme charakterizovat jako skupinu osob, jež mají za úkol budovat identitu, ale jako skupinu patřící *„rozporuplně do určitých společenských oblastí, ze kterých je ale současně vylučovaná“* (Klätzeky aj., 2011, s. 34). S konfliktem dospívajícího se společností, dalším znakem, jež vychází z Freudovské tradice uvažování, je také těžké pořízení. Mnoho autorů poukazuje na skutečnost, že k nějakému druhu konfliktu v tomto období dojít musí (ať zjevnou či latentní formou) a pokud se tak nestane, nejsou naplněna vývojová kritéria pro plný přechod do dalšího stádia dospělosti a tyto osoby a někdy i celé společnosti považujeme za závislé, bez vlastní individuality. Ale nemůžeme tento konflikt chápat jako dialektický proces, jenž vede ke změně a dorůstání, která jsou možná v kterémkoli věku? Pokud na tuto myšlenku přistoupíme, musíme se smířit s tím, že nemůžeme dospívání ohraničovat věkem, anebo konfliktním smýšlením nezbytným pro přechod do další vývojové fáze.

Dalším způsobem, jak je v sociologické a psychologické literatuře charakterizováno mládí je hledisko závislosti a nezávislosti člověka. Jako dospívající, či mladý člověk je označena osoba v mezidobí mezi dětskou závislostí a relativní svébytnou nezávislostí bez ohledu na věk, či přidělené znaky tohoto období (tzn., že za dospívajícího lze označit i třicetiletého člověka, jež stále zůstává u rodičů, kteří ho podporují) (Smolík, 2010, s. 10).

2 Nové technologie

„Teta si myslí, že za všechno může tablet, co mi koupila.“ Denny

Předchozí kapitola se věnuje teoretickým konceptům spojených s identitou a dospíváním. Má sloužit jako vodítko pro čtení části následující, jež je fokusovaná mnohem více prakticky a konkrétněji. Celým tématem nových technologií se vinou odkazy na charakteristiky postmoderní společnosti a nazírání na svět kolem sebe skrze tyto diskursy. Právě jejich rozvoj znamenal pro člověka nástup nové doby charakteristické svojí rychlostí, nepřehledností a otevřením dříve nevídaných obzorů. Lidé již nejsou ovlivňováni pouze svými nejbližšími, přáteli nebo komunitou, ale působí na ně příliv informací, které jen stěží zvládají vstřebat, utřídit a kriticky zhodnotit.

Následující část vysvětluje termín nové technologie a specifikuje především ty, které v sobě propojují, kromě technických aspektů, témata sociální. Každá generace má „své“ nové technologie, jejichž charakteristikou je aplaus pokroku na jedné straně a jejich démonizace na straně druhé. Důsledkem pře obou stran, je pak odvrácení pozornosti od „staronových“ problémů společnosti a svalování viny za tam to či ono, na nové fenomény, kterými je bezesporu celý on-line svět prostoupen. Přitom technologie nemění samotnou podstatu fungování společnosti, jen se mění její forma a jako v každé historické etapě, je jen na každém z nás, jak se k novým úkazům postavíme v té nejosobnější a nejkonkrétnější rovině.

Uvedení nových technologií provází dva protichůdné procesy, jednak se začíná objevovat panika a apokalyptická proroctví a jednak vkládání naděje na lepší směřování společnosti. Oba principy se snoubí v tzv. efektu technologického determinismu, jež předpokládá, že technologie mají svoji vnitřní moc. Nejvíce se v běžném životě mluví o škodlivosti či přínosech nových technologií v souvislosti s dětmi a mládeží, pro dospělé křehkou generací, již je mnoho prvků ze sociokulturního prostředí zprostředkováváno technologiemi a povaha mnoha zkušeností určována tím, jak s technologiemi interagují (Boydová, 2017).

Při vytváření textu jsem vycházela z publikací autorů, jenž nové technologie obhajují (Boydová, 2017) a jejich kritiků (např. Spitzer, 2017). Každá podkapitola obsahuje krátké shrnutí názorů a předpokladů obou mnohdy zneprátelených táborů a hledá oblasti, které mohou mít ve své jinakosti něco podobného.

2.1 Vymezení pojmů

„Mobil přece patří ke mně.“ Denny

Označení „nové technologie“ je jedním z mnoha termínů, které práce využívá. Vzhledem k tomu, že se jedná o neustále se vyvíjející společensko-technickou oblast, zahrnující v sobě nejrůznější směry a obory (technické i humanitní), těžko najdeme alespoň přibližné definice jednotlivých pojmů. Následující text je pokusem o základní vymezení jednotlivých pojmenování tak, aby se čtenář mohl jednoduše orientovat v další části práce.

„Nové technologie“ je souhrnné, velmi obecné označení, které v sobě obsahuje mnoho dílčích oblastí zájmu. Používání tohoto sousloví je ve svém důsledku značně kontroverzní, pojmem „technologie“ je v nejobecnější rovině označováno odvětví, které se zabývá zaváděním, využíváním a zdokonalováním výrobních postupů a označení „nová“ je zjevně relativní vzhledem k rychlosti vývoje. *„Konsenzus odborné komunity se nicméně ... obrátil ve prospěch označení „nová“, a to rozhodně z jiných důvodů než ... kvůli jejich čerstvosti. Termín je užíván spíše z určité setrvačnosti, než že by byl nejpříhodnější“* (Macek, 2013, s. 19).

Termín v sobě může dále zahrnovat oblasti komunikačních a informačních technologií a nových (sociálních) médií. Pro účely práce budu popisovat především oblast, jež s sebou nese přímé napojení na složku sociální ve smyslu propojenosti s druhými. Logickou posloupnost jednotlivých pojmů zachycuje obrázek č. 1., který jako zastřešující pojem používá obecné označení „nové technologie“, kam lze zařadit veškeré progresivní technické postupy (např. v průmyslové výrobě atd.), část těchto nových technologií je oblast označovaná jako „informační a komunikační technologie“ (z anglického Information and Communication Technologies, zkráceně ICT). Informační a komunikační technologie označují veškeré technologie využívané pro komunikaci a pracující s informacemi (hardware a software), přeneseně se tento pojem využívá i k označení ICT kompetencí. Jedna ze sfér ICT se označuje jako „digitální (interaktivní, síťová, nová) média“, jež spojuje *„skutečnost, že jsou v technologické rovině založena na digitálním kódování dat“* (Macek, 2013, s. 19) a jedná se o široké pojetí medií, jejichž definice jsou založené spíše na opozitu k médiím analogovým. Pod označení digitální média můžeme zahrnout veškeré digitální formy časopisů, novin a sociálních sítí. Fenoménu sociálních médií se podrobněji věnuji v další podkapitole textu, protože s významem pojmu budu pracovat i ve 4. kapitole.

Obrázek č. 1 - Logická posloupnost významů jednotlivých pojmů

2.1.1 Sociální média

„Bez Fejsu bych nic nevěděla a byla mimo.“ Denny

Stejně jako v předchozí snaze o objasnění pojmů souvisejících s novými technologiemi, je třeba se smířit s tím, že jednotná definice sociálních médií neexistuje a termín lze vysvětlovat z mnoha pohledů a hledisek. Safko a Brake vymezují sociální média *„jako aktivity, zkušenosti a chování v komunitě lidí, kteří se shromažďují on-line a sdílejí pomocí konverzačních médií informace, znalosti a názory“* a konstatují, že pokud používáte počítač, telefon, čtete blogy, sledujete YouTube video, nebo posíláte zprávy ostatním členům komunity, už jste se do ekosystému sociálních médií dávno dostali (Safko a Brake, 2012, s. 6). Boydová používá pojem *„pro webové stránky a služby, které se objevili na začátku tisíciletí, jako jsou sociální sítě, stránky pro sdílení videí, platformy pro blogy a mikroblogy a podobné nástroje, jež uživatelům umožňují vytvářet a sdílet vlastní obsah“* (Boydová, 2017, s. 18).

Společným rysem všech definic je druh komunikace mezi členy uživatelů komunity, který Vin Crosbie nazývá tzv. síťovou komunikací (many-to-many). Na rozdíl od jiných způsobů komunikace prostřednictvím IC technologií dochází k propojení všech členů skupiny tak, že každý může být jak podavatel, tak příjemce informace (Crosbie, 2006).

2.1.2 Platformy, služby a aplikace využívané participantkou výzkumu

„Nejvíce cool je Snapchat.“ Denny

Mezi sociální média, která Denny nejvíce využívá patří sociální sítě (Facebook, Instagram), videoblogy v podobě YouTube kanálů, komunikační aplikace Snapchat a Messenger a seznamovací aplikace.

Obecně lze definovat on-line sociální sítě jako webovou platformu založenou na propojení jejich uživatelů a umožňující sdílet nejrůznější obsah, jako jsou fotografie, videa, text a mnoho dalších. Nejrozšířenější sociální sítí mezi českými dospívajícími je Facebook.com, síť založena na přátelských vazbách, která nabízí vzájemnou komunikaci a sdílení. Využívání této služby s sebou nese mnoho nových příležitostí a rizik. O těch, pro můj text nejzásadnějších, pojednává následující podkapitola.

Blogy jsou „webové zápisky“ na různá témata řazená od nejstarších po nejnovější. Být blogerem či blogerkou se v průběhu několika let stalo novodobým zaměstnáním, na které je navázána především reklamní činnost a z food a styl blogerů a blogerek se stávají celebrity¹². Mezi specifickou podkategorií blogů můžeme zařadit tzv. mikroblogy, kam patří především nejrozšířenější platforma Twitter, která využívá i některé charakteristiky sociálních sítí, uživatelé jsou mezi sebou propojeni, ale příspěvky mají především textovou formu o maximální délce 280 znaků.

Namísto klasických blogů dospívající využívají především videoblogy fungující na platformě YouTube. Z úspěšných youtuberů a youtuberek se stávají vzory hodné napodobování. Většina dospívajících, se kterými jsem se za poslední dva roky setkala v rámci své poradenské praxe, někdy zkusila natočit a publikovat video. Vedle kanálů YouTube mladí lidé hojně využívají službu Instagram, místo pro sdílení fotografií a krátkých „Instapříběhů“.

2.1.3 On-line veřejnost

„Komunikuju tak s dvaceti klukama za den.“ Denny

Základní charakteristikou dospívajících, kterou najdeme ve většině publikací, je jejich touha najít místo ve společnosti. Pokud budeme akceptovat postmoderní diskurs, musíme dojít k myšlence, že tato potřeba nepatří k charakteristickým znakům náležícím pouze konstruktu dospívání. Eco hledání tohoto místa spojuje s touhou člověka být vidět.

¹² V prosinci 2017 se například italská módní bloggerka Chiara Ferragni dostala až na titulní stranu L'Economia.

„Člověk se bude snažit, aby jej ostatní rozeznávali a uznávali a on nemusel vegetovat v děsivé a nesnesitelné anonymitě“ (Eco, 2016, s. 27). V krátké eseji autor vidí naši blízkou budoucnost jako dystopii, kde hlavním statkem bude naplněná touha po pozornosti a zároveň nejhorším trestem pro člověka bude být přehlížený, neviditelný. Eco své předpovědi dává do souvislosti s globálním sdílením informací. Otázkou zůstává, zda se skutečně jedná o novou lidskou potřebu, jejíž nenasycení vede celé skupiny osob do ordinací terapeutů, nebo být vidět patří k lidské přirozenosti od pradávna.

Boydová naopak vidí v on-line světě novou příležitost, jak mohou mladí lidé demonstrovat svoji autonomii a zapojit se mnohem jednodušeji do společnosti prostřednictvím vstupu do on-line veřejnosti. Autorka k definování on-line veřejnosti využívá pojmu *afordance*, který souvisí s tvrzením, že koncepce a uspořádání prostředí přímo ovlivňují to, jaké typy interakcí se v něm odehrávají. „*Afordance jsou jakési inherentní vlastnosti a možnosti, jež jsou dané věci z její povahy vlastní, protože umožňují – a v některých případech stimulují – určité typy chování, přestože neurčují, jaké chování skutečně nastane*“ (Boydová, 2017, s. 24). Příkladem může být rozmístění nábytku v poradenské místnosti sociálních pracovníků na úřadech – jaký typ komunikace budete asi očekávat od pracovnice, která sedí za psacím stolem u počítače?

Prostředí vytvářené sociálními médii jsou unikátním spojením několika *afordancí*, které nejsou sami o sobě nové. Jedná se o perzistenci, viditelnost, snadnou šířitelnost a dohledatelnost (Ibid, s. 25). Prezistence obsahů znamená její trvalou zachovatelnost a způsobuje, že veškerá komunikace vedená skrze sociální média není pomíjivá a stisknutím klávesy či tlačítka delete rozhodně nemizí. Thompson ve svém rozsáhlém článku *New Visibility* popisuje rozdíly mezi „analogovou“ a on-line viditelností. On-line viditelnost nám umožňuje přeskokovat v čase a prostoru a oddělit společnou přítomnost. Většinu toho, co si lidé na pozadí on-line veřejnosti sdělují, je zpravidla přístupné a aby tomu zabránili, musí učinit aktivní kroky, ve fyzických prostorách je tomu naopak (Thompson, 2005). Sociální média ze své podstaty umožňují snadnou šířitelnost informací různého druhu, jedná se o vkládání vlastních informací a myšlenek, o sdílení cizích odkazů, nebo označování oblíbených obsahů. Jediným klikem se lze podílet na šíření v podstatě jakékoli zprávy. Čtvrtou *afordancí* je snadná dohledatelnost informací a lidí. V době sdílených obsahů a poloh se dostáváme do situace, kdy můžeme poměrně přesně určit, kde a s kým se hledaná osoba pohybuje, nebo která je jeho nejoblíbenější restaurace.

Sociální média vytvářejí nové sociální situace a tím novou sociální dynamiku. Do běžné praxe nejen dospívajících se dostává automatické „stalkování“ sebe navzájem.

Většina dospívajících sice v určité míře dokáže využívat sociální média jako nástroje ke vstupu do on-line veřejného prostoru, ale rozhodně to ne vždy dělá dobře a umí si s výsledkem poradit. Bohužel stejný problém má i řada dospělých, rodičů či odborníků pracujících s mládeží. Nedokáží být dostatečně kompetentním průvodcem dětí a dospívajících po cestách on-line života. Ve výzkumné sondě odkazují na popsané čtyři koncepty afordancí a pomocí nich se snažím vysvětlit vliv on-line technologií na konstruování každodenních situací dospívajících.

2.2 Identita a soukromí on-line

„Soukromí? Tak to fakt doma nemám, proto mám nejradši Snapchat, tam se všechno hned smaže.“ Denny

Způsoby vystupování jednotlivců a skupin osob v prostoru on-line veřejnosti potvrzují koncepce postmoderních teorií o sociální konstrukci identity člověka. On-line svět není určován technickými aspekty a funkcionalitou, jako spíše sociálními interakcemi mezi uživateli. Témata identity a specifčnosti on-line publika se protínají a významně ovlivňují. Hledání smyslu a pochopení v jednotlivých průsečících se ukazuje jako jeden z nejsložitějších problémů sociálních médií.

Při uvažování o tom, jak dospívající konstruují své identity prostřednictvím on-line světa, musíme nutně narazit na oblasti z běžného života, týkající se sebe prezentace v sociálních médiích a jejich překrývání v různých sociálních realitách a kontextech (Boydová, 2017). Při studiu prezentace dospívajících v prostoru on-line veřejnosti, často hledíme s úžasem na to, jak jsou schopni o sobě dospívající smýšlet a prozrazovat světu kolem sebe své názory. Neumíme si představit důvody vedoucí ke zveřejňování a sdílení informací, které je jednoznačně mohou poškodit i v jiném veřejném prostoru, než je ten on-line. Než se šmahem spokojíme s vysvětlením, že internet pravděpodobně zmenšuje mozky, zkusme se zamyslet nad smyslem jednotlivých statusů a za každým postem hledejme příběh. Tím, jakým způsobem dochází k dezinterpretaci a ukvapeným soudům sebe prezentace dospívajících ze strany dospělých, se konkrétně zabývám ve výzkumné sondě.

Marwick a Boydová popisují několik nezvyklých úskalí, se kterými se člověk vystupující v sociálních médiích musí vypořádat. Předně je třeba se zabývat otázkou, známou mnoha rétorům a politikům, pro koho chce v on-line prostoru vystupovat a koho chce oslovit. Každý řečník si při komunikačním aktu představuje diváky, ke kterým promlouvá, nejsou pro něj šedou anonymní masou, ale vždy konkrétní skupinou lidí. Naše chápání publika v kontextech afordancí sociálních médií není většinou dostačující, protože technologie komplikuje naše schématické uvažování o jeho prostoru, čase a místě a představování uživatelé se mohou zcela lišit od těch skutečných (Marwick a Boydová, 2010). Dospívající si většinou vytváří nepřesný a chybný mentální pohled publika a při konverzaci nepřemýšlí nad tím, že by se informace mohly dostat i k jiným lidem mimo představovanou skupinu. Ve fyzickém světě, při překrytí kontextů, využijí jednoduchou obranu, když se k nim přiblíží někdo vně skupiny ztichnou, v sociálních médiích to není možné.

S překrýváním kontextů úzce souvisí i dojem, že dospívající vytváří a prezentují několik různých identit a způsobů chování na úrovni různých on-line platform a služeb. Zjednodušený výklad by mohl znít, že se snaží být pokaždé někým jiným a díky sociálním médiím dochází k roztržičnosti a neukotvenosti jejich identit. Pokud budeme namísto o identitě hovořit spíše o poststrukturalistické subjektivitě, dojdeme k závěru, že se dospívající rozhodli prezentovat odlišným způsobem, na odlišných webových stránkách, s odlišnými normami, kde očekávají odlišná publika. „*Výsledkem je míšmaš on-line identit, které otvírají velký prostor pro interpretaci. Tímto způsobem teenageři jak interpretují, tak spoluvytvářejí sociální kontexty, v nichž se pohybují*“ (Boydová, 2017, s. 55).

Dalším častým povzdechem rodičů a odborných pracovníků v poradenské ambulanci byla otázka, proč si mladí na Facebooku vymýšlí. Boydová vidí ve výmyslech osobité vystupování, hravost a kreativitu, se kterou dospívající k tvorbě profilů přistupují. Donath ve své práci o identitě a virtuální realitě navrhuje, abychom zaujali jiný úhel pohledu a zkusili porozumět prvoplánovým klamům na on-line profilech a viděli v nich spíše odpovědi na otázky, které je třeba si položit (Donath, 1996, s. 3-4). „*Teenagerům je v podobných situacích vytýkáno, že nepřemýšlejí, a dospělí si osobují právo definovat kontext, v němž mladí lidé interagují. Vytrhnou obsah z kontextu, interpretují ho optikou hodnot, které sami vyznávají, a mají pocit, že je oprávněné mladé pranýřovat především za to, že se takový obsah vůbec objevil*“ (Boydová, 2017, s. 70).

Mezi dílčí téma související s fungováním v on-line prostoru, o kterém se vede řada akademických debat, patří pochopení soukromí v sociálních médiích (na sociálních sítích). Disputace nezůstávají jen na akademické půdě a mnohem zaníceněji se konají mezi rodiči a jejich dětmi. Souboj o soukromí dospívajících probíhá mnoho desítek let, jen s příchodem komunikačních technologií změnil formu a ukázal na stále stejné přesvědčení charakterizované rčením „důvěřuj, ale prověřuj“, kterým se mnoho rodičů řídí.

Definice soukromí je bezpočet a zabývá se jím mnoho vědců z mnoha pohledů. Sociální psycholog Irwin Altman vidí soukromí jako dialektický, dynamický, hraniční a regulační proces. Používá k definici pojem „*privacy management*“ (Altman, 1975), ze kterého vychází teorie „*Communication privacy management (CPM)*“ o rozhodování uveřejňování jednotlivých částí svého soukromí. Když lidé zveřejňují soukromé informace, řídí se systémem založeným na vnějších pravidlech, hranice ochrany soukromí se neustále upravuje dle rozsahu jeho odhalení a dochází k ustavičnému vyjednávání mezi oběma stranami. Celý koncept, na který navazují další významné teorie soukromí, je propojen kontrolou nad informacemi, která je utvářena jak vnitřními, tak vnějšími faktory člověka.

Niessenbaum v *Privacy in Context* vyzdvihuje vliv kontextu na otvírání či zavírání hranic soukromí (Niessenbaum, 2010), Boydová na ni navazuje a přidává, že „*k dosažení soukromí nestačí mít kontrolu nad informacemi ... je k tomu potřeba ... být schopen vyznat se ve složitých kontextových signálech, technických omezeních a sociálních vztazích*“ (Boydová, 2017, s. 80). Při souzení dospívajících a toho, jak nakládají se svým soukromím, je dobré být shovívaví. Aby mohli sami plně reflektovat své počínání v odhalování či neodhalování soukromí, musí mít znalosti, dovednosti a moc nad okolnostmi, a zároveň dobře rozumět kontextům, ve kterých se nachází. Dostát všem těmto předpokladům může být pro řadu z nich velmi náročné. Možná by se mohli stát sociální pracovníci těmi, kteří začnou mladé lidi provázet nepřehlednými sociálními situacemi.

2.3 Možné scénáře vlivu on-line života dospívajících

Při podrobnějším prozkoumávání tématu soužití dospívajících s novými technologiemi, narazíme na mnoho akademických i méně odborných pojednání, které propojují rizika s technologickými zařízeními. Zcela jasně se ukazuje akcentace na popis nebezpečí a snaha o jeho předcházení (prevenci), především z řad odborníků v pomáhajících profesích. Mnohem méně se pokouší o porozumění v kontextech daných příběhů a hledání nové cesty za asistence technického pokroku. Následující část kapitoly obsahuje krátká pojednání o tématech závislosti, nebezpečí a šikany v souvislosti se sociálními médii.

2.3.1 On-line závislost

„Závislej je ten, co je tam furt, jako 24 hodin denně.“ Denny

V odborných i méně odborných diskuzích panuje boj mezi dvěma nesmiřitelnými tábory. Jedni vidí v internetu zničujícího démona podobného heroinu a druzí tvrdí, že závislost není možná. Odborníci se stále neshodli na možných příznacích závislosti, jak ji měřit, ani na jazyce, který používat při jejím popisu. Jako první použil pojem internetová závislostní porucha psychiatr Ivan Golberg v roce 1995 jako satiru a nadsázku ke snaze mnoha odborných skupin označit různé typy běžného lidského chování jako patologické a zařadit je do mezinárodní klasifikace nemocí. Popsal obskurní diagnostická kritéria a vodítka¹³, která mnoho lidí vzalo vážně a dále šířilo dokument jako seriózní. Díky článku se začal pojem běžně používat bez řádné reflexe a přiléhavosti takového označení (Swaminath, 2017).

Manfred Spitzer, volá na poplach a burcuje společnost prostřednictvím publikace kybernemoc! kvůli závislosti na internetu a počítačových hrách a trénink mediálních kompetencí ve školách připodobňuje k tréninku kompetencí alkoholových (Spitzer, 2016, s. 99). Zároveň, jako řada jiných autorů, používá pojmy jako závislost na internetu, Facebooku nebo smartphonech bez snahy základních vymezení a kontextů, které se většinou omezují na ukazatele času stráveného nějakou činností na internetu (Ibid, s. 94-98). Přitom je nutné se zamýšlet nad rozdíly mezi využívání on-line her, pornografických stránek a například sociálních sítí, či jiných platform, jež jsou součástí internetu.

¹³ Mezi Goldbergem uveřejněnými kritérii závislosti můžeme nalézt např. záměrné nebo bezděčné psací pohyby prstů. Po uveřejnění také založil internetovou podpůrnou skupinu pro lidi závislé na internetu. Ani tyto poznámky nezabránilo mnohým, aby ke Goldbergově textu nepřístupovali zcela seriózně (Swaminath, 2008).

Boydová dává do souvislosti potřebu trávit více času využíváním sociálních médií a faktory znemožňující kontakt tváří v tvář. Tím vyslovuje zajímavou hypotézu o tom, že dospívající nemají dostatek příležitostí se neformálně setkávat, a proto vyhledávají kontakt prostřednictvím on-line světa, nikoli naopak. Jako důkaz uvádí, že mladí lidé mají stále méně možností na vlastní pěst vyjít ven a dokládá zásadní změnu mobility v našem euroamerickém okruhu. „*Mobilita je často limitovaná strachem*“ (Boydová, 2017, s. 110), již od mateřské školky jsou děti i jejich rodiče poučováni o nástrahách, které na ně v džungli měst čekají¹⁴. Postupem času, ve snaze ochránit především děti a mladistvé, pravděpodobně před nimi samými, se začaly na mnoha místech rozšiřovat zákazy shromažďování, buď přímou restrikcí, nebo architektonickým řešením veřejných prostorů, které sdružování partiček zabraňují. Jako další klíčový faktor Boydová uvádí nedostatek času na fyzické setkávání se. Čas mnoha dětí a dospívajících je organizován za pomoci kroužků, sportů, brigád a mnoho ho nezbyvá na neorganizované trávení volného času vyplněného klábosením na lavičce (Ibid, s. 110-114).

Autorka píše o přínosech, které využívání sociálních médií může mít. Za pomoci slov samotných teenagerů mluví o prostoru, kde dochází k procesům neformálního intenzivního učení prostřednictvím interakcí s ostatními uživateli, ať už vrstevníky, či dospělými. „*Závislost na informacích a jiných lidech neodmyslitelně patří k lidskému údělu*“ (Ibid, s. 116). Oproti tomu Spitzer hodnotí používání Facebooku jako návykové, protože „*je založeno na touze po pospolitosti, po zábavě a ukrácení dlouhé chvíle*“ (Spitzer, 2016, s. 94). Spitzer v obou svých bestsellerech poukazuje na proměnu našeho mozku vlivem nových technologií směrem k jeho úpadku a demenci (Spitzer, 2016; Spitzer, 2017). Většina vědců nepopírá vliv sociálních médií a jiných technologií na fungování mozku, ale srovnávají je s novými zkušenostmi a fenomény, které náš mozek musel v průběhu lidských dějin zpracovávat (Pinker, 2010).

14 V USA se začal používat pojem „Helicopter parenting“, rodičovství vznášející se až do bodu hysterie, není praktikováno pouze rodiči, ale týká se i policistů, škol, nebo reportéru. V našem prostředí nemusíme chodit pro příklad daleko, uvažme, jaká opatření zavedly školy po nešťastném, leč ojedinělém incidentu mezi studenty a ženou s duševním onemocněním, který skončil smrtí jednoho ze studentů.

2.3.2 On-line nebezpečí

„Nikdy jsem se nebála, ani když mi píšou úchyláci ze seznamky.“ Denny

Od masivního nástupu digitálních médií se přirozenou součástí stala snaha o ochranu dětí. Zároveň se z části dospívajících vytvořilo nebezpečí, kterému je třeba předcházet. Tento konflikt vyvolává časté napětí mezi dospělými a dospívajícími, které vede k nefunkčním strategiím mladých lidí. V mnoha preventivních aktivitách zaměřených na ochranu dětí a mládeže před nebezpečnými lidmi z on-line světa, kralují příběhy kybergroomingu, únosů, zneužití nebo znásilnění. Média stereotypní představě zdatně sekundují a umocňují tak prostředí strachu, kde na naše děti čeká, za každým cizím profilem, sexuální agresor. Je třeba si uvědomit, že k většině zneužívání dětí a dospívajících dochází v jejich nejbližším prostředí.

S každým novým fenoménem přichází panika, protože může znamenat změnu a ohrožení společenského řádu (Cohen, 2002, s. 1-2). Téma nebezpečí digitálních médií pak eskaluje v souvislosti se skupinou dětí a mládeže, protože se dotýká každého rodiče. Je zajímavé pozorovat, že téměř na každý ojedinělý případ, reagují zákonodárci nějakou restrikcí či rozšířením odstrašujících příběhů, které mají působit preventivně. Přitom z výzkumů¹⁵ vyplývá, že cizích sexuálních agresorů na sítích je naprosté minimum a nejvíce ohroženými jsou děti a dospívající v jejich blízkém off-line světě.

2.3.3 Kyberšikana

„Nikdy jsem se s ní nesečkala.“ Denny

Pojem kyberšikana se v posledních deseti letech dostává na výsluní zájmu odborníků z pomáhajících profesí a v mnohém navazuje na studium šikany „face to face“. Ve většině prací o šikaně¹⁶ najdeme definici ze sedmdesátých let 20. století dle švédského psychologa Dana Olweuse, který odlišil šikanu od jiných forem agrese dětí a mládeže. Aby bylo možné hovořit o šikaně, je nutné naplnit tři základní kritéria, která musí platit současně: (a) úmyslná agrese, (b) opakování (c) mocenská nerovnováha mezi účastníky. Pokud chceme hovořit o šikaně v prostoru on-line veřejnosti, je třeba definici doplnit o další znak - (d) odehrává se pomocí digitálních médií. Nejucelenější definici kyberšikany nabízí Price a Dalgleish, *„Kyberšikana je kolektivní označení forem šikany prostřednictvím elektronických médií,*

¹⁵ Např. EU Kids On-line II provedená v roce 2011 Masarykovou Univerzitou v rámci mezinárodní studie, které se účastnilo 25 zemí Evropy.

¹⁶ Např. Publikace Děti a dospívající on-line od Anny Ševčíkové a kolektivu (Ševčíková, 2014, s. 120).

jako internet a mobilní telefony, které slouží k agresivnímu a záměrnému poškození uživatele těchto médií. Stejně jako tradiční šikana i kyberšikana zahrnuje opakované jednání a nepoměr sil mezi agresorem a obětí“ (Price a Dalgleish, 2010, s. 51). Definice kyberšikany jistě uspokojí řadu odborníků i laiků a nabízí jasná vodítka k onálepkování nejrůznějšího chování, nicméně Boydová upozorňuje na odlišná chápání tohoto pojmu mezi skupinou dětí a skupinou dospělých. Zatímco dospělí mají tendenci za kyberšikanu považovat většinu agresivního chování mezi dětmi v prostředí školy, pojetí šikany jimi samotnými mnohem více odpovídá akademické definici. Poměrně přesně dokáží odlišit opakovanou agresi postavenou na mocenské převaze jednoho nad druhým od agresivního chování, kdy všichni účastníci disponují přibližně stejnou mocí. Autorka dále odkazuje na mnohaleté výzkumy mezi americkými teenagery a jejich zkušenosti s kyberšikanou. Ti uváděli, že se s fenoménem dostali do styku minimálně, ale ve většině případů hovořili o přímé konfrontaci se školními intrikami, které často sloužily jako prostředek k vydobytí přijatelného sociálního statusu (Boydová, 2017, s. 161-177).

Kyberšikany se dle nejčastějšího rozdělení účastní tři skupiny aktérů – agresor, oběť a publikum. Ve snaze identifikovat ohrožené skupiny dětí, předurčujeme na základě podrobně popsaných charakteristik jejich nálepkou a jejich kategorizace napomáhá konstruovat role a část identit účastníků (chovám se a vypadám ze své podstaty jako oběť, jako agresor, jako průměrný přihlížející, ...) (Ševčíková, 2014, s. 127). Doporučené postupy pro pomáhající profese při zvládání šikany obsahují intervence zaměřené na ošetření oběti na straně jedné a politiku nulové tolerance a pochopení pro agresora, na straně druhé. Šikana má devastující účinky na obou stranách, ti, kteří šikanují nejsou ze své podstaty zrození agresori, ale většinou huboce ranění lidé s řadou vlastních problémů. Principy intervencí pro agresory zahrnují na prvním místě tvrdý trest, jehož součástí bývá i návštěva odborníků (Skiba a kol., 2008). Práce s agresory zahrnuje postih viníka a dohled nad vyknáním patřičného trestu, bez pochopení složitosti konfliktů a tím do značné míry podporuje začarovaný kruh násilí, „*tyto strategie napomáhají utvářet tyrany, které se snaží potírat*“ (Boydová, 2017, s. 166).

Pojednání o on-line závislostech, nebezpečí a kyberšikaně slouží jako vodítka k dalšímu prozkoumávání okruhů témat ve výzkumné sondě. Vychází ze studia pramenů zabývajících se otázkami souvisejícími s používáním nových technologií. Je třeba zmínit, že v českém prostředí byly publikovány většinou velmi vyhraněné texty, popisující výhody využívání nových technologií nebo naopak škody, které jsou prostřednictvím nich páčány především na dětech a dospívajících. Až na výjimky se mnoho výzkumníků neptá samotných

dospívajících na kontexty jejich života a pochopení vlastní role v celém procesu budování sebe sama.

3 Sociální práce s dospívajícími v postmoderní době

V následující kapitole bude věnována pozornost krátkému připomenutí vlivu postmoderních teorií na měnící se kontext praktické sociální práce. Poté představím koncepty, skrze které můžeme nahlížet na sociální práci, aniž bychom zabředli do nejrozšířenějšího chápání dospívajícího porušujícího normy¹⁷, jako delikventa či devianta. Závěr kapitoly je výčtem současných způsobů intervence s mladistvými¹⁸ v rámci sociální práce v ČR.

3.1 Vybrané pohledy na sociální práci s dospívajícími, kteří porušují normy

Většina učebnic a publikací sociální práce nahlíží na dospívající, kteří porušují normy jako na delikventní mládež¹⁹ a hovoří o jednotlivých teoriích deviace. V následujících podkapitolách se zaměřím na koncepce sociální práce vycházející z postmoderních diskursů, vyznačujících se prací se zdroji klientů, namísto s označením a následným potlačením jejich patologií.

3.1.1 Přístupy orientované na silné stránky

Prvním, kdo začal pátrat po kapacitách a schopnostech klientů byl Dennis Saleebey, který navázal na Foucaulta a Freireho, ale bez ambicí usilovat primárně o politické změny. Saleeby se zabýval fenoménem jazyka, jež se stává prostředkem nálepkování, které dělí společnost na normální a patologickou část (deficitní) (Pease a Fook, 1999, s. 170).

Sociální práce vznikla jako náplast, v lepším případě jako léčba nevhodného sociálního fungování klientů. Definicí toho, co je nevhodné charakterizovalo prostředí a sociální pracovníci se zaměřovali v první řadě na limity, deficity a slabé stránky člověka. Klient se stával nositelem problémů a pod vlivem psychodynamických směrů se sociální terapie zaměřovala buď na odstranění příčin těchto nedostatečností, nebo na výchovu klientů prostřednictvím učení, což z nich častokrát „vyrábělo“ pasivní, bezmocné loutky spoléhající se na zásah z venčí. V průběhu vývoje sociální práce se začalo ukazovat, že je výhodnější ptát se klientů ne na to, co se stalo špatného a proč, ale jakým způsobem různě náročné

¹⁷ Pokud v práci hovořím o dospívajících porušující normy, myslím tím společenské normy, které jsou formálně zakotvené v legislativním systému České republiky, ale jejich porušení nemusí být vždy zařazeno do trestné činnosti.

¹⁸ V textu této kapitoly používám jako synonyma pojmu dospívající pojmy mladiství, mladí lidé, mládež, názvosloví běžně využívané v sociální práci.

¹⁹ Viz nejpoužívanější učebnice Oldřicha Matouška *Mládež a delikvence* (Matoušek a Matoušková, 2011).

situace dokázali zvládnout. Sociální pracovníci se tedy začali zaměřovat, více než na příčiny a vznik problémů, na konstruování alternativních budoucností. (Ibid, s. 170).

Klíčovým principem, jež se stal součástí většiny definic sociální práce, bylo zplnomocňování (empowerment) zaměřené na lidské zdroje a kapacity, ať už vnitřní či vnější. Jedním z přístupů, založeným na zkoumání silných stránek a funkčních strategií lidského života, je teorii resilience.

Resilienci lze definovat *„jako koncept, jež v sobě obsahuje popis dynamických vývojových procesů, díky kterým se člověk či jiné systémy... adaptují a dobře fungují navzdory tomu, že jsou vystaveni signifikantním tlakům, a to v nich samotných, nebo v jejich prostředích“* (Punová, 2015, s. 79).

Dle Corcoran a Nichols-Casebolt sociální pracovníci čelí různým výzvám při posuzování stále složitějších situací. Sociální práce se stává jedinečnou zejména díky jejich pohybu v rámci různých systémových úrovní. Do makrosystémová úroveň lze zařadit komunitní či environmentální faktory (např. sociální politika, legislativa), mezosystémová úroveň zahrnuje faktory blízkého sociálního prostředí klienta (škola, Skaut apod.) a mikroúroveň je tvořena individuálními charakteristikami jedince a jeho rodiny (Corcoran, a další, 2004, s. 215–223). Autoři upozorňují na možnou obtíž při zaměření pracovníků pouze na jednu úroveň systému bez znalostí a chápání úrovní jiných. Další výzvou je závazek dostát definicím své práce a zaměřovat se na zplnomocňování a posilování klientů, ačkoli praxe ukazuje, že samotný výkon sociální práce často začíná patologií a problémem. Třetí výzvu vidí v důsledném propojení teorie a praxe, kdy zavádění nových konceptů do možností intervencí s klienty, by mělo předcházet důsledné testování (Corcoran a Nichols-Casebolt, 2004). Šišláková hovoří o resilienci jako o aktuální odpovědi na tyto výzvy. Jelikož koncept resilience je vsazen do ekologického systémového rámce, na život klienta je nahlíženo holisticky, bez opominutí žádné ze systémových úrovní, ve kterých se pohybuje. Pracovníci se zajímají o to, proč někteří dospívající, ač ze značně rizikového prostředí, nejeví anticipované chování a jednají v souladu s normami společnosti (Šišláková, 2005, s. 115–116).

3.1.2 Systemické přístupy

V české sociální práci je možné se setkat s označením části terapeutických a poradenských přístupů jako postmoderní, sociálně-konstruktivistické (či konstrukcionistické), nebo například systemické. V ČR se uchytilo označení systemické

přístupy (Gjuričová a Kubička, 2011), pod které lze zahrnout přístup orientovaný na řešení a narativní terapii.

Přístup orientovaný na řešení je obvykle spojován s prací terapeutů Insoo Kim Berga a Steva de Shazera, kteří se domnívali, věrni tradici postmoderního smýšlení, že vytvářením hypotéz o vlastních či cizích problémech společně konstruujeme problém (Pease a Fook, 1999, s. 171). Typické pro sociální pracovníky využívající intervence tohoto směru je orientace na budoucnost, hledání vnitřních a vnějších zdrojů a dekonstrukce (či rozpuštění) neřešitelného problému.

Narativní terapie pochází z pera Michaela Whita a navazuje na poststrukturalistu Foucaulta či dekonstruktivistu Derridu. Jak napovídá samotný název terapie, hlavní roli hraje klíčový pojem narace (příběh, vyprávění). Každý z nás si konstruuje svojí verzi osobitého životního příběhu, která nemusí být vždy šťastná. Úkolem sociálního pracovníka je pomoci klientovi uspořádat jeho vyprávění tak, aby s ním byl více spokojen. Využívá k tomu několik technik, které jsou běžně v praxi využívány – přerámování (pozitivní konotace) či externalizaci problému. Cílem práce je vrátit kontrolu nad svým příběhem do rukou klienta (Pease, a další, 1999, s. 169).

3.1.3 Spolupracující přístup (Collaborative approach)

Spolupracující přístup je „konceptem bez konceptů“, jež vypracovali Goolishian s Anderson a přispěli tak do diskuze k filosofii terapie postmoderním hlediskem (Anderson, 2009). Principy v něm obsažené se pevně usídlily v běžné praxi sociálních pracovníků, kterou inspirovali vodítka, která vnesla do pomáhajícího procesu tvůrčí a kreativní prvky.

Ústředním tématem se stejně jak u jiných postmoderních teorií, stal jazyk a jeho konstruuující vlastnosti. Na člověka je nahlíženo jako na osobu figurující ve spletitých vztazích, které mají dialogickou povahu. Skorunka v předmluvě k českému vydání publikace Anderson sděluje, že „*jazyk má ... konstitutivní roli. Svět jím pouze nepopisujeme, ale spoluvytváříme. Problémy klientů vznikají v jazyce, ve významovém uchopení jejich zkušenosti, tudíž i k řešení těchto problémů může dojít pouze v jazyce, tzv. jazykovým rozpuštěním ...*“ (Anderson, 2009, s. 11). V tomto nahlížení na problém se shoduje i s dalšími především systemickými směry terapie, ale pozornost zaměřuje na roli samotného pracovníka. Hovoří o tom, že pracovník se stává přirozenou součástí systému a buď napomáhá ke konstrukci problémů, nebo pomáhá jeho rozpouštění. Dalším důležitým přínosem bylo zdůraznění „not-knowing approach“ (ne-vědoucí či ne-vědeckého přístupu). V celém pomáhajícím procesu vystupuje jako expert na svůj život a na nalezení svého řešení

klient, odpovědnost zásadně leží na něm a sociální pracovník ručí za proces a usnadnění dialogické konverzace (Anderson, 2009).

3.1.4 Modely utváření identit

Zajímavou a podnětnou myšlenkou je úvaha autorů Klalezkyho, Rösslera a Wintera o různých chápáních způsobů budování identity, jež podstatně určují rozdíly v zacházení s mládeží a dospívajícími (Klalezky, Rössler a Winter, 2011).

Autoři mluví o dvou základních modelech²⁰ tvoření identity – o modelu získané identity a modelu identitní práce. Již v samotném označení lze vycítit moc, jakou dané termíny reprezentují. V prvním případě budou dospělí, odborníci a další pracovníci usilovat o to, aby svým chováním vytvoření identity umožnili, v případě druhém budou proces následovat a ovlivňovat svým porozuměním (Klalezky, Rössler a Winter, 2011, s. 29).

Model získané identity vychází především z teorií psychoanalytika Erika H. Eriksona, jehož výklad strukturace psychosociálních stádií najdeme téměř v každé učebnici. Životní fáze mládí je zde chápána jako přechodné období, jež je třeba překonat a slouží jako odročení plnění povinností náležící dospělým. Vytvořením identity pak člověk získává vnitřní pevnost a své místo na světě. To, že se proces vydařil poznáme dle toho, nakolik mladý člověk zvládá své vývojové úkoly příslušné tomuto období²¹. V tomto pojetí identity se předpokládá, že když člověk úspěšně projde danými vývojovými úkoly, stane se z něj plně do společnosti integrovaná osobnost a završí proces vytváření vlastní identity. Naopak, když některé úkoly nedokáže splnit, nastává u něj více či méně vyhrocená „difúze identity“ (Erikson, 2015) a dochází k sociálním odchýlkám či dokonce vyloučení. Instituce jsou pak chápány jako „detektivové“ pátrající po nezvládnutých vývojových úkolech a pomocí reedukace či resocializace usilující o jejich dodatečné naplnění (Klalezky, Rössler a Winter, 2011, s. 30).

Modelem identitní práce se rozumí úsilí o to, „*aby byl jedinec sjednocen sám se sebou, při současné sociální propojenosti a při schopnosti vyvíjet plasticitu ve vztahu k poměru mezi uspořádaností a distancí vůči osobám a skupinám*“ (Ibid, s. 33). V dnešní nestálé a mnohotvárné společnosti, se jeví požadavek na utvoření jednoznačné identity jako

²⁰ Pojmeme model je myšlen způsob, „*jak vidět realitu a jak adekvátně tomuto pohledu na svět zaměřit své jednání*“ (Klalezky aj., 2011, s. 29).

²¹ Těmito vývojovými úkoly jsou a) získávání časové perspektivy versus časová difúze, b) získávání sexuální identity versus sexuální difúze, c) převzetí vedoucí role. A zodpovědnosti versus difúze autority, d) stanovený systém hodnot versus difúze ideálů (Klalezky, Rössler a Winter, 2011, s. 30).

neúčelný, vyžadována je otevřenost, flexibilita a přizpůsobování se změnám. Dospívající je nucen neustále fungovat v nových situacích a přizpůsobovat se jim, „*život v multi-realitách vyžaduje multi-identity*“ (Ibid, s. 33). Na její budování je třeba se dívat spíše jako na kreativní sebeorganizaci, než jako na parciální individuaci. Procesy individualizačních posunů ovlivňuje přístup jedince k materiálním a sociálním zdrojům, v takovýchto případech může individuace pro dospívajícího znamenat rozvoj, ale v opačném případě, kdy chybí materiální i sociální zdroje, s sebou tento proces nese především rizika. Identitní práce na sobě, ve smyslu kreativního vytváření fungování v jednotlivých prostředích člověka ustupuje v zájmu přežití. Není třeba se obávat, že by model opomíjel normalizační funkci, spíše jí rozumí, jako snahu o zvolení si společensky přijatelné životní biografie. „*V modelu identitní práce jsou vyzdvihovány následující skutečnosti: (a) V dnešní individualizované a pluralizované společnosti není práce na tvorbě a udržování identity pouze specifikem životní fáze dospívání. (b) Požadavky na tvorbu identity, které jsou popsány v modelu získané identity, nejsou již dnes – na pozadí neustálých zlomů společenské kontinuity – splnitelné. Spíše jde dnes o to, jak uchopit a zpracovávat zlomy kontinuity, a to jak individuálně, tak společensky*“ (Ibid, s. 34).

3.2 Současné způsoby intervence pro dospívající v ČR

Stát usiluje prostřednictvím své sociální politiky o udržení kontroly a sociálního smíru. K tomu využívá nejrůznější způsoby intervence, především ve chvílích, kdy by mohlo dojít jedinci či skupinou k jeho destabilizaci. Sociální práce pak funguje jako aplikovaná disciplína, která je pověřena jednotlivé opatření provádět. Od druhé světové války vznikají různé postupy práce, z nichž některé fungují dodnes. Zároveň vlivem poznatků ze zahraničí vznikají a testují se stále nové způsoby intervencí pro nejrůznější cílové skupiny. Celý systém je poněkud komplikovaný vlivem roztržičnosti činností do jednotlivých resortů vlády ČR a neschopnosti či nemožnosti o jejich sladění²². Následující text podává výčet takových aktivit a intervencí, které primárně vznikly za účelem práce s dospívajícími porušujícími normy. Jistě najdeme mnoho dílčích činností pro děti a mládež v rámci jiných aktivit zaměřených primárně na jinou cílovou skupinu (např. krizové centrum, terénní program pro uživatele návykových látek, integrační programy apod.).

3.2.1 Sociální kuratela pro děti a mládež

Primárně se zaměřuje na ochranu dětí vyžadujících zvýšenou pozornost, které definuje zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. Kurátor pro děti a mládež je zaměstnancem obce s rozšířenou působností, jeho práce je zaměřena na děti vyžadující zvýšenou pozornost a je založena na bezprostředním kontaktu a spolupráci s dítětem, s jeho rodinou a se spolupracujícími subjekty. Jeho povinností je sledovat nepříznivé vlivy působící na děti, zjišťovat příčiny jejich vzniku a činit opatření k jejich snížení (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2016).

Mezi základní postupy a nástroje práce kurátora se řadí vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny a individuální plánování, případová konference, rodinná konference, terénní sociální práce, nebo např. motivační rozhovor. Sociální práce v rámci sociálně-právní ochrany dětí patří mezi velmi náročná zaměstnání, v jednotlivých činnostech se mísí složka pomoci se složkou kontroly, což na pracovníky klade velkou zátěž, a ještě větší nárok na schopnost reflexivity procesu.

²² Jedná se např. o Ministerstvo práce a sociálních věcí (např. sociální služby, SPOD), Ministerstvo školství (výchovné ústavy, střediska výchovné péče atd.), Ministerstvo zdravotnictví (psychiatrie, klinická psychologie, psychoterapie), Ministerstvo spravedlnosti (probační a mediační služba, alternativní tresty).

3.2.2 Sociální služby

Sociální služby upravuje zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách a krom jiného definuje základní činnosti při jejich poskytování – sociální poradenství, sociální péči a sociální prevenci, zákon je tedy nerozděluje dle vývojového období člověka, ale podle jiných kritérií daných pro cílovou skupinu. Většina služeb není primárně určena pouze pro dospívající (výjimkou je nízkoprahové zařízení pro děti a mládež). Mezi sociální služby, které mohou využívat i dospívající potýkající se s porušováním norem, patří domy na půli cesty, kontaktní centra (pro osoby závislé na návykových látkách), nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, terapeutické komunity, terénní programy (pro osoby závislé na návykových látkách) a sociální rehabilitace.

3.2.3 Ústavní výchova

Ústavní výchova, kam jsou umisťováni dospívající porušující normy, spadá do systému státních školských zařízení, kterou tvoří diagnostické ústavy, dětské domovy se školou a výchovné ústavy. Do těchto institucí přichází děti a mládež se soudem nařízenou ústavní výchovou, nebo na žádost rodičů. Nejčastějšími důvody umisťování dospívajících do tohoto typu zařízení jsou protiprávní jednání, začínající závislost na alkoholu, drogách a útěky z domu. Matoušek upozorňuje, že ústavní péče je sama o sobě riziková, protože většina takovýchto dětí a dospívajících má za sebou depriváční zážitek z vlastních rodin a v prostředí kolektivních zařízení velmi často selhávají a činnosti se redukuje pouze na svoji ochrannou složku (Matoušek, 2007, s. 86).

Alternativou k ústavní výchově je dlouhodobý pobyt v náhradní rodině (pěstounské). V zahraničí fungují i takové, jež se specializují na dospívající, kteří mají obtíže při respektování norem. Pečující náhradní rodiče prochází odbornou přípravou zaměřenou na cílovou skupinu a jsou pravidelně supervidovány. V ČR zatím žádná ucelená síť pěstounů, kteří by se chtěli věnovat dospívajícím neexistuje, jedná se spíše o výjimky v řádu jednotek.

3.2.4 Střediska výchovné péče

Střediska výchovné péče (SVP) jsou pedagogická zařízení zaměřená na odbornou práci s dětmi a mládeží s poruchami chování. Původně vznikla jako instituce zaměřená výhradně na děti a mládež, kde mělo dojít k jejich usměrnění a „opravě“. SVP byl jakýsi mezistupeň před umístěním do „pastáku“ (diagnostického ústavu), naštěstí v poslední době

začínají pohlížet na svoji práci mnohem komplexněji a do spolupráce zapojují celou rodinu a někdy i širší okolí dospívajícího.

Existují tři formy SVP – ambulantní, stacionáře a pobytové. Střediska se začala profilovat jako odborná multitýmová²³ pracoviště založená především na psychoterapeutické a socioterapeutické práci. Do jejich dalších činností patří preventivní programy pro děti, mládež a rodiče, supervizní skupiny a vzdělávání pro pedagogy, terapeutické skupiny pro dospívající, nebo krátkodobé terapeutické pobyty v období prázdnin.

3.2.5 Preventivní programy

Preventivní programy, zahrnující především primární a selektivní prevenci, nemusí být součástí středisek výchovné péče, většinu z nich provozují nestátní neziskové organizace, ale i různé odbory městské či státní policie, orgánů sociálně-právní ochrany dětí a další instituce. Jedná se o ucelené projekty pro předškolní, základní a střední vzdělávání. Jejich forma a kvalita je různá a odvislá na profesionalitě poskytující organizace. Povinností školských vzdělávacích institucí je zahrnovat do svých učebních plánů i preventivní aktivity.

Bohužel řada programů jen málo reaguje na aktuální trendy a empirické výzkumy a stále se soustřeďuje pouze na edukaci ve vymezených preventivních tématech (např. drogy, šikana atd.). V souvislosti s novými technologiemi pak dětem a dospívajícím v horším případě předkládá hororové situace, které mají sloužit k jejich vyděšení a posílení strachu, v lepším případě se výklad omezuje na technické aspekty práce v on-line prostředí (např. jak si zabezpečit sociální profil atd.). Jen málo z nich reflektuje poznání, že rizikové chování na síti nevzniká vinou technologií, ale že je třeba za ním hledat jednotlivé příběhy.

3.2.6 Probační a mediační služba

Probační a mediační služba je organizační jednotkou státu patřící pod resort Ministerstva spravedlnosti a od roku 2001 ji zřizuje zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě. Instituce vznikla jako reakce na zahraniční trendy restorativní justice a obsahuje v sobě složku pomoci (mediace, část probace) a kontroly (část probace).

Zvláštní pozornost PMS věnuje obviněným mladistvým²⁴ a obviněným ve věku blízkém mladistvých. Ideu, kterou se PMS řídí, je usilování o odstranění následků trestného

²³ V týmu SVP obvykle najdeme speciálního pedagoga, etopeda, psychologa, sociálního pracovníka, psychoterapeuta.

²⁴ Kvůli respektování legislativního pojmosloví pojem dospívající v této části textu nahrazuji pojmem mladistvý, což je dle zákona osoba mezi 15 a 18 lety.

činu (provinění u mladistvých, činu jinak trestného u dětí mladších 15 let) nejen u oběti, ale i dalších dotčených osob, což může být širší rodina obviněného, ale i obec či komunita. PMS aktivně spolupracuje s nestátními neziskovými organizacemi na tvorbě a výkonu probačních programů pro mladistvé. Programy jsou akreditovány Ministerstvem spravedlnosti a zaměřují se na rozvoj sociálních dovedností, pracovních návyků, nebo edukace v oblastech, ve kterých mladiství selhávají (Matoušek, 2007).

3.2.7 On-line sociální práce

V běžné praxi výkonu sociální práce v ČR nenalezneme mnoho činností, které by se zabývaly vztahem sociálních médií a dospívajících. Nejběžnějším druhem intervencí, které se působením dětí a dospívajících na sítích zabírají jsou preventivní aktivity v rámci nejrůznějších služeb. Bohužel se z velké části vyznačují praktikováním zastrašování nebo otrockými výklady o postupech, jak se chránit před nebezpečným on-line světem. Navíc mnoho z lektorů samo daným tématem příliš nevládne a nedokáže mluvit jazykem mladých lidí.

Dalšími službami, kde se můžeme setkat s poradenstvím prostřednictvím chatu jsou některá nízkoprahová zařízení pro děti (NZDM) a mládež a krizové linky. V NZDM tuto činnost osvědčeně pokládají za jednu z legitimních forem poskytování pomoci cílové skupině a komunikace probíhá skrze několik elektronických kanálů jako je Facebook, YouTube nebo Instagram. V rámci krizových linek probíhá poskytování krizové intervence pomocí speciálně zřízených chatů. V poradenství a psychoterapii využívá on-line svět při práci s dětmi a dospívajícími psychiatr a psychoterapeut MUDr. Peter Pöthe.

4 Výzkumná sonda

4.1 Předporozumění tématu

S dětmi a mládeží se setkávám v rámci své praxe bezmála deset let, během kterých mi bylo umožněno vystřídat několik různých pozic a rolí v pomáhajících profesích. Jako začínající sociální pracovníce v nízkoprahovém zařízení pro děti a mládež, jsem se mohla stát průvodcem klientů dospíváním a měla možnost proniknout do jejich přirozeného prostředí v rámci streetworku²⁵, který se neomezoval pouze na ukrytá zákoutí města, ale bral v potaz i on-line svět, v té době reprezentovaný především e-mailovou komunikací. V roce 2009 se jednalo spíše o marginální součást práce. Součástí mé činnosti bylo i vedení preventivních programů, z nichž se některé snažily o edukování dětí a mládeže o nebezpečích na síti. Tehdy byla moje role spíše mentorská, tak jako většiny ostatních preventivních pracovníků.

V další etapě profesní dráhy jako poradenská pracovníce Střediska výchovné péče, jsem se setkávala s rodiči dospívajících, kteří měli časté konflikty s normami vlastní rodiny, školy, či širší společnosti a obtížně navazovali vztahy s vrstevníky. V průběhu desítek hodin konzultací jsem postupně objevovala, nakolik je mi virtuální svět mladých lidí vzdálen a příběhy z tohoto prostředí byly při sezeních spíše odlehčením, pro mne, mnohem podstatnějších témat. Vůbec mi nepřišlo na mysl, že virtuální prostředí se postupně stalo automatickou a velmi důležitou součástí generace dospívajících.

Až při spolupráci s několika klienty, pro něž byly sociální média natolik důležitá, že nahrazovala jejich běžný životní prostor a zároveň hluboce zasahovala do způsobů budování vlastních identit a rolí, jsem pochopila, že se jedná o důležité téma. V průběhu seznamování s jejich příběhy, přišlo uvědomění, že o tom, jak se dospívající chovají v on-line světě, mluví mnoho lidí, ale jen málo z nich se obtěžuje promluvit si a poslechnout, co o svém životě říkají oni sami. Proto využívám diplomovou práci jako sondu do aktuálního žitého tématu jedné dospívající a zprostředkovávám tak pohledy a zkušenosti, díky nimž mohu začít chápat, jakou roli nové technologie v jejím životě hrají.

²⁵ Zde termín streetwork použit ve významu terénní sociální práce jako součást činnosti nízkoprahového zařízení pro děti a mládež.

4.2 Výzkumný problém a cíle výzkumné sondy

Empirická část práce je myšlena jako kvalitativní sonda, která má prozkoumat a popsat dílčí témata související s utvářením identit u dospívající dívky, která má zkušenost s porušováním norem a je klientkou sociálních pracovníků. Práce dává do souvislosti témata vývoje identity a novodobých faktorů, které na ni působí. V praktickém ohledu pak prozkoumává možnosti sociální práce s cílovou skupinou dospívajících, s přihlédnutím k využití nových technologií.

Hlavním cílem navrhovaného výzkumného projektu je popis procesů konstruování subjektivity dospívající dívky v kontextu nových technologií. Součástí dílčích cílů je prozkoumat jednotlivé identity participantky a využití sociálních médií při jejich tvorbě a prezentaci na venek. Další dílčí cíle se zabývají participantčíným soukromím ve vztahu k on-line světu a mapují, jakým způsobem pracují s tématem virtuálního prostoru někteří sociální pracovníci, se kterými se participantka setkala. Výsledky výzkumné části tak mohou přispět k diskuzi o koncipování konkrétních programů sociálních služeb pro danou cílovou skupinu s ohledem na měnící se prostředí.

4.2.1 Výzkumné otázky

Pro popis utváření identit dospívající dívky v kontextu sociálních médií byla formulována **základní výzkumná otázka:**

„Jakým způsobem konstruuje svoji subjektivitu dospívající dívka, která byla klientkou sociální práce, prostřednictvím sociálních sítí?“ (ZVO)

Ta byla dále rozložena do dalších čtyř **otázek specifických:**

„Které identity lze identifikovat v rámci subjektivity participantky?“ (SVO1)

„Jakým způsobem participantka využívá sociální média při vytváření obrazu o sobě?“ (SVO2)

„Co pro participantku znamená soukromí a jak s ním na sociálních sítích nakládá?“ (SVO3)

„Jakým způsobem reflektují a využívají téma virtuálního prostoru sociální pracovníci, kteří pracovali s participantkou?“ (SVO4)

4.3 Design kvalitativního výzkumu a metody sběru dat

Vzhledem ke složitosti zkoumaného jevu a potřebě hloubkového popisu výzkumného případu (dospívající dívky, která má zkušenosti s porušováním norem a je klientkou sociální práce), jsem zvolila jako kvalitativní výzkumný design případovou studii. Švaříček definuje případovou studii jako „*empirický design, jehož smyslem je velmi podrobné zkoumání a porozumění jednomu nebo několika málo případům*“ (Švaříček a Šed'ová, 2007, s. 97). Jádrem výzkumné strategie tvoří samotný případ, který doplňují další charakteristiky, jako jsou jeho porozumění v přirozeném prostředí, důsledné zkoumání kontextů, více informačních pramenů a dostatek času (Ibid, s. 98).

Jedním ze znaků případové studie je tedy využití více informačních zdrojů a různých způsobů sběru dat, pro které jsem zvolila kombinaci několika kvalitativních metod. „*Cílem je využít potenciálních výhod jednotlivých metod. Výsledky ... interpretujeme ... dohromady, neboť naším cílem je vyložit případ jako integrovaný systém, a ne upozornit na jeho dílčí části.*“ (Ibid, s. 98). Využila jsem zúčastněné pozorování, polostrukturovaný hloubkový rozhovor, analýzu sociálních médií, které dívka využívá a analýzu dívčiny spisové dokumentace vedené sociální pracovnící Střediska výchovné péče. Vzhledem k využití designu kvalitativního výzkumu případové studie, nelze výsledky považovat za reprezentativní pro populaci dospívajících dívek.

4.3.1 Polostrukturované hloubkové rozhovory

S ohledem na základní výzkumnou otázku a design výzkumu, jsem jako hlavní výzkumnou metodu zvolila hloubkový polostrukturovaný rozhovor, prostřednictvím kterého je možné prozkoumávat členy určitých prostředí s cílem pochopit kontexty jejich jednání tak, jak jim rozumí oni sami (Švaříček a Šed'ová, 2007, s. 159). Je třeba podotknout, že nelze rozhovor chápat jako neutrální „*zdroj dat o skutečnosti*“ (Ibid, s. 160) bez vkladu tazatele, ale především jako „*spolupráci tazatele a respondenta*“ (Ibid, s. 160).

V rámci výzkumu proběhly dva individuální polostrukturované rozhovory, jeden s dospívající participantkou a jeden doplňující se sociální pracovnící Střediska výchovné péče, která s dívkou pracovala. S participantkou proběhly celkem dva rozhovory²⁶ o časové dotaci 2 hodiny s odstupem 14 dní, v budově střediska, kam byla dívka zvyklá docházet a

²⁶ Struktura hloubkového polostrukturovaného rozhovoru s participantkou Denny je uvedena v příloze č. II.

kde byla zajištěna pohodlná konzultovna. V úvodní části prvního rozhovoru byla participantka znovu seznámena s výzkumným projektem a jeho hlavními cíli, ujištěna o anonymitě a požádána o souhlas k participaci a možnosti nahrávat. Poté následovaly „odlehčené“ otázky na cestu a další plány na zbytek dne. Struktura vycházela především ze zjištění teoretického oddílu práce, zároveň byl ponechán dostatečný prostor pro nestrukturovanou spontánní část. Výstupy z prvního rozhovoru tvořily rámec rozhovoru následujícího, oba byly nahrávány na diktafon a posléze doslovně transkriptovány z mluvené podoby do psané²⁷. Mezi nimi pak proběhlo setkání se sociální pracovnící, které ovlivnilo druhý rozhovor s participantkou.

Se sociální pracovnící střediska jsem se setkala jedenkrát při rozhovoru v délce trvání 2 hodin. Obsahem bylo seznámení se spisovou dokumentací klientky/participantky a doptání se na nejasnosti. Oslovená sociální pracovníce byla mojí kolegyní, takže úvod rozhovoru probíhal neformálně a součástí bylo seznámení s cíli výzkumu a žádost o souhlas k participaci. V rámci setkání byly také stanoveny pravidla k nahlížení do spisové dokumentace klientky – participantky, rozhovor se uskutečnil na základě jejího souhlasu.

Vzhledem k tomu, že jsem participantku znala i z jiných situací (z komunitně-skupinového pobytu, kde byl náš vztah spíše terapeutický) než výzkumných, musela jsem v průběhu přípravy rozhovorů a samotné realizace mnohokrát reflektovat svoji roli. Při rozhovorech se mi několikrát stalo, že jsem reagovala spíše jako sociální pracovník či terapeut namísto, abych se důsledně držela role výzkumnice. Jednalo se především o situace, kdy bylo zřejmé, že popisované situace jsou pro participantku velmi těžké a málo zpracované. Zároveň pro mne bylo obtížné klást otázky, které si všímají rozporů v interpretacích určitých částí jejího života. Neustále mi běžela hlavou má pracovní zásada zbytečně nezranit bez toho, aniž bych mohla klientce nabídnout následnou pomoc. Do konfrontačních otázek jsem se tedy odvážila až na konci druhého rozhovoru, kdy jsem si byla jistější v tom, že je participantka unese.

4.3.2 Zúčastněné pozorování

V termínu od 26. 8. – 2. 9. 2017 jsem měla možnost se zúčastnit letního komunitně-skupinového pobytu pro mládež ve věku 13 – 20 let a provést v rámci předvýzkumu zúčastněné pozorování. Švaříček definuje zúčastněné pozorování jako „*dlouhodobé, systematické a reflexivní sledování probíhajících aktivit přímo ve zkoumaném terénu s cílem*

²⁷ Doslovnou transkripci rozhovorů obsahují přílohy č. III a IV.

objevit a reprezentovat sociální život a proces“ (Švaříček a Šed'ová, 2007, s. 143). Týdenního pobytu Střediska výchovné péče se zúčastnilo celkem 11 mladých lidí, všichni klienti kurately pro děti a mládež, z 11 osob byly čtyři dívky. Mojí rolí, kromě role výzkumnice, se stalo také vedení jednoho bloku programu denně, zbytek dne jsem měla jedinečnou možnost pozorovat dění ve vrstevnické skupině dospívajících. Hlavním cílem pozorování bylo popsat využívání nových technologií dospívajícími při formování nové vrstevnické skupiny a zvolit participantku výzkumu k dalším rozhovorům.

Záznam z pozorování byl proveden formou terénních poznámek (tužka – papír) doplněných o mé další reflexe a zahrnut do celkové analýzy případové studie. V průběhu týdne jsem zastávala dvě rozdílné role, jejichž konflikt mohl ovlivnit validitu výzkumu, část dne jsem byla sociální pracovnící a jindy výzkumnou pozorovatelkou. Mojí snahou bylo ošetřit možný konflikt rolí hned od počátku. V úvodu práce se skupinou jsem všem účastníkům sdělila, v jakém dalším postavení během pobytu budu a co je cílem jak pozorování, tak celého výzkumu. Původně jsem předpokládala, že k oddělení rolí dojdou prostřednictvím oddělených časových úseků, kdy v jednom vystoupím jako pracovníce a v jiných jako pozorovatelka. Bohužel hned záhy jsem pochopila, že takovéto opatření není možné, protože nelze sledovat kontinuální proces na přeskáčku. Nicméně jsem každý večer nad terénním deníkem reflektovala, které pozorované skutečnosti mohly být ovlivněny mnou jako sociální pracovnící, nebo mnou jako výzkumníci.

4.3.3 Analýza sociálních médií využívaných participantkou

V průběhu prvního rozhovoru mi participantka prakticky ukázala, která sociální média nejvíce využívá a představila mi své profily na Facebooku, Twitteru a Snapchatu. Výstupy z analýzy byly zahrnuty do celkového popisu případu.

4.3.4 Analýza spisové dokumentace participantky ze Střediska výchovné péče

Ve snaze o komplexnější porozumění příběhu participantky jsem do zdrojů dat zahrнула informace ze spisové dokumentace střediska. Jednalo se především o podrobný popis historie klientky/participantky a průběžné zprávy sociálních pracovníc a pracovníků, kteří s ní pracovali s výčtem intervencí, kterých při práci využili.

Z dokumentace jsem identifikovala klíčové informace související se zkoumaným tématem a dokreslující participantčinu minulost a kontexty jejíhožití, jež jsem zohlednila v celkových výstupech případové studie. Zároveň zjištěné informace sloužily jako podklad k druhému rozhovoru s participantkou.

4.4 Analýza získaných dat

Pro analýzu získaných dat jsem využila techniku Strauss a Corbin, vyvinutou v rámci zakotvené teorie – otevřené kódování, základní a univerzální způsob pro kvalitativní analýzu (Strauss a Corbin, 1999). Všechny rozhovory byly přepsány do elektronické podoby²⁸, terénní poznámky z pozorování a rozhovorů zůstaly na papíře a byly okódovány přímo tam. Analyzovaný text jsem nejprve rozdělila na dílčí jednotky, kterým byly přiděleny jména (kódy), jež vystihovala jejich význam. Poté jsem jednotlivé kódy přiřazovala pod obecnější kategorie a vytvořila jejich kategorizovaný seznam (Ibid).

Okódované materiály jsem zpracovala technikou „vyložení karet“, při které jsou vzniklé kategorie uspořádány do určitého tvaru a text výzkumné zprávy obsahuje jejich převyprávěný obsah (Švaříček a Šed'ová, 2007, s. 226).

4.5 Validita a reliabilita výzkumného projektu

Švaříček namísto pojmu validita používá pro kvalitativní výzkum příhodnější označení pravdivost a platnost, kterým přiřazuje kritéria důvěryhodnosti (vnitřní validita), přenositelnosti (vnější validita) a autenticity. Zároveň autor popisuje konkrétní techniky, prostřednictvím kterých k naplnění uvedených kritérií můžeme dojít (Švaříček a Šed'ová, 2007, s. 31–39). Ke zvýšení důvěryhodnosti přispěl pečlivý a transparentní výběr participantky výzkumu, jež je popsán v samostatné části jedné z kapitol a vedení terénního deníku od počátku projektu. Terénní deník také dokumentuje můj vlastní vhled a subjektivní reflexi celého výzkumného procesu, čímž se snaží o částečné splnění kritéria přenositelnosti. Významné poznatky jsou uvedeny v kapitole o designu výzkumu a metodách sběru dat. Nicméně je třeba znovu na tomto místě uvést, že výsledky nelze považovat za reprezentativní pro populaci dospívajících dívek.

Další skutečností, ovlivňující validitu výzkumu, je možný konflikt mezi rolí sociální pracovnice a výzkumnice, při kterém může docházet ke zkreslování výsledků výzkumu. Jako pracovnice jsem mohla své intervence v rámci komunitně-skupinového pobytu přizpůsobovat výsledkům předvýzkumu, kterých jsme si přála dosáhnout a jako výzkumnice zkresleně pohlížet na svoji praxi. O minimalizování důsledků popsaného konfliktu jsem se pokusila pomocí důsledného reflektovaného oddělení rolí, které spočívalo ve vedení výzkumného deníku a interpretaci sesbíraných dat až po dvou měsících od pobytu.

²⁸ Doslovnou transkripci všech rozhovorů obsahují přílohy č. III a IV.

Stejně důležitým konceptem, jenž zajišťuje sílu terénního výzkumu, je jeho reliabilita (spolehlivost). Ke zvýšení reliability výzkumu sloužil důraz na konzistenci pokládaných otázek a důsledná snaha o vzájemné porozumění pojmům jak mnou jako výzkumníci, tak participantkou. Stejně tak jsem dbala na konzistenci při kódování. Dalším způsobem, jak zvýšit reliabilitu výzkumného projektu byl přesný přepis nahrávek rozhovorů, aby mohla být původní data uchována (Švaříček a Šedřová, 2007, s. 39–41).

4.6 Etické otázky

Zabývat se a zvažovat během celého výzkumu etické otázky a dopady, patří k běžné praxi všech kvalitativních výzkumných projektů. Výzkumná sonda byla realizována v mezích Etického kodexu sociálních pracovníků České republiky.

Na začátku každého rozhovoru jsem účastníky informovala o důvěrnosti poskytnutých informací a způsobech zajištění jejich anonymity a zároveň zažádala participantku o svolení provést dodatečný rozhovor se sociální pracovníci, jejíž byla klientkou a přístup k její spisové dokumentaci²⁹. Před samotnou realizací výzkumu jsem od participantky i sociální pracovnice získala poučený souhlas v písemné podobě, jehož součástí je souhlas se zpracováním osobních údajů³⁰. Všichni účastníci byli ujištěni, že z důvodu zachování anonymity dojde ke změně jejich osobních dat.

Důležitým etickým problémem, kterého je třeba si všímat, je nereflektované uplatňování moci při výzkumu. Moje dvojrole sociální pracovnice a výzkumnice způsobuje, že představuji pro participantku moc instituce, kterou zastupuji. Zároveň se ona sama pro mne stává mladistvou dívkou, stále ještě spadající pod institucionální ochranu, která skrze Foucaultovu bio-moc usiluje o produkci normality. Popsané dilema se netýká pouze výzkumných projektů, ale prostupuje výkon celé sociální práce, jako funkčního nástroje bio-moci. Východiskem není opět nic jiného než důsledná reflexe vlastních a dominujících hodnot, předsudků a celospolečenského hodnotového systému.

4.7 Volba výzkumného případu

Při využití kvalitativního designu případové studie je volba výzkumného případu vždy záměrná kvůli nezbytným vlastnostem, které musí případ mít, aby měl badatel, co

²⁹ Svolení provést dodatečný rozhovor se sociální pracovníci je zaznamenáno na audiozáznamu prvního rozhovoru.

³⁰ Formulář poučeného souhlasu je uveden v příloze č. I

zkoumat (Švaříček a Šedřová, 2007, s. 103). Nalezení vhodného participanta pro můj výzkum bylo důležitým krokem a proběhlo na letním skupinově-komunitním pobytu pro dospívající mládež v srpnu 2017. Pro výběr jsem si stanovila základní kritéria – půjde o dívku, ve věku 13–20 let, aktivně využívající nové technologie, bývalou klientku Střediska výchovné péče a Kurately pro děti a mládež, přičemž doba ukončení spolupráce nepřesáhne 1 rok.

Na letním pobytu jsem hledala osobu vhodnou jako participantku, která by reprezentovala typický případ dospívající dívky a zároveň klientky sociální práce s mládeží. Původně jsem oslovila dvě dívky, které splňovaly zvolená kritéria, a nakonec vybrala Denny, dívku více vyhovující, protože porušování norem, kvůli kterému byla klientkou sociálních pracovníků nesouviselo primárně s novými technologiemi tak, jako u první oslovené.

4.7.1 Denny

Denny se narodila v polovině roku 2000 matce, která k porodu přišla opilá s manželem v podroušeném stavu. Do svých čtrnácti let vystřídala společně se svojí rodinou, do které ještě přibyli sestra a bratr, celkem devět bytů a ubytoven. Den před čtrnáctými narozeninami se rodina opět stěhovala, tentokrát bez otce, který nastoupil k výkonu trestu odnětí svobody za „vykrádačky“ místních zahradních chatek. Ubytovat se měli u kamarádky matky, jenže když k ní večer dorazili, nebyl nikdo doma a mobil byl nedostupný. Zůstali stát i s věcmi na ulici. Matka zkoušela najít nocleh u jiných známých, ale nikdo nemohl ubytovat rodinu se třemi dětmi. Po dlouhých hodinách a mnohých telefonátech máma Denny oznámila, že musí odjet k sestře otce, k tetě, kterou viděla stěží párkrát. Mělo jít o provizorní řešení.

V pěstounské péči je již třetím rokem, s otcem začala mluvit až nyní, jedenkrát měsíčně jí volá z vězení. Matku miluje, je to její jediná důvěrnice a kamarádka, říká jí všechno, v kontaktu jsou také minimálně jedenkrát za měsíc. Společně s tetou – pěstounkou žije v domácnosti ještě se strýcem a jejich dospělým synem. Pokoj má dohromady s dvanáctiletou sestrou Týnou a osmiletým bratrem Honzou. Moc si s nimi nerozumí, nechápe, jak mohou být u tety spokojení. V roce 2017 nastoupila znovu do prvního ročníku na střední školu po jeho neúspěšném absolvování na jiné střední, a obtížích na internátě. Teta se rozhodla, že ji potřebuje mít „na očích“. V průběhu posledních třech let se Denny díky své životní situaci setkala s mnoha sociálními pracovníky a pracovníkyněmi (cekem jich

napočítala sedm) a pravidelně se účastní pobytových akcí společně s dalšími dětmi, jež jsou klienty sociálně-právní ochrany.

Denny působí jako otevřená, expresivně se vyjadřující dívka, kterou nemůže jen tak něco rozhodit. O svém životě hovoří velmi detailně i s ne příliš známými lidmi. Ovšem ve chvílích, kdy si jí začnete všimnout celistvě, bez nánosu senzačních příběhů, začíná se ukazovat zcela jiná Denny. Mladý člověk, jež ztratil kontakt sám se sebou, se svými emocemi a zoufale touží po klidu a bezpečí.

V rámci zachování anonymity respondentky a její rodiny byly jejich jména změněna a nejsou uvedeny žádné místopisné údaje.

4.8 Výstupy analýzy dat

Výstupy a interpretace z analýz dat získaných uvedenými výzkumnými metodami mohou pomoci nahlédnout do života dospívající dívky v roce 2018 v kontextech spolužití s technologickým pokrokem a ukázat jeho konkrétní dopady na život téměř dospělé ženy. Následující text vznikl technikou tzv. vyložených karet, „*nejjednodušší nadstavbou nad otevřené kódování*“ (Švaříček a Šedřová, 2007, s. 226), je tedy rozdělen dle vzniklého kategorizovaného seznamu kódů vztaženého k výzkumné otázce a jednotlivé části jsou převyprávěním obsahu jednotlivých kategorií. Zároveň text obsahuje i interpretativní složku odkazující na konkrétní citace či záznamy z analýz dat.

4.8.1 Subjektivita jako příběh dospívající dívky v roce 2018

Při kategorizaci jednotlivých kódů jsem postupně došla k přesvědčení, že pojem identita, často spjatý s neměnností lidského já, nevyhovuje složité a rychle proměnlivé době a v dalším textu ho nahradila pojmem používaným poststrukturalisty – subjektivita³¹. V rámci hierarchizace kódů vyvstal základní tvar pomyslného trojúhelníku subjektivit³², jehož vrcholy tvoří (1) dospívající a jeho já, (2) ti druzí a (3) svět kolem. Na rozdíl od tradičního pojetí identity se tedy centrem zájmu subjektivit, stávají kromě vnitřního „já“

³¹ Podrobněji viz první kapitola.

³² Dovolila jsem si využít tvar trojúhelníku i přesto, že rozumím tomu, jak je ošemetné lidský život zjednodušovat a umisťovat do schémat. Diagram slouží pouze k lepšímu pochopení logiky mého uvažování a vzešel z procesů analýzy dat prováděnou pomocí otevřeného kódování, při kterém dochází kategorizací ke značnému zobecňování poznatků.

člověka i ostatní lidé v životě a jednotlivé kontexty, přičemž se jedná o dynamický proces, při němž na sebe člověk vrství mnoho rolí.

Z analýzy sesbíraných dat tedy vyplývá, že na utváření subjektivity participantky Denny se podílí neustále probíhající procesy mezi jejím já se všemi jeho podkategoriemi, ostatními lidmi v jejím životě a dalšími fenomény. Na pozadí neustálého pohybu a výměny energií (informací, interakcí atd.) mezi třemi vrcholy trojúhelníků pak dochází ke vzniku různých situací, z nichž některé mohou být rizikové. Je zajímavé, že zkoumané nové technologie se vůbec mezi základní kategorie nedostaly, ačkoli v životě dospívající dívky hraje on-line svět zásadní roli. I přes jejich akcentaci při sběru dat, se ukázalo, že tvoří samozřejmou součást všech zbývajících kategorií, podobně jako například zubní kartáček, či boty.

Dospívající a jeho já

V horkém letním dni se ve skupince náctiletých holek a kluků strhla rvačka. V chumlu skandujících dětí sledujeme dvě blondřaté hlavy zmítající se na zemi až do výkřiku té, které najednou chyběla část kštiny. Všechno se seběhlo neuvěřitelně rychle, a přesto několik přihlížejících zvládlo celý incident natočit na telefon. Jako vítěz odkráčela hrdě Denny, se zdviženou hlavou a vlasy v ruce.

„No já jsem vyhrála. Vzala jsem jí za vlasy a hodila na zem.“ Denny

Sedmnáctiletá Denny je nejstarší ze tří dětí rodičů, kteří se již tři roky nemohou o svoji rodinu starat, otce zavřeli a matku i se třemi sourozenci vyhodili z bytu kvůli neplacení nájmu. Denny i se sestrou a bratrem skončili u sestry otce, 100 km daleko od svého rodného a známého města. V ten okamžik začal pro Denny očištec, jak označuje poslední tři roky svého života. S tetou, jejich pěstounkou, začal dennodenní boj téměř o všechno. Denny svůj život dělí na „před a po tetě“, snad až přespříliš si idealizuje předešlý život s matkou a na současném žití nevidí nic pozitivního.

„Jo, to je fakt strašný. Fakt někdy přemejšším, že se sbalím a půjdu do děcáku tady někdy ...“ Denny

Zvoní telefon, budík ukazuje 3:30, na displeji mobilu se objevilo neznámé číslo. To se muselo stát něco zlého, bleskne hlavou paní Novákové, když přijímá hovor. Na druhé straně začne mluvit ženský hlas o dětech bratra, se kterým mnoho let nemluví. Nemají, kam jít. Spíše automaticky říká, aby je dovezli k ní domů, v tu chvíli ji ani ve snu nenapadlo, že neteře a synovec už zůstanou.

„Paní Nováková si na sebe vzala obří nálož zodpovědnosti, tři děti v zuboženém stavu.“ Sociální pracovnice

Paní Nováková sedí na posteli u dětí v pokoji a křečovitě svírá nový tablet, který své neteři koupila k narozeninám. Myslela, jakou jí udělá radost, ale ona si ho beze slova vzala tak samozřejmě a bez náznaku jakékoli vděčnosti a radosti. Jenže již několik dní jí běží v hlavě slova ze vzdělávání o kybernebezpečích. Je třeba mít on-line život dětí pod kontrolou. Kdyby jí raději vybrala jiný dárek, třeba ten overal, co si přála. Jenže overal těsně pod zadek pro dívku s nadváhou? Vašík jí rád řekl heslo k přístroji, jen se zběžně podívá a ujistí, že je Denny v bezpečí a nepíše jí nějakí sexuální devianti, vždyť je tak naivní a v jistých ohledech hloupá. Hned v první aplikaci na ni vyskočí zprávy s několika kluky. I ve svých čtyřiceti se nad obsahem stihne začervenat. Čím více zpráv a aplikací prohlíží, tím více se ujišťuje, že jediným možným řešením je razantně zakročit a tabletové oplzlosti zarazit.

„. No a teta jednu dobu, nevím, co jí hráblo, prostě po mým bráchovi vysomrovala heslo od mého tabletu a prohlídla mi Snapchat. Nebo ne Snapchat, vlastně to nemůže. Messenger a prostě všechno, úplně všechny fotky, všechno.“ Denny

„Poslední incident, co jsem s paní Novákovou řešila, byl konflikt s Denny kvůli tabletu, měla strach, že si Denny domlouvá schůzky s kluky přes seznamku, řekl jí to syn, strašně se bála, že bude ostuda a ona bude muset ospodu vysvětlovat, jaktože ji nechává bez kontroly dělat, co chce.“ Sociální pracovnice

Po chodbách střední školy se o přestávce prochází Denny, je šťastná, má skvělou kámošku, zrovna se jí zastala před tím „debilem“, co na ni vždycky pokřikuje „kozy a kejty“ ven. Hlavně je hubená a tlustá Denny jí stojí za to, aby se s ní bavila. Vždyť přece ostatní hubení ty obézní odsuzují, za jejich ne-disciplínu a neschopnost zakázat si nezřízené přejídání.

„A zrovna taková holka, která byla hubená. Tělo měla, všechno, a bavila se se mnou a byla jsem s ní nejlepší kámoška a nepomlouvala mě, bránila mě.“ Denny

Denny již po šesté absolvuje svůj první den v nové škole. Musela přestoupit z hotelovky, aby nebyla na intru, teta jí chce mít na očích. Vůbec ji nezajímalo, že se kvůli tomu musí tísnit v malém pokojíku s dvanáctiletou sestrou a osmiletým bráchou. Navíc je doma ten idiot bratranec, který jí pravidelně nabízí sex, hnusák jeden. Denny ví, jak důležitý je první dojem. Proto si ráno pečlivě vybrala kratoučkový overal pod zadek, silonky, sáčko a boty na klínku. Musí dát všem na srozuměnou, že je se svojí tlušťkou úplně v pohodě a

zároveň dost od rány, aby si na ni moc nedovolovali. Jestli ještě od někoho uslyší, že vypadá jak „vyvrženej vorvaň“, už mu asi rozbije hubu. Ještě před školou pečlivě vyfotí selfie svým staronovým iPhonem a jde hledat wi-fi signál dovnitř, aby mohla postnout na Instagram crazy fotku obličejem s vyplázlým jazykem společně s hashtagem #firstday, #hateschool a #fakesmile.

„Jsem srandovní, někdy vztahovačná, že si všechno беру strašně osobně. No a když jsem tlustá, musím bejt svá a od rány, ne.“ Denny

Podobných příběhů zažívá Denny mnoho, všechny dokreslují, jakou má představu o svém vlastním já. Velmi často přemýšlí a hovoří o svém vzhledu a těle, na kterém má dvě části, které se jí líbí a zbytek by nejraději neměla. Které to jsou, můžeme jednoduše poznat z Instagramového profilu, kde je pro své folowery obličejem bez těla. Pokud o sobě přemýšlí, pak vždy v souvislosti se svojí nadváhou, děsí se toho, že bude pro všechny velkou, a přesto neviditelnou „hroudou masa“. Aby mohla přežít mezi svými vrstevníky, snaží se všem ukázat, že je se sebou maximálně spokojená a připomínky na její postavu ji nerozhází. Nemůže, nebo možná už ani neumí plakat. Když má na krajíčku, naučila se automaticky přejít do útoku, rozhodně se nebojí použít ruce ke zjednání pořádku, a především skrytí skutečnosti, že většinu svého těla nenávidí. Je přesvědčena, že hubení lidé ji neustále odsuzují a ona sama není hodna jejich pozornosti. Musí si ji tedy tvrdě získat, většinou něčím, čeho se hubení spolužáci neodvážejí, třeba se opít během školního dne a přijít na internát zpitá pod obraz.

„Většinou ti hubený tlustý odsuzují, viš co. Protože oni maj sami postavu. Nebo sportujou a udržujou si tu linii. I fotky, když fotěj, tak nemusej zatahovat nic. A ty většinou ty tlustý fakt odsuzujou se mi zdá.“ Denny

Pokud Denny sledujeme při kontaktu pozorně, zjistíme, že v jejím projevu je něco zvláštního. Při rozhovorech o vzhledu a její rodině, můžeme slyšet odosobněné vyprávění, budící zdání vyrovnanosti s tématy, ale v obličejem sledujeme lesklé oči a červené tváře. Dennin projev bývá velmi rychlý, rozbíhavý a těkavý, jako by se neuměla nebo nemohla zklidnit. To se jí daří pouze při konzultacích se sociální pracovnící Střediska výchovné péče, kde se dokáže letmo dotknout sama sebe a dovolit přijít emoce.

Denny nemá dlouhodobě naplňovány základní potřeby, natožpak specifické náležitosti období, kterým prochází. Na světě nemá místo, kde by se cítila bezpečně a jediným jejím bezpečným člověkem je matka, se kterou je v kontaktu jedenkrát měsíčně, většinou přes telefon. Denny si zoufale přeje být milována, ale cítí, že nikdo takový na světě není, nicméně

naději neztratila a věří, že velká láska na ni ještě čeká, jen doufá že se zjeví, co nejdříve, aby mohla odejít od tety. Aby osudu pomohla, velmi aktivně využívá on-line seznamku. V rodině tety se cítí jako ve vězení a děsí se každého kontaktu s ní, nevíce jí dokáže rozlítit, když začne vykládat, jak má být Denny vděčná, že se jí a jejich sourozenců ujala a nezapomene připomenout, jak špatné měli všichni hygienické návyky a smrděli, když k ní přišli. Přitom neví, za co jí děkovat, asi za malinký pokoj, který sdílí i se sourozenci a vlezlého bratrance.

„Zavřená v koupelně. Ne, já nevím. Jako doma vůbec, doma vůbec. Ve škole... Zkoušení taky není docela bezpečný pro mě. Bezpečně... Asi nikde. Ne. Prostě mně to všude přijde takový, že všude něco číhá.“ Denny

Denny měla v den rozhovoru 674 přátel na Facebooku, 129 sledujících na Instagramu a s 96 lidmi interagovala na Snapchatu a přesto neměla jedinou blízkou osobu, se kterou by mohla otevřeně mluvit o svém životě autenticky a bez cenzury. Při on-line komunikaci pečlivě vybírá obsah, který pošle, ať už je to fotka či zpráva, kterou vždy dá zkontrolovat, aby neobsahovala hrubky. Přesto komunikaci na sociálních sítích a jiných aplikacích nepovažuje za plytkou či méněcennou, když pomineme školu, znamená pro ni jedinou možnost kontaktu s lidmi jejího věku. Díky telefonu si může každý večer v posteli vytvořit vlastní bezpečné místo s partou vrstevníků. Skutečnost, že se komunikace odehrává virtuálně považuje za samozřejmost a chytrý telefon za prodlouženou ruku, bez které by nevěděla ani kolik je hodin. Díky přísnému rodinnému režimu, kdy musí přicházet domů hned po škole, nemá téměř žádný volný čas mimo dům, kde žije (nikdy ho neoznačila za domov). Zároveň nedostává žádné kapesné, což velmi omezuje její mobilitu. On-line komunikace je tedy jediným způsobem, jak alespoň z části naplňovat základní lidskou potřebu kontaktu s druhými.

„Někdy je mnohem jednodušší říct to třeba tobě, nebo někomu cizímu než rodině, ty mě nechápu, kromě mamky teda.“ Denny

„Ona nechce, abych vůbec nic podnikala a bez jejího souhlasu nic. Já nemůžu jít ven ani třeba do 9. V 7 musím bejt doma, v 6. Úplně strašný. A nejhorší je, že já vlastně přijedu o půl 4 domů každé den kromě pátku, to přijedu o půl 3. ... A čekám do 8 nebo do 7, potom máme večeri v 7. Potom jdu spát. Nebo ještě předtím jsem na mobilu a potom jdu spát. Takhle je můj celý den. A víkendy, to ležím celý den nahoře v posteli.“ Denny

Paní Nováková, teta Denny, je čtyřicetiletá žena, která již vychovala jednoho syna, a před třemi roky se ujala tří dětí svého bratra. S mladší Verunkou a Honzíkem si rozumí a

zvládá to s nimi, možná díky tomu, že pracuje jako učitelka ve školce, a tak to s menšími dětmi více umí. Těžkou hlavu má ale z Denny, sedmnáctileté „pubertáčky“, která nemá řádný respekt k autoritám a neustále kvůli ní něco řeší. Naposledy to Denny „dotáhla“ až na kriminální policii. Výslech byla poslední kapka, která paní Novákovou přesvědčila, že je nutné Denny pravidlům naučit a zároveň ukázat, že za jejich porušení následuje trest. Zabavila jí tablet, omezila wi-fi v domě, přehlásila na střední školu u nich ve městě a zavedla pravidlo, hned po škole domů. Na internetu se dočetla o efektivní strategii nulové tolerance, kterou je rozhodnutá praktikovat – pokud Denny poruší, byť jen jediné pravidlo, nechá ji umístit do ústavu. Vždyť musí ukázat mladším sourozencům, co se může stát, když nebudou poslouchat.

„Paní Nováková s manželem byli ochotni přemýšlet a pochopit Denny, nicméně mám dojem, že žádnou změnu neprovedli, možná se jim výchova ala policajt zdá jednodušší než se snažit o respektující přístup zohledňující specifické potřeby Denny.“ Sociální pracovnice Střediska výchovné péče

Denny se v průběhu rozhovorů často upínala k letním prázdninám 2018, kdy jí bude osmnáct let a bude plnoletá. Nejraději by ještě ten den odešla z domu. Naplánovala si několik variant, bohužel žádná z nich se zatím nejeví příliš reálně. Ze všeho nejraději by odjela do západu slunce s vysněným princem, který ji vezme svým autem do svého bytu. Další možností je osamostatnit se díky příspěvkům z pěstounské péče, nebo se přihlásit na internát. Její teta počítá s tím, že když bude držet pusku a krok, může zůstat do doby, než dokončí střední školu.

Víš jak, nejradši bych jakmile mi padne osmnáct odjela do západu slunce s krásným klukem, co se o mě postará, třeba bude mít auto a práci a tak.“ Denny

Když Denny vyrůstala, často stála před zrcadlem s hřebenem a představovala si, že vystupuje před publikem v sexy kostýmu a zpívá duet s Justinem Bieberem. Vždycky si přála zpívat a vzory jí byly hvězdy světové pop scény, obdivovala jejich krásu, sebejistotu a počet followerů na Facebooku a Instagramu. V poslední době začala poslouchat rap a přála by si být stejně nad věcí a „hustá“ jako rapová interpreti. Její nejoblíbenější je český Logic, rapper, který káže o životě, jehož automatickou součástí jsou drogy, sex, nebo promiskuitní dívky.

„Nenávist a láska a obě chtěj tvůj dick, buď seš real nebo nejseš není nic mezi tím, ty co milovali mě teď nadávaj, co nenáviděli mě teď poslouchaj, co dělali že neznaj zdraví a ty co mě znali teď pomlouvaj, milovali mě teď nadávaj, nenáviděli mě teď poslouchaj, dělali že neznaj zdraví, a ty co mě znali teď pomlouvaj.“ Logic, Nenávist a láska

Pokud si, ve snaze poznat Denny trochu více, prohlédneme její profily na Facebooku a Instagramu, představíme si poněkud jinou osobu než tu, o které jsem psala výše. Na obou profilech sledujeme sebevědomou, krásnou, štíhlou, téměř dospělou dívku, která má ráda citáty o životě, umí precizně anglicky a na svůj život má náhled. Občas zveřejňuje fotky zesměšňující instituce či úzkoprsost dospělých. Z Instagramu na nás vykoukne veselá blondýnka, s modrýma očima, která má pouze tvář bez těla. Instagramový profil si tvoří především pro sebe, taková by chtěla být, a v tomto prostředí je jí to umožněno. Mnohokrát za den se se zvláštní zálibou podívá na přehled fotografií a vždy ji zaplaví hřejivý pocit. Denny považuje své profily za nezbytnou součást své sebe prezentace, nikdy by neuveřejnila fotku, se kterou není spokojená. Proto si také úzkostlivě hlídá nastavení soukromí jednotlivých aplikací, nestojí o to, aby někdo jiný postoval a označil její fotku v nelichotivé pozici.

Nejraději ke komunikaci využívá Snapchat, kde je zaručeno, že obsah zmizí a nepovolaným bude obsah utajen. V jednotlivých aplikacích vystupuje odlišně, podle toho, k čemu jí slouží, jako nejautentičtější označuje právě Snapchat, který neuchovává příspěvky a sdílené informace. Její virtuální identity tvoří střípky v mozaice celkové Denniny subjektivity a mnoho o ni vypovídají, i když by se na první pohled mohlo zdát, že se snaží být pokaždé někým jiným. Teta virtuálnímu životu nerozumí a nemá pro něj přílišné pochopení, po přečtení jejich chatů v Messengeru se zděsila, co jsou schopni si navzájem děti napsat a poslat.

„Neřid' se ostatními. Dělej, co chceš ty sám Love yourself .“ Denny, Facebook

„Třeba tahle je taky pěkná, se mi líbí, jak tam mám ty modré oči. Sice je nemám modré, ale ...“ Denny

„Blbý je, když tam vypadáš jak kráva a někdo to tam vrzne, to byses nejradši zastřelila, třeba sou ti tam vidět tvoje kejty a tak, kazí ti to úplně tvůj vyladěnej profil, to pak si dám hned zakázat, nebo si z toho udělám prdel...“ Denny

Denny od ostatních, často i od svých nejbližších, slýchává, že by měla zhubnout, protože s takovým zadkem to nikam nedotáhne. Posměšky poslouchá již od základní školy, kde se je naučila odrážet pomocí vlastního útoku na druhé. Díky svému vyzývavému chování (špulení rtů, hry s jazykem, ...) a oblečení je nálepkována jako promiskuitní dospívající dívka, která pravděpodobně skončí jako prostitutka. Ve virtuálním světě se prezentuje jako distingovaná mladá dáma se zálibou v literatuře.

„A děda na mě, hned první slovo, co mi řekl, neřekl mi ani ahoj a řekl mi, že jsem tlustá jak kráva, že mě žádný kluk chtít nebude.“ Denny

Denny potřebuje své soukromí, není pravda, co jí jednou vmetla teta do tváře, že pokud je schopna sdílet osobní výlevy na Facebooku, nemusí jí přeci vadit, když se na něj koukne i ona. Soukromí pro ni znamená především místo, kam může pouze ona a nebude rušena zvědavými pohledy. Bohužel žádné takové fyzické místo neexistuje, proto má tak ráda Snapchat, aplikaci, kde všechen poslaný obsah zmizí. Na rozdíl od off-line³³ života, kde nemá vůbec žádnou kontrolu nad svým soukromím, pro ni on-line prostředí znamená mít možnost určovat, komu co sdělí a jak se bude prezentovat. Na Facebooku sdílí veškerý obsah se všemi přáteli, nevidí důvod ho ještě nějak dál omezovat, příspěvky, které postuje může všech 674 přátel vidět a Denny to nijak nezneklidňuje, právě naopak, tvoří je pro ně. Pokud chce s někým sdílet něco skutečně soukromého, využije především Snapchat.

Pro tetu Denny ztratila právo na soukromí ve chvíli, kdy poprvé porušila pravidla, je za ni přeci odpovědná a nemůže si dovolit dopustit další průšvih. Denny v průběhu svého sedmnáctiletého života přišla do kontaktu téměř s desítkou sociálních pracovníků a dalších odborníků, většinou se jednalo o nějakou z forem kontroly života její rodiny. Soukromí pro ni hraje obrovskou roli a svoji zdánlivou otevřeností maskuje skutečně důležité okolnosti života spadající do jejího chráněného území.

„Dostala jsem od jednoho kluka vibrátor a na ten taky přišla, protože mi stlala postel a měla jsem ho pod polštářem, dyť ani nemá kam jinam si ho dát. Možná když je ségra s bráchou pryč, tak možná to někdy, ale... (použití vibrátoru).“ Denny

Ti druzí a vztahy s nimi

Těmi druhými jsou označení lidé Denny nejbližší – rodina, přátelé a sociální pracovníci, ti všichni se aktivně podílí na procesu utváření a přetváření Denniny subjektivity prostřednictvím komunikace a zároveň tvoří její vztahovou síť.

Denny žije třetím rokem u své tety v pěstounské péči společně s mladšími sourozenci Veronikou a Janem. Teta se jich ujala, když je i s matkou vyhodili již z několikátého bytu, otec je od roku 2014 ve vězení za krádež. Vztah s tetou je velmi problematický, označuje ji za tyrana v sukních, tlustou krávu a mnohými dalšími pejorativními přízviskami. Teta na ni

³³ Pojmy off-line život, či off-line svět používám jako kontrastní metafory k on-line světu pro život mimo virtuální realitu.

aplikuje „policejní“ výchovný styl, tzn., že je pod neustálou kontrolou bez možnosti upravit si volný čas podle sebe, hned po škole musí domů, učit se. Proto také tráví tajně mnoho hodin v on-line prostoru. Posledním velkým konfliktem byla situace, kdy si teta kompletně zkontrolovala její nový tablet, včetně intimních konverzací, naštěstí pro Denny neotevřela správnou seznamku, kde by na ni mohly vyskočit fotky penisů od některých uživatelů. Teta se v technických věcech příliš nevyzná, zná v základu sociální síť Facebook a jeho Messenger, ale ostatní aplikace jsou pro ni velkou neznámou. Pro Denny představuje typického „zaprdeného“ dospělého, který nerozumí fyzickému světu dospívajících, natožpak světům virtuálním, navíc se chová naprosto pokrytecky, když straší nebezpečím sociálních sítí a sama má účet na Facebooku, který neumí ovládat ani zdaleka tolik jako Denny. S matkou, jedinou bezpečnou osobou, se kontaktuje jedenkrát měsíčně, většinou přes telefon. Pokud k ní jede na návštěvu na ubytovnu, většinou je to pouze naoko před tetou, aby si mohla zařídit jiný program.

„Já vždycky úplně se těším, až bude večer a já usnu, abych už nevnímala. Nejhorší je, když má odpolední (teta).“ Denny

Mezi dospělé osoby, se kterými se Denny pravidelně stýká, patří také sociální pracovníci. Více hovořila o dvou z nich – o kurátorce a poradenské pracovníci ze Střediska výchovné péče. V kurátorce vidí mladou namyšlenou „socku“, které nestojí ani za pozdrav, když se potkají ve městě. Nechápe, jak si může dovolit nosit do práce minisukni, i přesto, že je hubená a má hezké nohy. Hned si o ní pomyslela, že bude asi pěkná „děvka“. Ještě než stačila pracovnice promluvit, Denny věděla, že jí nic důležitého ze svého života neřekne. Kurátorka rychle pochopila, že k ní klientka chová značné antipatie, a protože neměla čas porozumět skutečným, které byly překážkou v navázání vztahu, doporučila Denny do péče odborníků ze střediska. Ve středisku začala spolupracovat s poradenskou/sociální pracovnící, se kterou mohly společně budovat důvěrný vztah. Během půl roku se společně probíraly tématy způsobů řešení konfliktů, situace doma, vtahů a kontaktu sama se sebou. Pracovnice se věnovala především emocím klientky a způsobům, jak je dostat na povrch neskryté pod nánosem přejatých nálepek. I přesto, že do péče klientku dostal přestupek spáchaný prostřednictvím on-line technologií, tomuto tématu se pracovnice věnovala minimálně.

„Jsem si o ní řekla, že to je děvka. Mně fakt nesesdla. Já jsem nesesdla jí a ona nesesdla mně. A když jsem řekla tetě, že mně nesesdla, tak ona že jí to nezajímá, že k ní prostě budu chodit ... (o kurátorce).“ Denny

Denny si připadá mezi vrstevníky nepatříčně. Vždycky když získá nejlepší „kámošku“, se záhy ukáže, že ji velmi bolavým způsobem zraní. Již delší dobu je přesvědčena, že za to může její postava a nadváha, zkrátka nestojí svým okouzlivým vrstevnicím za to, aby s ní udržovaly důvěrný vztah. Vždyť by se za ni musely stydět. Nejraději komunikuje přes Snapchat, většinou s holkami a kluky, které potká párkrát v reálu a pak s nimi komunikuje jen on-line. Má pocit, že drží nad celým procesem větší kontrolu, neplácá nesmysly, každou fotku a zprávu si několikrát promyslí. Pokud se s někým setkává off-line mimo dospělými určený čas, většinou je to při experimentování s alkoholem, marihuanou či „soft“ sexuálními praktikami, přičemž automatickou součástí je i focení či natáčení „na památku“. Několikrát se stalo, že diskreditující záznamy někdo vypustil do virtuálního světa, Denny by to překvapivě ani moc nevadilo, kdyby se to nedozvěděli dospělí (teta, učitelé, kurátoři) a nepotrestali ji.

„Jenže ono většinou, když si mě přidá třeba pěkný kluk a neznám ho, tak si ho přidám nebo on si mě přidá, tak já mu to potvrdím. Třeba si potom pišeme, že jo, potom se třeba někdy uvidíme. A i když se třeba neznáme face to face, ale sedneme si po tom internetu, tak si třeba voláme.“ Denny

Svět kolem

Část „svět kolem“ představuje témata jako komunikace, zacházení s novými technologiemi či rizika spojená s životem dospívající dívky. Pro všechny platí, že je třeba na ně nahlížet s porozuměním kontextů konkrétních situací.

Při off-line komunikaci se Denny často cítí nesvá, i když to tak na první pohled nevypadá. Nemá možnost si dostatečně vše promyslet a častokrát plácne nějakou hloupost, za kterou by si později nafackovala. Navíc se nedokáže udržet v situacích, kdy ji někdo poníží (a to i neúmyslně) prostřednictvím poznámek o její váze. Místo Denny, která je neustále nad věcí a dokáže reagovat vtipem, se ukáže dívka, která zaútočí. Při on-line komunikaci má naopak možnost vše zvážit a odpovědět, co nejlépe. Kdyby tak šlo komunikovat po síti, ale zároveň se mazlit „face to face“, nebo spíše „body to body“. Co se týče obsahu komunikace, dokáže Denny i na živo vpálit vulgaritu, ale uznává, že po síti je mnohem rafinovanější, neomezuje se na výkřiky typu „ty jedna pošahaná pipino“, ale snaží se tnout do míst, která budou nejvíce druhého bolet, takže například dívce, která má komplex z velkého nosu, pošle GIF pinocchia.

„Když si to tak vezmeš, když vo tom víc přemýšlím, nemusím ani sprostě nadávat, stačí jeden neškodnej GIF třeba s tím pinocchiem.“ Denny

O rizicích souvisejících s novými technologiemi Denny nepřemýšlí, i když o mnohých slyšela z médií a preventivních programů ve škole. Závislost na internetu chápe jako neustálé brouzdání na sociálních sítích (ne na internetu), zároveň přiznává, že minimálně jedenkrát za deset minut kontroluje Facebook, Instagram, Snapchat a Messenger, šestkrát denně projíždí Pinterest a občas si otevře Twitter. Samozřejmostí je, že pokaždé využije jednu z aplikací a s někým komunikuje. Někdy se cítí provinile, protože dle obecného povědomí o kyberzávislosti, by mohla jedno z kritérií naplňovat, ale chytrý telefon vnímá jako součást sebe, jako „prodlouženou ruku“. Protože musí hned po škole domů a nemůže vyrazit za nikým osobně, stávají se sociální sítě jediným prostředkem neformálního kontaktu s lidmi mimo rodinu.

„Zbavit se Facebooku, to přece nejde, přišla bych o všechny kontakty na různý lidi, jako že ty nejvíc známý mám i jinde, třeba s nima posílám přes Snapchat, ale s některejma ne. Navíc co školní skupiny a tak, neměla bych ty informace, často nevím, třeba kdy začínáme na praxi, tak se jen zeptám na FB.“ Denny

„Dle mýho dneska je mobil tak nějak součást tebe, máš tam všechno, fotky, chaty, kluky na seznamce a tak.“ Denny

Jediné rizikové chování na internetu, které zná a zažila na vlastní kůži, je přeposílání intimních fotografií mezi vrstevníky. Zpravidla se jedná o pomstu za rozchod, kdy jeden z páru vypustí intimní fotografii druhého. Denny také jednou „nahé fotky“ poslala, ale přes Snapchat, aby měla zajištěno, že zmizí. Bohužel si chlapec vytvořil prinscreen obrazovky a fotografii rozeslal spolužákům, naštěstí Denny na ni měla zabraný pouze obličej s ňadry v podprsence. Od té chvíle nikomu raději nic neposílá a pokud ano, počítá s tím, že se může fotografie rozšířit. U některých by byla dokonce ráda, posteskla si. Také se setkala u své sestřenice s vydíráním, kdy někdo vydávající se za chlapce, který o ni má zájem, vyloudil „nahé“ fotografie a pak chtěl zaplatit, aby je nezveřejnil.

Podle Denny jsou prošpikovány nevhodným obsahem především vzkazy z on-line seznamky, kde je zaregistrovaná. Častokrát se jí stalo, že do zprávy dostala fotografii penisu, většinou starších mužů, s lascivními a vulgárními požadavky. Denny s nimi dál nekomunikuje a blokuje si je. V on-line seznamování vidí svoji jedinou šanci, jak potkat opravdovou lásku. Osobně se setkala se dvěma chlapci a s jedním je momentálně na začátku

nového vztahu. Nikdy neměla strach z osobního kontaktu, protože s oběma byla ve spojení i přes jiná sociální média, jako Facebooku nebo Instagram, kde jasně viděla, co jsou zač.

„Jo. Třeba hned, ani mi nenapišou a pošlou mi fotku svýho péra.“ Denny

Se šikanou se Denny dle jejich slov nikdy nesetkala, a to ani off-line, ani on-line, nicméně si vzpomíná na řadu situací ze základní školy a později ze střední, které pro ni byly velmi zraňující, ale jako šikanu by je neoznačila. Většina z nich zahrnovala posměšky a průpovídky týkající se její váhy a vzhledu, takto se ale chovali téměř všichni ve třídě, takže si neměli navzájem, co vyčítat. Denny vždy něco schytala, ale hned to poslala zpátky ve formě dalších zostuzujících narážek na jiného spolužáka, a tak podporovala koloběh pomluv a výpadů. Nejvíce se podivovala nad chováním dívky, se kterou se poprala před školou, ta oznámila na policii, že se stala obětí kyberšikany tím, že spolužáci rozesílají její obnažené fotografie. V průběhu vyšetřování se ale zjistilo, že fotografie rozšířila ona sama. Podle Denny chtěla být zajímavá, nebo se někomu pomstít.

„To nepochopíš, dyť voni nakonec vypátrali, že je poslala ona, prej už to udělala několikrát.“ Denny

4.9 Výstupy případové studie a jejich interpretace

4.9.1 Identity jako součást subjektivity člověka

Při analýze dat jsem dospěla k nahrazení pojmu identita, jenž s sebou nese konotaci neměnného, pojmem subjektivita za využití jeho poststrukturalistického významu. Abych mohla uvažovat o procesu utváření, formování či budování identity Denny, je třeba se na něj dívat jako na sousled dynamických, neustále se ovlivňujících prvků v jejím životě. Výsledkem působení celého komplexu těchto procesů je Denny tam a tehdy a již při psaní těchto řádků může být jinou. Zároveň není pouhým pasivním objektem dějů, ale aktivně se podílí na utváření, přetváření a tvarování své subjektivity. Pokud si dovolíme využívat nové technologie, potažmo sociální média³⁴, jako prostředek k poznávání druhých, velmi názorně nám ukáží, jak různorodou paletu rolí může člověk sám sobě prisuzovat. Profily na jednotlivých virtuálních platformách mohou tvořit na první pohled nesourodý miš maš identit, který začne dávat smysl až ve chvíli, kdy k němu přidáme kontexty a příběhy.

Denny považuje svůj smartphone za samozřejmý prvek bytí. Neví, proč by vůbec měla uvažovat o tom, že ho k životu nepotřebuje. Stala se z něj součást jejího sebeobrazu. Přístroj samotný jí slouží jako prostředek k naplňování potřeb, nezáleží na značce, ani typu, ale na bezproblémové funkčnosti, u které téměř nepotřebuje jeho prvotní funkci – telefonovat. V době rozhovorů byla Denny křehkou a zranitelnou dívkou, která v osobním kontaktu sama sebe maskuje za suverénní, nad ostatní povznesenou dívku „od rány“, která se ničeho nebojí. Další Denny, kterou jsem měla možnost poznat, byla ta z Facebooku, Instagramu nebo Messengeru. Facebooková Denny je krásná, přemýšlivá, téměř dospělá dívka, která ovládá český pravopis, píše posty v angličtině a někdy zveřejní fotky, citáty, či příběhy z jejího života zesměšňující „instituce dospělých“, jako je škola, policie, či jiné úřady. Na Instagramovém profilu na nás shlíží blondýna s jemnými rysy, roztomilým úsměvem a vždy s moderním doplňkem. Přes Messenger pak komunikuje rozhodná dívka, která používá velmi střídme emotikony a občas udělá pravopisnou chybu. Denny ze spisů sociálních pracovníků je naivní dítě, které nezvládá respektovat jednoduchá pravidla, lže a vymýšlí si, často má rizikové sexuální vztahy, příležitostně užívá marihuanu a alkohol. Také si idealizuje svoji matku, kterou považuje téměř za světici zkoušenou zlým osudem. Otázkou zůstává, zda je vůbec možné poznat tu pravou, skutečnou Denny. Dospělí často interpretují různost on-line profilů snahou dospívajících si vymýšlet pro zábavu, nebo touhou po

³⁴ Participantka při rozhovorech mluvila výhradně o platformách, jež se řadí pod termín sociální média.

pozornosti, v případě Denny tomu tak jistě není. Pokud se na kanály komunikace se světem budeme dívat jako na sebe prezentaci dospívající dívky pro různá publika, různé kontexty a různé cíle, musí nám být její počínání mnohem jasnější. Ona sama by nejrady vystupovala jako obličej s výstřihem bez zbytku těla, s možností trávit svůj volný čas v kavárnách s přítelkyněmi a na diskotékách s chlapci. Svůj volný čas považuje za k uzoufání nudný a bez možností dělat něco zajímavého, pro co by byla zajímavá i ona. V off-line životě se považuje za tlustou, těžkopádnou holku, která nikomu nestojí za povšimnutí. Ve virtuálním světě má alespoň z části nad svým životem kontrolu, najednou je zajímavou mladou ženou, a to především sama pro sebe. Možnost pobývat ve virtuální světě pro ni znamená smysluplné pobývání s druhými, naplnění nejzákladnější lidské potřeby. Dospělí, včetně sociálních pracovníků, z jejího okolí by virtuální kontakty nazvali různě, ale rozhodně ne smysluplnými, sociální sítě jsou pro ně většinou podružným tématem, o které se zajímají pouze jako o zdroj potenciálních rizik. Nepochopení kontextů života dospívajících na pozadí sociálních sítí tak mnohokrát vytváří zbytečné napětí. Přitom i sociálním pracovníkům prostor sociálních médií otvírá nové možnosti práce s lidmi. Je třeba přijmout fakt, že sociální média jsou pro dospívající velmi důležitá a namísto snahy jim razantně jejich užívání omezovat, je třeba naučit se je využívat jako nástroj poznávání a pochopení druhých.

Při své praxi jsem často potkávala šokované rodiče, kteří přicházeli do ambulance vyděšení poté, co zhlédli některé z profilů nebo on-line komunikace jejich dětí. Jistě na takové zneklidnění měli právo, pokud totiž jednotlivé obsahy vytrhneme z kontextu, chování jejich dítek může vypadat přinejmenším podivně nebo dokonce nebezpečně. Často argumentují a obhajují zásah do soukromí svých dětí snahou eliminovat potenciální rizika a nebezpečí. Hledání a posouvání hranice a rovnováhy soukromí na straně jedné a zajištění bezpečí na straně druhé s přibývajícím věkem dětí, patří mezi pokročilé výchovné dovednosti. Nicméně je třeba si uvědomit pro koho (jaké publikum) dospívající svoje profily tvoří, většinou ne pro rodiče, nebo jiné dospělé a pokud ano, využívají k tomu zcela jiných platform. Za podrobnější prozkoumání by stálo, jakým způsobem se liší komunikace skupiny dívek v parku na lavičce a v on-line skupině. I bez dalšího bádání lze říci, že z podstaty věci je zásadním rozdílem perzistence (uchovatelnost) sdělovaných obsahů, což s sebou kromě jiného přináší i možnost číst konverzace na místech a v časech mimo kontext jejich situací. Navíc komunikace on-line postrádají neverbální složku, takže mohou být pro rodiče často děsivější, než ve skutečnosti jsou.

Téma soukromí úzce souvisí s důvěrou a se vztahem rodičů s dětmi a bylo častým zdrojem hádek a bojů mezi nimi ještě dávno před internetem a sociálními sítěmi. Jako

východisko přichází v úvahu nepropadat „morální panice“³⁵ a namísto tajného špehování dětí, s nimi budovat vztah, ve kterém si i dospívající, který prochází bouřlivým obdobím, může bez ztráty tváře poplakat a svěřit se nejbližším lidem doma. Pro dospívající dívku je jednou z nejdůležitějších potřeb soukromí a vlastní autonomie, kterou nemá Denny šanci sytit, mimo jiné i kvůli absenci jakéhokoli soukromí doma. O to více si ho cení na sociálních sítích a vyhledává především aplikace, které dospělí ještě neznají či sdílený obsah z nich po nějaké době zmizí. Michel Foucault v *Dohlížet a trestat* (Foucault, 2000) popisuje dohled a kontrolu jako jeden z mechanismů řízení lidí a uplatňování moci jedněch nad druhými, o to samé se snaží i rodiče, když nahlíží do soukromých konverzací svých dětí pod záštitou přesvědčení, že dobrý rodič má o svém dítěti vědět vše. Mnohým dospívajícím nevadí, když rodiče znají hesla pro případ nouze, ale předpokládají, že je nevyužijí ke kontrole či sledování. Denny patří mezi mladé lidi, nad kterými je podstatnou část života vykonáván dohled sociálních pracovníků, o to více vnímá absenci soukromí ve svém životě.

Při rozhovorech Denny označila jako svůj dětský vzor kanadskou pop-celebritu, která má jeden z nejsledovanějších Facebookových profilů. Spíše než popularitu, obdivovala jeho krásný hlas a možnost cestovat po světě. Během posledních let zjistila, že se jí pravděpodobně nepodaří splnit si svůj sen být zpěvačkou a sladkého Justina Biebera vystřídal rapper Logic, jehož tvorba a život jsou plné alkoholu, drog, zklamání, ale především jeho schopností poslat všechny do háje a být šťastný jen sám se sebou. Logic představuje jeden ze způsobů chování, které Denny cíleně využívá při každodenním kontaktu se spolužáky a učiteli ve škole jako obranu před zraňujícími připomínkami na její postavu. Podobně se prezentuje i před většinou sociálních pracovníků, což jejich práci s ní ztěžuje, protože významným tématem rapu Logica je nesmyslnost institucí a brojení proti nim. Zde se nabízí jedna z příležitostí pro práci s ní – využití jejích profilů na sociálních sítích, kde vystupuje jako naprosto jiná dívka.

O rizicích závislosti na internetu bylo napsáno mnoho a jistě se nehodí tento jev bagatelizovat, protože někteří z dospívajících si bezesporu nezdravý vztah k technologiím vytvoří, nicméně si dovolím tvrdit, že celospolečenská panika ze sociálních médií je poněkud přehnaná. Vytváří dojem, že mladí lidé nejsou schopni odolat svodům sociálních sítí, kde za každým klikem číhá nebezpečí prohlubující se závislosti. Řada dospělých jaksí automaticky předpokládá, že již samotná účast dospívajících ve virtuálním prostoru

³⁵ Morální panika vzniká, když generace dospělých dostane strach z morálního úpadku v důsledku (technologického) rozvoje společnosti, viz kapitola 2.

představuje riziko. Denny považuje závislost na sociálních médiích³⁶ za nebezpečnou a ohrožující, hodně se o ní mluví ve škole a absolvovala několik preventivních programů na toto téma. Jako závislost chápe nutkavou potřebu být on-line 24 hodin denně, ale hned dodává, že ona sama by byla nejradyji na síti neustále, aby měla možnost kdykoli si prohlédnout své profily a komunikovat přes jednotlivé chaty. Sama se za závislou na internetu nepovažuje, ani nikoho takového ze svého okolí nezná. Do virtuálního prostoru vstupuje pouze skrze sociální média, kde v první řadě vyhledává kontakt s dalšími lidmi a zábavu ve chvílích, kdy se čas příliš vleče. Pro Denny sociální sítě znamenají jediný kanál komunikace mimo školu, který je jí umožněn, a to, že volí on-line formu komunikace na úkor té off-line nijak nesouvisí s novými technologiemi, ale jde na vrub omezování a kontroly ze strany její tety. Denny má nutkavou potřebu komunikovat. Lze v takovém případě hovořit o závislosti? Sociální média mohou představovat pro mnoho dospívajících prostor pro navazování sociálních vazeb, sebeprezentaci a možnost přemýšlet o sobě a druhých.

Součástí přístupu mnoha sociálních pracovníků je snaha varovat před nebezpečnými a temnými vodami virtuálního světa. Nevědomky tak napomáhají přiživovat strach z neznámého prostoru, kterému nerozumí. Preventivní programy, které Denny absolvovala vždy obsahovaly část věnující se reálnému nebezpečí ze strany sexuálních agresorů na sítích³⁷ a zásadám ochrany před nimi. Ovšem nikdy se nezúčastnila preventivní aktivity, kde by bylo zmiňováno, že většina zneužívání dětí se odehrává v důvěrně známém prostředí (doma, zájmovém kroužku atd.) a pachateli nebývají cizí lidé. Jako skutečné riziko bych v případě Denny označila její chování na on-line seznamce, ovšem ne jako ohrožení sexuálním agresorem (Denny zcela automaticky dodržuje celou řadu bezpečnostních opatření), ale jako možnost získávat prakticky neomezené množství sexuálních kontaktů a nebezpečím pak rizika plynoucí z nich. Prostřednictvím nejrůznějších aplikací probíhá celá škála rizikových sexuálních kontaktů dospívajících, ale většinou u skupiny mladých lidí, kteří podstupují rizika i v off-line životě. Nové technologie tak nezvyšují míru ohrožení dospívajících, pouze představují nový prostor, kde se rizikové chování může snadno ukázat dospělým.

³⁶ Denny při rozhovorech pod pojmem závislost na internetu rozuměla závislost na sociálních médiích.

³⁷ Existuje celá řada známých preventivních filmů o tom, že za většinou obrazovek sedí deviantní muž se zvrhlými choutkami.

Denny sama byla označena za agresora kyberšikany, stala se jím tím, že přeposlala „nahé“ fotky jedné ze spolužaček ostatním, byla jedním z článků v řadě fotografií sdílejících uživatelů sociální sítě Facebook. Incident vyšetřovala kriminální policie, která nakonec konstatovala, že intimní fotografie rozdistribuovala poškozená dívka sama (chování oběti lze označit za „digitální sebepoškození“). Denny nesnesla nespravedlnost a další cejch a s dívkou se poprala, což s sebou neslo další šetření, přestupkové řízení a následný trest v podobě povinnosti účastnit se programu pro dospívající ve Středisku výchovné péče. Škola celý incident s fotografiemi označila za kyberšikanu a postupovala dle metodických nařízení Ministerstva školství, skupinu spolužáků rozdělila na pachatele a oběť a začala s opatřeními, která měla vést k ochraně oběti a potrestání viníků. Příliš nezkoumala kontexty celého konfliktu a restriktivním přístupem ještě více upevnila začarovaný kruh nevraživosti mezi spolužáky. Šikana, ať už „obyčejná“, či dnes moderní s předponou „kyber“, je závažným chováním devastujícím děti a mladé lidi, a je třeba ji včas rozpoznat a zastavit, ale možná bychom namísto represe a přístupu nulové tolerance, mohli volit efektivnější způsoby řešení.

Mnohdy se mne klienti ptají, zda jsem expertem na sociální sítě a dožadují se technických postupů, jak zabezpečit počítače a další přístroje, aby byly jejich děti dostatečně chráněny. Při práci s vyděšenými rodiči nabízím jiný pohled na bezpečnost. Společně začneme prozkoumávat vztahová témata a hledáme odkud jejich strach přichází. Za rizikovým chování dospívajících v kontextu nových technologií lze nalézt příběh, který s novodobým fenoménem nijak nesouvisí, většinou je to vyprávění o pošramocené důvěře a (ne)bezpečných vztazích. Nové technologie vždy byly zdrojem nejrůznějších strachů a nejistot, stejně tak je tomu u sociálních médií. V roce 2018 mohu napsat, že se staly součástí naší doby a nových generací. Proto považuji za výhodnější strategii prozkoumávat, jak je využít ke zlepšení konkrétních příběhů lidí, namísto jejich demonizace. Sociální práce, jako aplikovaná disciplína, se již ze své podstaty může stát vlajkonosem využívání sociálních médií při provázení lidí jejich životy. Terénní sociální pracovníci mohou začít brát jako relevantní prostor pro svoji práci i virtuální svět svých klientů, mohou se zamýšlet, z jakých důvodů mají mladí lidé namísto jediného profilu hned několik různých, mohou si všimnout statusů na zdech, za kterými je volání o pomoc, nebo učit druhé citlivosti i ve virtuálních světech a komunikacích. Ve třetí kapitole práce nabízím již existující směry, které lze velmi dobře využít i při on-line práci, všem jim je společná snaha budovat odolnost vůči stresu, zátěžovým situacím a kultivovat schopnost „vrozumět“ se do druhých, a to i on-line.

4.9.2 Diskuse

Výzkumná sonda nabízí detailní pohled na život dospívající dívky, osoby na přelomu dětství a dospělosti. Její svět zkoumá optikou nových technologií a zabývá se otázkou, v čem je jiný než svět generace předešlé. Práce zprostředkovává pohled a zkušenosti jedné téměř dospělé ženy na spolubytí se sociálními médii. Sonda může sloužit jako vodítko k pochopení toho, jak významnou roli v životě mladých lidí sociální média hrají. Zároveň hledá nové možnosti a příležitosti pro sociální práci nadcházející dekády.

Celá práce se nese v postmoderním duchu a je tak i přistupováno k jednotlivým tématům jako jsou identita, dospívání, nebo porušování norem, což samo o sobě přináší prostor pro diskusi o způsobech poznávání podstaty věcí. Každý pojem je proto důsledně vysvětlen v předchozích kapitolách a výzkumná část na ně přímo navazuje.

Výzkumná část práce je provedena prostřednictvím kvalitativního designu případové studie, jež s sebou přináší mnohé přednosti, ale i slabiny. Vzhledem k zaměření na jeden výzkumný případ, nelze získané výsledky zobecňovat na širší vzorky populace a diskutabilní je i spolehlivost studie kvůli interpretacím, jež mohou být do značné míry subjektivní. Veškerá zjištění lze stáhnout pouze ke zkoumané participantce, jejímu světu a kontextůmžití. I přes moji snahu o důsledné reflektování celého procesu výzkumu, mohlo dojít ke zkreslení dat způsobeným mojí zaujatostí.

Text může sloužit jako vstupní brána do témat vhodných k dalšímu zkoumání. Patří mezi ně identifikace rozdílů mezi on-line a off-line komunikací mezi dospívajícími, přístup k technologiím na pozadí nerovnosti, výzkum tvorby avatarů a profilů a jejich význam, nebo hodnoty mládeže, které nám skrze sociální média ukazuje.

Závěr

Předkládaný text se zabýval jedinečnými procesy konstruování různých identit dospívající dívky, která byla klientkou sociální práce, s důrazem na význam nových technologií, potažmo sociálních sítí. Jednalo se o teoreticko-empirickou práci, o které bylo přemýšleno a uvažováno pod vlivem postmoderních směrů, což do značné míry ovlivnilo i její slovník. Výzkumnou metodou se stala případová studie zaměřená na případ dospívající dívky a jejího vývoje s ohledem na nové technologie a sociální práci.

Závěry plynoucí z výzkumné sondy znamenají alespoň minimální snahu o pochopení smyslu a významu nových technologií při konstruování identit mladých lidí a tvoří malou část cesty za porozuměním dospívajících v on-line světě. Zkoumaný případ dospívající dívky Denny ukázal, že virtuální prostor patří mezi samozřejmé součásti jejího působení, je schopen plnit některé z potřeb, kterých se jí v off-line životě nedostává a zkušenosti s riziky na sítích jsou jiné, než o kterých běžně média a odborná veřejnost informují.

Na případu Denny pozorujeme, jakými nejrůznějšími identitami může mladá dívka oplývat. Bez důkladnějšího zamyšlení se může zdát, že se jedná o soubor nesourodných a často i protikladných identit, které mohou značit duševní chorobu. Nicméně po pozorném prozkoumání jejich jednotlivých příběhů, každá z prezentovaných přesně zapadá do celkové dívčiny subjektivity. Jen při naší krátké spolupráci jsem identifikovala celkem šest různých Denny (off-line, facebooková, instagramová, chatová, školní, nebo Denny jako sociální případ), které tvoří střípky v mozaice její subjektivity. Každá z nich má svoji důležitou roli a díky nim se může vypořádávat s obtížnými okolnostmi jejího světa. Sociální média pak umožňují jejich snadnější prezentaci a zároveň smysluplné pobývání s druhými. Převaha on-line komunikace je pak daná její omezenou mobilitou (po škole hned domů, žádné kapesné) a pocitem, že má nad svojí virtuální sebeprezentací alespoň částečnou kontrolu, na rozdíl od off-line života.

Denny patří mezi mladé lidi, nad kterými je téměř celý život vykonáván dohled sociálních pracovníků. O to více vnímá absenci soukromí v off-line realitě. Je přesvědčena, že na síti má alespoň z části zajištěnou svoji soukromou, bezpečnou a někdy i dokonce intimní zónu. Sociální pracovnice, se kterými se dívka za svůj život setkala, téma virtuálního prostoru nepovažovaly za důležité a nedokázaly ho při své práci využít. Získané poznatky lze považovat za příležitost k dalšímu prozkoumání témat souvisejících s životem dospívajících na sociálních sítích.

Sociální práce jako aplikovaná disciplína je oborem stvořeným pro zabývání se aktuálními tématy, sociální pracovníci by neměli ustrnout v zajetých diagnostických vodítkách a kritériích, ale měli by se odvážně pouštět po nevyšlapaných cestách. Mnohé metodické postupy oboru byly stvořeny v minulém století a jsou poplatné tehdejší době, ale v dnešní zrychlené společnosti přestávají stačit. Jejich stěžejním nástrojem je jazyk a schopnost alespoň z části porozumět svým klientům. Jenomže jen s obtížemi budeme schopni nové generaci porozumět bez pochopení všech prostředků, skrze které se vyjadřují a vstupují na veřejnost.

Literatura

COHEN, Stanley. *Folk Devils and Moral Panics*. 3. edition. Abingdon: Routledge, 2002. ISBN 978-0-415-61016-2.

ALTMAN, Irwing. *The Enviroment and Social Behavior: Privacy, Personal Space, Territory and Crowding*. Montere: Brooks/Cole, 1975. ISBN 978-0-8290-069-1.

ANDERSON, Harlene. *Konverzace, jazyk a jejich možnosti*. Brno: NC Publishing, 2009. ISBN 978-80-903858-6-3.

BARŠA, Pavel. *Panství člověka a touha ženy: Feminismus mezi psychoanalýzou a poststrukturalismem*. Praha: SLON, 2003. ISBN 80-86429-06-7.

BAČOVÁ, Viera. Identita v sociální psychologii. In: Jozef VÝROS aj. *Sociální psychologie*. 2. rozš. vyd. Praha: Grada, 2017, s. 109-126. ISBN 978-80-247-1428-8.

BAUMAN, Zygmunt a BORDONI, Carlo. *Stát v krizi*. Přeložila Barbora VOTAVOVÁ. Olomouc: Broken Books, 2015. ISBN 978-80-905309-7-3.

BECK, Ulrich. *Co je to globalizace? Omyly a odpovědi*. Přeložil Marek PAVKA. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2007. ISBN 978-80-7325-123-9.

BECK, Ulrich a BECK-GERNSHEI, Elisabeth. *Dálková láska*. Přeložila Petra JEŘÁBKOVÁ. Praha: SLON, 2014. ISBN 978-80-7419-164-0.

BERNARD, Josef. Osobní identita v diskurzu společnosti pozdní moderny. In Jiří ŠUBRT aj. *Soudobá sociologie II*. Praha : Karolinum, 2008, s. 120-135. ISBN 978-80-246-1413-7.

BOYDOVÁ, Danah. *Je to složitější. Sociální život teenagerů na sociálních sítích*. Přeložil Lukáš NOVÁK. Praha: Akropolis, 2017. ISBN 978-80-7470-165-8.

BUTLER, Judith. *Trampoty s rodou*. Přeložila Jana JURÁŇOVÁ. 2. vydání. Bratislava: Aspekt, 2015. ISBN 978-80-8151-028-1.

DERRIDA, Jacques. *Texty k dekonstrukci*. Přeložil Miroslav PETŘÍČEK. Bratislava: Archa, 1993. ISBN 80-7115-046-0.

DREYFUS, L., Hubert a RABINOW, Paul. *Michel Foucault: Za hranicemi strukturalismu a hermeneutiky*. Přeložili Jan HASALA, Lucie NOVÁ a Stamilav POLÁŠEK. Praha : Hermann & synové, 2010. ISBN 978-80-87054-20-8.

- ECO, Umberto. *Od hlouposti k šílenství*. Přeložila Helena LERGETPORER, Gabriela CHALUSKÁ a Kateřina VINŠOVÁ. Praha: Argo, 2016. ISBN 978-80-257-1933-6.
- ERIKSON, Erik H. *Životní cyklus rozšířený a dokončený*. Přeložil Jiří ŠIMEK. 2. přeprac. vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0786-3.
- FAWCETT, Barbara a FEATHERSTONE, Brid. An appraisal of notions of postmodernism, postmodernity and postmodern feminism . In Barbara FAWCETTA aj. *Practice and Research in Social Work*. London: Routledge, 2000. ISBN 978-0415195126.
- FOUCAULT, Michel. *Dohlížet a trestat: kniha o zrodu vězeňství*. Přeložil Čestmír PELIKÁN. Praha : Dauphin, 2000. ISBN 80-86019-96-9.
- FOUCAULT, Michel. *Dějiny šílenství*. Přeložila Věra DVOŘÁKOVÁ. Praha: Lidové noviny, 1994. ISBN 80-7106-085-2.
- FRANK, Mafred. *Co je neostrukturalismus?* Přeložil Miroslav PETŘÍČEK jr. Praha: Pastelka, Sofis, 2000. ISBN 80-902785-1-5.
- FRIEDENBER, Edgar Z. 1967. *Dospělost bez dospívání*. Přeložila Eva KONDRYSOVÁ. Praha: Mladá Fronta, 1967. ISBN 23-163-6702-9.
- GADAMER, Hans-Georg. *Člověk a řeč*. Přeložili Jakub ČAPEK a Jan SOKOL. Praha: Oikoymenth, 1999. ISBN 80-86005-76-3.
- GERGEN, Kenneth. *An Invitation to Social Construction*. 2. edition. London: SAGE Publications, 2009. ISBN 978-1-4129-2301-9.
- GJURIČOVÁ, Šárka a KUBIČKA, Jiří. *Rodinná terapie*. 2. vydání. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-6980-6.
- GRENZ, Stanley J. *Úvod do postmodernismu*. Přeložila Alena KOŽELUHOVÁ. Praha: Návrat domů, 1997. ISBN 80-85495-74-0.
- HEIDEGGER, Martin. *Bytí a čas*. 2. dopl. vydání. Přeložil Ivan CHVATÍK. Praha: Oikoymenth, 2008. ISBN 978-80-072-9804-82.
- HOGENOVÁ, Anna. *První aproximace k fenomenologické metodě*. Praha: Pražská vysoká škola psychosociálních studií, 2006. Učební texty PVŠPS.
- HUSSERL, Edmund. *Karteziánské meditace*. Přeložila M. BAYEROVÁ. Praha: Svobodná Praha, 1968.
- JANEBOVÁ, Radka. *Kritická sociální práce*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014.

- KAPPL, Miroslav. *Postmodernismus v sociální práci*. Hradec Králové: Konference Možnosti sociální práce na počátku 21. století, 2005, s. 53-68.
- KLATEZKY, Thomas, RÖSSLER, Jochen a WINTER, Hagen. Životní fáze mládí: Prohrát aniž jsem poražen. IN Petr KLÍMA, ed. *Kontaktní práce*. 2. vydání. Praha: Česká asociace streetwork, 2010.
- LYOTARD, Jean-Francois. *O postmodernismu: Postmoderno vysvětlované dětem. Postmoderní situace*. Přeložil Jiří PECHAR. Praha: Filosofia, 1993. ISBN 80-7007-047-1.
- MACEK, Jakub. *Poznámky ke studiím nových médií*. Brno: Masarykova univerzita Brno, 2013. ISBN 978-80-210-6476-8.
- MACEK, Petr. *Adolescence*. 2. vydání. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-747-7.
- MAFFESOLI, Michel. *O nomádství*. Přeložil Josef FULKA. Praha: Prostor, 2002. ISBN 80-7260-069-9.
- VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: Dětství a dospívání*. 2. vydání. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2153-1.
- MATOUŠEK, Oldřich a MATOUŠKOVÁ, Andrea. *Mládež a delikvence*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-825-8.
- MATOUŠEK, Oldřich. *Sociální služby*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-310-9.
- NIESSENBAUM, Helen. *Privacy in Context*. Stanford: Stanford University Press, 2010. ISBN 978-0-8047-5236-7.
- PEASE, Bob a FOOK, Jan. *Transforming Social Work Practise*. London: Routledge, 1999. ISBN 978-0415216470.
- PŘÍHODA, Václav. *Ontogeneze lidské psychiky*. 2. vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1974. Edice Učebnice vysokých škol, sv. 2. ISBN 14-622-74.
- RŮŽIČKA, Jiří. 2015. *Lege artis postupy v komunitní a skupinové psychoterapii*. Přednáška pro celoživotní vzdělávání. Praha: PVŠPS, 2015.
- ŘÍČAN, Pavel. *Cesta životem*. 2. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 978-80-736-7124-2.
- SAFKO, Lon a BRAKE, David K. *The Social Media Bible: Tactics, Tools, and Strategies for Business Success*. 3. edition. New Jersey: John Wiley & Sons, 2012. ISBN 978-0-470-411551.

- SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2907-7.
- SPITZER, Manfred. *Digitální demence*. Přeložil František RYČL. Brno: Host, 2017. ISBN 978-80-7294-872-7.
- SPITZER, Manfred. *kybernemoc!*. Přeložila Eva KRATOCHVÍLOVÁ. Brno: Host, 2016. ISBN 978-80-7491-9.
- STRAUSS Anselm a CORBIN, Juliet. *Kvalitativní výzkum. Postupy a techniky zakotvené teorie*. Přeložil Stanislav JEŽEK. Brno: Albert, 1999. ISBN 80-85834-60-X .
- ŠEVČÍKOVÁ, Anna, a kol. *Děti a dospívající online*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-9646-8.
- ŠIŠLÁKOVÁ, Monika. *Resilience jako východisko pro sociální práci s mládeží*. Hradec Králové: Konference Možnosti sociální práce na počátku 21. století, 2005, s. 110-118.
- ŠUBRT, Jiří. Michel Maffesoli: Sociologie postmoderního světa. In: Jiří ŠUBRT aj. *Soudobá sociologie IV*. Praha: Karolinum, 2010, s. 195-206. ISBN 978-80-246-1789-3.
- ŠVAŘÍČEK, Roman a ŠEĐOVÁ, Klára. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.
- VÁVRA, Martin. Diskurz a diskurzivní analýza v sociologii. In Jiří ŠUBRT aj. *Soudobá sociologie II*. Praha: Karolinum, 2008, stránky 204-221. ISBN 978-80-246-1413-7.
- ZÁBRODSKÁ, Kateřina. *Variace na gender: poststrukturalismus, diskurzivní analýza a genderová identita*. Praha: Academia, 2009. ISBN 978-80-200-1752-9.

Diplomové práce

- JINDRA, Martin. *Budování a řízení značky v prostředí sociálních médií*. Diplomová práce. Praha: 2011. Univerzita Karlova. Filozofická fakulta. Vedoucí: PhDr. Helena Lipková, Ph.D.

Elektronické zdroje

- CORCORAN, Jacqueline a NICHOLS-CASEBOLT, Ann. Risk and Resilience Ecological Framework for Assessment and Goal Formulation. semanticscholar.org [online] 15. 7. 2004 [cit. 6. 1. 2017]. Dostupné z:
<https://pdfs.semanticscholar.org/7ff0/8c7a1db2c1157d2b500e02717852a1f3257d.pdf>

CROSBIE, Vin. What is 'New Media'? . DIGITAL DELIVERANCE [Online]. 27. 4. 2006 [cit. 21. 12. 2017.] Dostupné z: <http://www.digitaldeliverance.com/signature-writings/what-is-new-media/>.

Cyber grooming. : Wikipedia: the free encyclopedia [online]. St. Petersburg (Florida): Wikipedia Foundation, 26. 4. 2017 [cit. 1. 1. 2018]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Cyber_grooming.

DONATH, Judith S. Identity and Deception in the Virtual Community. smg.media.mit.edu [online]. 12. 11. 1996. [cit. 28. 12. 2017.] Dostupné z: <http://smg.media.mit.edu/people/judith/Identity/IdentityDeception.html>.

MARWICK, Alice E. a BOYD, Danah. I tweet honestly, I tweet passionately: Twitter users, context collapse, and the imagined audience. Sagepub.com [online]. 7. 7. 2010. [cit. 28. 12. 2018]. Dostupné z: <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1461444810365313>.

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Metodická příručka pro kurátory pro děti a mládež. Ministerstvo práce a sociálních věcí [online]. 2016 [cit. 12. 1. 2018]. Dostupné z: http://socialnipracovnici.cz/public/upload/image/metodicka_prirucka_pro_kuratoty_pro_deti_a_mladez.pdf

PINKER, Steven. Mind Over Mass Media. The New York Times [online]. 10. 7. 2010 [cit. 31. 12. 2017.] Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2010/06/11/opinion/11Pinker.html>.

PRICE, M a DALGLEISH, J. Cyberbullying: Experiences, impacts and coping strategies as described by Australian young people. Researchgate.net. [Online] 1. 7. 2010. [cit. 2. 1. 2018.] Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/284793882_Cyberbullying_Experiences_impacts_and_coping_strategies_as_described_by_Australian_young_people.

PUNOVÁ, Monika. Práce s mládeží v době nejisté. Sociální pedagogika: elektronický časopis TBU [online]. 2015, 3 (1), s. 70-84 [cit. 15. 11. 2017]. ISSN 1805-8825. Dostupné z: http://soced.cz/wp-content/uploads/2015/04/STUDIE_Práce-s-mládež%C3%AD-v-době-nejisté_Final.pdf

SKIBA, Russel aj. Are Zero Tolerance Policies Effective in the Schools? American Psychological Association [online]. 9. 12. 2008 [cit. 3. 1. 2018.]. Dostupné z: <https://www.apa.org/pubs/info/reports/zero-tolerance.pdf>.

SKORUNKA, Dvaid. Sociální konstrukcionismus a psychoterapie. ResearchGate [online]. leden 2009 [cit. 6. 11. 2017] Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/274380631>.

SKOTÁKOVÁ, Zuzana. Kultura a psychický vývoj člověka. E-psychologie: elektronický časopis ČMPS [online]. 2013, 4(2), 40-50 [cit. 12. 10. 2017]. ISSN 1802-8853. Dostupné z: <https://e-psycholog.eu/pdf/skotakova.pdf>

Sociální média. In Wikisofia [online]. St. Petersburg (Florida): Wikipedia Foundation St, 4. 4. 2017 [cit. 21. 12. 2017] Dostupné z: https://wikisofia.cz/wiki/Sociáln%C3%AD_média.2336-5897.

SWAMINATH, Georg. Internet addiction disorder: Fact or Fad? Nosing into Nosology. Indian J Psychiatry [online] 1. 7. 2008 [cit. 31. 12. 2017]. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2738353/>.

THOMPSON, John. B. The new visibility. Univerity of Toronto [online]. 2005. [cit. 22. 12. 2017] Dostupné z: [http://www.psych.utoronto.ca/users/tafarodi/psy427/articles/Thompson%20\(2005\).pdf](http://www.psych.utoronto.ca/users/tafarodi/psy427/articles/Thompson%20(2005).pdf).

WINNER, Langdon. transitiontech.ca [online]. 6. 9. 2009 [cit. 21. 12. 2017]. Dostupné z: <https://transitiontech.ca/pdf/Winner-Do-Artifacts-Have-Politics-1980.pdf>

Přílohy

Příloha č. I: Poučený souhlas

Poučený souhlas s využitím výzkumného rozhovoru

Pořízeného pro účely výzkumného projektu diplomové práce

Sociální práce s mládeží v době globální

Utváření identity dospívajících dívek v kontextu nových technologií

(předpokládaný název)

Výzkumný projekt je realizován jako diplomová práce vedená Pražskou vysokou školou psychosociálních studií. Diplomová práce je psaná v rámci oboru Sociální práce se zaměřením na komunikaci a aplikovanou psychoterapii Bc. Barborou Pipášovou.

Hlavním cílem navrhovaného výzkumné projektu je popis konstruování identity dospívajících dívek v kontextu nových technologií. Součástí dílčích cílů je identifikovat rizikové a protektivní činitele související s novými technologiemi v procesu utváření identit u těchto dívek a prozkoumat, jakým způsobem pracují s tématem virtuálního prostoru sociální pracovníci. Výsledky výzkumné části tak mohou přispět k diskuzi o koncipování konkrétních programů sociálních služeb pro danou cílovou skupinu s ohledem na měnící se prostředí.

Rozhovor, který bude zaznamenán na diktafon, bude hned po pořízení anonymizován, stejně tak veškeré výstupy a analýzy. Ve výzkumném projektu budou využity vaše citlivé údaje, ale nebudou uvedeny skutečnosti, které by vedly k identifikaci vaší osoby.

Po skončení výzkumu a dokončení diplomové práce budou rozhovory v anonymizované podobě archivovány podle zákona č. 97/1974 Sb. o archivaci a tím mohou být využity pro účely jiných výzkumů, ale vždy bez spojení s vaší osobou.

Souhlasím s poskytnutím rozhovoru Bc. Barboře Pipášové pro účely a za podmínek výše popsaného výzkumného projektu.

Jméno:

Datum: 5. 2. 2018

Místo: Moravské Budějovice

Podpis:

Jméno výzkumníka: Bc. Barbora Pipášová

Podpis:

Kontaktní údaje: 723 986 963, pipasova @osk4.cz

Příloha č. II: Struktura hloubkových polostrukturovaných rozhovorů s participantkou Denny

Struktura rozhovoru vychází z pyramidového modelu, „*kde je základní výzkumná otázka (ZVO) nejprve rozložena na specifické výzkumné otázky (SVO1 – 4) a tyto ... jsou potom dále rozděleny do otázek tazatelských (TO)*“ (Švaříček a Šedřová, 2007, s. 166).

Základní výzkumná otázka (ZVO)

„Jakým způsobem konstruuje svoji subjektivitu dospívající dívka, která byla klientkou sociální práce prostřednictvím sociálních sítí?“ (ZVO)

Specifické otázky

„Které identity lze identifikovat v rámci subjektivity participantky?“ (SVO1)

„Jakým způsobem participantka využívá sociální média při vytváření obrazu o sobě?“ (SVO2)

„Co pro participantku znamená soukromí a jak s ním na sociálních sítích nakládá?“ (SVO3)

„Jakým způsobem reflektují a využívají téma virtuálního prostoru sociální pracovníci, kteří pracovali s participantkou?“ (SVO4)

Úvodní informace a otázky

- ⇒ Podání informací o výzkumném projektu a jeho cílech, žádost o souhlas k participaci a možnosti nahrávat.
- ⇒ Odlehčené otázky na cestu atd. (dle aktuální situace).
- ⇒ Danny, jak se cítíš jako čerstvě osmnáctiletá dívka, co se změnilo?

Hlavní otázky

(ZVO) Jakým způsobem konstruuje svoji subjektivitu dospívající dívka, která byla klientkou sociální práce, prostřednictvím sociálních sítí?

- ⇒ **(SVO1) Které identity lze identifikovat v rámci subjektivity participantky?**
- ⇒ (TO1) Co pro tebe je virtuálním prostorem a k čemu ti slouží?
- ⇒ (TO2) Jak rozumíš pojmu nové technologie a které aktivně využíváš?
- ⇒ (TO3) Které z nich jsou nyní in, v kurzu?
- ⇒ (TO4) Kolik máš přátel? S kolika se přáteliš on-line? Jaký je poměr?
- ⇒ (TO5) Čeho si nejraději užíváš ve společnosti druhých lidí?

- ⇒ (TO6) Jakým způsobem vybíráš informace, které prezentuješ na jednotlivých sociálních sítích (fotky, osobní info atd.)? Liší se tyto informace podle platformy, na které je uveřejňuješ?
- ⇒ (TO7) Jak přemýšlíš o způsobu prezentace na sociálních sítích?
- ⇒ (TO8) Co sociální sítě a dospělí v tvém okolí?
- ⇒ (TO9) Jak bys charakterizovala jejich vztah k tvému působení na sítích a využívání např. smartphonů?
- ⇒ (TO10) Jaká platí u vás doma pravidla v užívání telefonů a jiných technologií?
- ⇒ (TO11) Co bys řekla o přesvědčení řady dospělých, že pro zajištění bezpečí svých dětí, je třeba kontrolovat, co na sítích dělají?
- ⇒ (TO12) Jaké máš postupy, aby tví blízcí nemohli kontrolovat tvoje profily?
- ⇒ (TO13) Jak trávíš svůj čas na síti?
- ⇒ (TO14) K čemu dle tvého názoru slouží sociální média mladým lidem v tvém okolí?
- ⇒ (TO15) Jak ovlivňují např. značky smartphonů status ve skupině tvých kamarádů, známých?
- ⇒ **(SVO2) Jakým způsobem participantka využívá sociální média při vytváření obrazu o sobě?**
- ⇒ (TO16) Jaká vůně patří k tvému dětství?
- ⇒ (TO17) Čeho si nejraději užíváš ve společnosti druhých lidí?
- ⇒ (TO18) Kdo byl v dětství tvůj oblíbený hrdina, či hrdinka?
- ⇒ (TO19) Jaký byl tvůj největší dětský sen a jak tě ovlivňuje v nynějším životě?
- ⇒ (TO20) Jaké je tvé životní motto?
- ⇒ (TO21) Od kdy jsi byla samostatná a měla svou hlavu?
- ⇒ (TO22) Které známé osobnosti dle tvého nejlépe fungují ve virtuálním světě?
- ⇒ (TO23) Jaké virtuální platformy běžně využíváš?
- ⇒ (TO24) Kdo z tvého okolí je pro tebe důležitý? Komu důvěřuješ?
- ⇒ (TO25) Mohla bys mi popsat, jak bys chtěla působit na ostatní prostřednictvím sociálních sítí?
- ⇒ (TO26) Jaká je Denny a jaká by chtěla být? Co k tomu přispělo?
- ⇒ (TO27) Jak jsi překonávala životní překážky a hledala cestu životem?
- ⇒ (TO28) Jak jsi našla svůj osobní styl?
- ⇒ (TO29) Co tě nejčastěji rozesměje?

- ⇒ (TO30) Na které situace se svými přáteli vzpomínáš nejraději, kde a jak probíhaly (jsou tam i nějaké on-line zážitky)?
- ⇒ (TO31) Jakou máš strategii, když chceš na sebe upozornit?
- ⇒ (TO32) Která z tvých přátelství trvají nejdéle? Díky čemu?
- ⇒ (TO33) Kdo z tvého okolí má na tebe „dobrý“ vliv?
- ⇒ (TO34) Jaké jsou dle tebe tři nejdůležitější životní principy?
- ⇒ **(SVO4) Jakým způsobem reflektují a využívají téma virtuálního prostoru sociální pracovníci, kteří pracovali s participantkou?**
- ⇒ (TO35) Jakým způsobem zacházeli s tématem on-line života sociální pracovníci, se kterými jsi se setkala?
- ⇒ (TO36) Na které sociální pracovníky vzpomínáš s úsměvem a který z nich je ti protivný ještě dnes? Čím to způsobili?
- ⇒ (TO37) Kdo ze sociálních pracovníků tebe a tvůj život nejvíce ovlivnil, pozitivně i negativně?
- ⇒ (TO38) Kterou službu bys doporučila své dospívající kamarádce, která má nějaké životní těžkosti?
- ⇒ (TO39) Jak by dle tebe měla vypadat efektivní sociální práce s mladými lidmi? Co by ti v době dospívání skutečně pomohlo?
- ⇒ **(SVO3) Co pro participantku znamená soukromí a jak s ním na sociálních sítích nakládá?**
- ⇒ (TO40) Když píšeš post, ... nebo jiný příspěvek, jak přemýšlíš o tom, komu vlastně píšeš, kdo je tvým pomyslným příjemcem?
- ⇒ (TO41) Na jakém místě se cítíš naprosto bezpečně?
- ⇒ (TO42) Které místo v tvém životě je plné tajemství?
- ⇒ (TO43) Co považuješ za lež na sociálních sítích?
- ⇒ (TO44) Co pro tebe znamená soukromí, doma, ve škole, na síti? Je v tom rozdíl?
- ⇒ (TO45) Jak rozumíš závislosti na sociálních sítích? Kdo z tvého okolí je dle tebe závislí?
- ⇒ (TO46) Čeho se dle tebe bojí tví blízcí ohledně tvého působení na sociálních sítích?
- ⇒ (TO47) Na jaká nebezpečí jsi už ty nebo někdo v tvém okolí na sociálních sítích narazila?
- ⇒ (TO48) Co pro tebe znamená šikana na internetu?
- ⇒ (TO49) Jakým způsobem raději komunikuješ (face to face, nebo on-line)?

Ukončovací otázky

- ⇒ (TO50) Chtěla bys ještě něco na závěr doplnit?
- ⇒ (TO51) Na co jsme mohly zapomenout?
- ⇒ (TO52) Na co by ses chtěla zeptat ty?

Příloha č. III: Rozhovor s participantkou, 5. 2. 2018

Tazatel (označení): T

Datum rozhovoru: 5. 2. 2018

Participant (označení): P

Místo rozhovoru: Třebíč

Stopáž: 01:26:3

- 5 T: Tak a já bych se tě teda nejdřív ráda zeptala, jestli to můžu nahrávat, ten náš rozhovor
6 k tomu výzkumu?
- 7 P: Ano, ano, určitě.
- 8 T: Super, děkuju moc. Tak Denny, já bych se tě ráda zeptala na nějaký otázky. Je jich
9 poměrně dost. Co stihnem, to stihnem. Kdyby náhodou jsme to nestihly, tak myslíš, že
10 bysme se mohly domluvit pak třeba nějak přes Messenger nebo FaceTime? To ti pak
11 kdyžtak taky zaplatím, ale že bys nemusela nikam jezdit, že bys mohla...
- 12 P: Jo, určitě. Já si myslím, že jo. Klidně to můžeme sfouknout hned, jestli máš čas. Já mám
13 taky, tak můžem.
- 14 T: Jo, mám, tak super. Tak jo, tak bezva. Protože to je polostrukturovanej rozhovor, tak ty
15 otázky mám předchystaný, ale úplně se jich držet nemusíme. Takže tak nějak napůl do
16 toho budu koukat. Doufám, že ti to nebude moc vadit.
- 17 P: Vůbec.
- 18 T: První sada otázek je hodně o tobě, jak jsi to měla, když jsi dospívala. Ještě asi dospíváš
19 nebo já vlastně nevím, jak se vnímáš. Jak se vlastně vnímáš? Jako dospívající? Protože ti
20 bude 18, tak...
- 21 P: No já už tak jako dospělá spíš.
- 22 T: Jako dospělá se vidíš?
- 23 P: Už všechno dělám tak jako za sebe a rozhoduju se sama. I když teta vždycky do toho
24 nějak zasahuje, tak prostě já se snažím už.
- 25 T: A znamená to teda dospělá jako samostatná, že...?
- 26 P: Určitě. Jako skrz třeba peníze, tak to ne, protože teta nechce, abych si hledala brigádu
27 takhle, když mám školu. Já jsem chtěla třeba nějaký odpolední třeba v kavárně nebo tak,
28 protože servírku už jsem dělala, takže jsem chtěla. Ale teta prostě že maximálně od
29 druháku, když to budu stíhat.
- 30 T: Jo, jo.
- 31 P: Takže tak.
- 32 T: Jo. No a já bych se teda ráda zeptala, jaký, jestli si to pamatuješ teda, jaký byl tvůj
33 největší dětský sen?
- 34 P: Já jsem vždycky chtěla bejt hvězda anebo zpěvačka.
- 35 T: Fakt?
- 36 P: Jo.
- 37 T: To je hezký.
- 38 P: Do sboru chodím, takže...
- 39 T: Takže zpíváš?
- 40 P: Jo.
- 41 T: No takže to ještě není nemožný, co?
- 42 P: No uvidíme. Nebo jsem chtěla bejt chůva dětí.
- 43 T: Chůva?
- 44 P: Jo. To už od mala. Nevím, jestli to bylo takový, to mě chytlo později možná. Asi když
45 se narodil brácha. To bylo 2008, takže to mi bylo 8. Takže to bylo asi od té doby no.
- 46 T: Jo, takže bys chtěla být třeba zpívající chůva?
- 47 P: Třeba.

48 T: Tak to se hodí, že umíš zazpívat ukolébavku, protože to já teda fakt neumím. Říká, že
49 musím pustit něco z YouTube, protože... No a hele a ovlivňuje tě to nějak? Přemejšlíš o
50 tom, že bys to dělala třeba?
51 P: No tak zatím ta škola, jak mám to hotelnictví a turismus, tak zas mě baví třeba
52 obsluhovat lidi a tak. A k tomu zpěvu, to prostě jako pro radost nebo pro kámoše někdy
53 zpívám. Jako nepřemejšlela jsem nad tím, že bych šla někam, nevím, do divadla nebo kde
54 se zpívá. To zas nemám ráda, když na mě všichni koukaj. Ale mohlo by to bejt fajn, jako
55 to někomu ukázat, co umím.
56 T: Nemáš to ráda?
57 P: Ne.
58 T: A tak vidíš to a využíváš k tomu třeba Facebook nebo nějaký jiný technologie, když
59 zpíváš?
60 P: Aplikaci jsem si stáhla, ale ta mě...
61 T: A jakou? Co to je?
62 P: Nějaký, nevím, na Apple Store jsem si tam stáhla. Ale potom mě to přestalo bavit,
63 protože to bylo takový to placený, že když si to chceš poslechnout, cos nazpívala, tak
64 musíš zaplatit a mně přijde takový ... Proč neudělej nějakou aplikaci, kde si to můžeš i
65 poslechnout? A zas když to nahraju do mikrofonu, tak je to úplně děsný. To vždycky úplně
66 zkreslí, je to strašný.
67 T: A už jsi to zkoušela někde třeba vyvěsit? Jako někde online?
68 P: Ne, to ne.
69 T: Ne?
70 P: To bych... Ne, ale když jsme s holkama, jednou jsme natáčely živě na Instagram, tak
71 tam jsem zpívala.
72 T: Fakt?
73 P: Protože prostě tam lidi psali, ať zazpívám, protože Julča jakože furt že umím zpívat a
74 tak a všichni: „Jo, zazpívej.“ A tak jsem tam zpívala nějakou anglickou písničku, tak to
75 bylo docela... Nebo mě tajně natáčeli, potom to někam dali a já jenom...
76 T: A jaký to bylo teda?
77 P: Jo, jako líbilo se to, ale mně to přišlo takový jakože... Prostě potom všichni ze školy to
78 věděli a to bylo úplně...
79 T: A tys to věděla, že to někde vyvěsili? Nebo říkalas tajně.
80 P: Julča mi to potom řekla.
81 T: A pouštěla sis to?
82 P: Jo, jako jo. A potom jsem jí donutila, aby to vymazala. Takže to bylo takový dobrý no.
83 T: A jaký na to byly reakce?
84 P: Jo, jako líbilo se to, ale mně se to nelíbilo, že to někam dala. Neřekla mi o tom, takže to
85 bylo takový ... Nevím no.
86 T: No vidíš to, to je zajímavý. To mě vede k další otázce, a to jestli jsi... Jaký jsi měla
87 vzory v dětství?
88 P: Vzory...
89 T: Nebo hrdiny.
90 P: Já nevím, já když jsem byla menší, tak jsem poslouchala Justina Biebera, asi do 14
91 možná. Pak mě to pustilo, ale potom stejně teta věděla, že ho mám ráda, tak mi koupila
92 kryt na mobil a ručník a tohle a tohle a prostě všechno s Justinem, aji povlečení. Říkám:
93 „Hm, fajn.“ Ale teď poslouchám spíš rap.
94 T: Rap posloucháš?
95 P: Jo, jako já poslouchám všechno. Ale teď ten rap tuplem, protože Logic a tak. Mě to
96 prostě chytilo. Von je naprosto hustej, nad věcí, chci bejt taky taková, v klidu. Prostě vzor.

97 T: Hele a Justin Bieber má taky nějak hodně fanoušků, ne? Má jeden z nejznámějších
98 profilů.
99 P: On teď jak umřel Michael Jackson, tak se začalo povídat, že on je nová pop star nebo
100 prostě hvězda. Ale teď si hodně udělal problémů skrz drogy asi a tak. Ta Selena, jak se s ní
101 furt rozchází. Teď jsou zas spolu. Vždycky jsem se za něj chtěla vdát a nikdy to asi
102 nevyjde.
103 T: Za Justina?
104 P: Jo.
105 T: Já vím akorát, že je Kanadčan. Já o něm toho moc nevím. No vidíš to. Vlastně já se tě
106 zeptám, co všechno využíváš za sociální sítě?
107 P: Tak Snapchat, Instagram, Facebook, Messenger a YouTube. To je asi tak všechno. Jako
108 Twitter mám taky, ale nechodím tam vůbec. Nebyla jsem tam přes rok, přes dva možná.
109 Tak na Snapu fotím prostě fotky se a tak a Instagram, tam přidávám fotky anebo koukám,
110 co hvězdy přidali ve světě. Na Facebooku si píšu s kámošema a tak. To je tak všechno. A
111 Facebook, tam chodím taky málo. Spíš na Messenger.
112 T: Fakt?
113 P: No. Nevím, já na Facebook mně takhle nic takového nepřijde. Když jsem ve škole třeba
114 a máme volnou hodinu, tak si projíždím Facebook na počítači, ale jinak mě to neto...
115 T: To je zajímavý. Jsem se tě právě chtěla zeptat, kterou používáš nejradyji vlastně nebo
116 která je pro tebe nejdůležitější?
117 P: Asi Snapchat.
118 T: Snapchat? To právě já vůbec neznám nebo jako znám to, ale... Vlastně, co ti na tom
119 přijde dobrého?
120 P: Já nevím, tak vlastně vždycky lidi něco pošlou, nějaký fotky třeba kde jsou nebo tak a já
121 taky jim pošlu a prostě je to takový... I když na Messengeru, když si s někým píšeš, tak je
122 to taky dobrý a můžeš tam i volat, ale i na Snapu se může volat normálně. Ale většinou se
123 mi to už seká, jak je to asi zaplněný fotkami. Přitom právě já jsem třeba Snapchat vůbec
124 nikdy nechtěla, ale v prvéku, když jsem byla ve Znojmě, tak holky furt na tom byly, tak
125 jsem si to stáhla a od té doby prostě taky. Prostě jsem na tom no.
126 T: Seš na tom taky.
127 P: Jo.
128 T: Jo, a jestli tomu dobře rozumím, tak tam teda komunikuješ s nějakým známým nebo
129 přítelem?
130 P: No s kámošema a tak.
131 T: A posíláte si navzájem, co zrovna děláte nebo o čem to je?
132 P: To je prostě co dělám. Tam prostě fotíš všechno. Jako když seš třeba na kafi, tak jim
133 vyfotíš, že seš někde v kavárně. A takhle se to tam posílá ty fotky nebo i videa můžeš.
134 T: Aha, jo. Takže to je jakoby něco jak Instagram, ale posíláš to přímo lidem, kterým
135 chceš, určitejm.
136 P: Jo, jenom lidem, kterým chceš.
137 T: Aha, takže to neviděj vlastně všichni. To je zajímavý.
138 P: A hned to zmizí a neuloží se jim to. Maximálně kdyby si to vyscreenovali, takže v tom
139 je to dobrý. Třeba když jedna holka přes Snapchat posílá nahý fotky.
140 T: Jako komu?
141 P: No prostě svému klukovi. Potom se s ní rozešel ten kluk a potom se to dostalo i ke mně
142 a kvůli tomu jsem se vlastně pobila v tom Znojmě.
143 T: Ajo. Já totiž vůbec vlastně nevím, tady tohle já jsem nějak nezjišťovala. I přesto, že
144 jsme spolu byly na tom táboře, tak pro mě to nebylo úplně důležité. Tak kvůli tomu, jo? To
145 jsem vůbec nevěděla.

146 P: Protože ona mě vlastně nařčela z toho, že to mám posílat po celým Znojmě já, že jsem
147 vlastně ta šířitelka. A dělala ramena, jak mě přijde zmlátit. Před tu školu sice přišla, ale
148 jenom tam na mě řvala. Tak jsem chtěla uhájit svoji čest, tak jsem jí dala facku, protože jsem
149 kvůli ní přišla o kámoše, jak mě u nich pomluvila. Tak jako facka. Mně to přišlo normální,
150 jako ta fotka, ale když se to rozjelo, potom ještě ty policajty do toho musela vtáhnout, to byl
151 trapas. A ještě ta paní policajtko mi volala, já jsem... Cizí číslo, tak jsem to nezvedala. No a
152 teď deset zmeškanejch hovorů najednou. A teta mi volá: „Denny, volá ti policie.“ A já:
153 „Cože?“
154 „No skrz to jak ses pobila.“
155 A já: „Aha.“ Protože kámoš to dal právěže na Facebook.
156 T: Jakože tu bitku?
157 P: Jo. On to natáčel a dal to na Facebook.
158 T: To mi musíš povědět, to je teda docela zajímavý.
159 P: Dal to na Facebook a dal to do třídní skupiny, kde je i paní učitelka. Takže hned mě paní
160 učitelka druhéj den stopla před školou, co to jako mělo bejt. A já jenom: „No, nic.“
161 T: No to je dobrý teda. To teda znamená, že k tobě se dostala nahá fotka nějaký známý tvojí.
162 P: Jo. Jako víc nahejch fotek no.
163 T: Víc nahejch fotek a tys někomu je poslala?
164 P: No právě že nikomu.
165 T: Nikomu?
166 P: Nikomu. A ona si myslela, že jo.
167 T: Aha a ona si myslela, že jo a udala tě teda. Ne, ještě předtím tě chtěla zmlátit teda.
168 P: Jo a potom až mě udala na policii, protože jsem jí vytrhla kus vlasů.
169 T: Jo, no to jsem se chtěla zeptat, kdo vyhrál?
170 P: No já jsem vyhrála. Já jsem jí vzala za vlasy a tak jsem jí hodila na zem.
171 T: Jo.
172 P: Chtěla jsem to skončit no.
173 T: Kvůli těm vlasům vlastně... Takže kvůli nějakejm nahejm fotkám...
174 P: Ale ona vlastně přišla kriminálka potom do školy za mnou a za tím klukem, co tam natáčel
175 a vlastně řekl nám, že už to udělala asi 10 lidem, že je vyprovokovala a že se nechala zmlátit
176 a že to potom nahlásila. A že kdybysme byli ochotní mu ty fotky sehnat. Tak jsme je sehnali
177 a ta holka tvrdila, že to ona není. Jenže se potom ti kriminálové do toho zabořili víc a víc a
178 zjistili, že to ona je. A potom poslala i obličejovou fotku, kde byla na čtyřech a nahá. Ale ta
179 se objevila až poslední, až potom úplně jak se to vyřešilo, tak potom až se objevila další.
180 T: A jak se to vyřešilo vlastně?
181 P: No jako nijak. Byli jsme na přestupkový komisi, já s tím kámošem a řekli nám, že to
182 nemáme dělat příště. A nevím, ta holka z toho asi nic neměla. Nevím, ale vždycky když mě
183 potkala: „Tak co, pipinko? Co policajti?“ A já jen: „Mně to je celkem jedno, ty seš kráva.“
184 T: No tak to je dobrý, takže vlastně Snapchat tě dostal trochu jakoby do maléru s policií, že
185 jo?
186 P: No i Messenger celkově.
187 T: A to se ti stalo poprvní nebo už se ti to někdy stalo?
188 P: Nahý fotky se ke mně dostaly už víckrát. Třeba z mé třídy kámoška když se vyfotila, tak
189 to potom celá třída měla.
190 T: Ty, a jak se to jako stane? Jak se to dostane mezi vás?
191 P: Ta holka to třeba pošle tomu klukovi. Já jsem s tím klukem se bavila. On jakože se
192 mnou chtěl chodit a já jsem řekla, že ne, že je hnusnej. Fakt se mi nelíbil. Ani nijak jako
193 nic, prostě žádná jiskra, fakt úplně takovej divnej. A byla jsem s ním ale venku, že ho teda
194 poznám. No, a když jsem mu řekla, že ho nechci, tak on prostě nabalil moji spolužačku a

195 s tou začal chodit. Ale ještě předtím, když jsem se s ním bavila, tak mi řekl, že když mu
196 holka pošle nahý fotky, tak když se s ní rozejde nebo když ho naštvě, tak to pošle prostě.
197 T: Fakt?
198 P: Prostě jo. A ta holka mu je fakt poslala.
199 T: Počkej, a to znamená, že jsou kluci, kteří prostě dopředu ví, že když je ta holka naštvě,
200 třeba když se s ním rozejde, tak že tohleto podniknou, jo?
201 P: Jo.
202 T: No a počkej, ty holky to jako neví, že tohleto dělá nebo prostě jakej...?
203 P: No ony to potom zjistěj.
204 T: Jo, ale dopředu to vlastně neví.
205 P: No já si myslím, že kdyby to Anet věděla, tak se s ním nedá dohromady.
206 T: Denny, a co ty? Už jsi to zkoušela někomu poslat nějaký nahý fotky?
207 P: Tak jako jo, ale ne úplně nahý. Jakože třeba ve spodním, ale úplně nahý, to bych asi...
208 Z toho by byl asi menší průser než úplně z nahých. Už teta na to aji přišla, že jsem
209 v podprsence poslala, protože vlastně jsem měla tablet. Dostala jsem na 17. narozeniny
210 nebo 16., teď si nejsem jistá, 10palcovej tablet.
211 T: Tyjo.
212 P: No, jenomže...
213 T: Od tety teda? Od nich?
214 P: Jo, od tety. Jo, ale to byla nějaká levná značka. No a tam jsem se vyfotila a asi se mi to
215 uložilo do Messengeru, prostě do fotek. No a teta jednu dobu, nevím, co jí hráblo, prostě
216 po mým bráchovi vysomrovala heslo od mýho tabletu a prohlídla mi Snapchat. Nebo ne
217 Snapchat, vlastně to nemůže. Messenger a prostě všechno, úplně všechny fotky, všechno.
218 A úplně potom mě seřvala, že co ta fotka s cigaretou a já že jsem to zkoušela. A co ty fotky
219 v podprsence. To bylo docela hnusný. A potom mi ho vzala a nechala si ho a asi ho
220 prodala. Takže po dárku.
221 T: No jo, takže počkej. Takže teta ti koupila tablet a k čemu ti ho teda podle ní koupila?
222 P: To já nevím. Abych tam asi něco nafotila nebo aby si to potom mohla zjistit. Já nevím,
223 to měl bejt fakt dárek. Já jsem myslela, že mi to třeba potom nechá, i když to zjistí. Nebo
224 tak, že mi to prostě potom nechá, že mě třeba napomene. A ona mi ho fakt vzala a prodala
225 ho nebo já nevím.
226 T: No počkej. Na tajno ona teda ti ho vzala, když jsi byla pryč.
227 P: Jo.
228 T: A všechno ti prohlídla.
229 P: Jo, všechno. S mým bratrancem, protože on je nějaký IT. Sice nemá IT vystudovaný,
230 ale rozumí tomu hodně.
231 T: Jasně.
232 P: Fakt se dokáže nabourat, nevím, do Ameriky. Fakt všechno úplně. No takže teta
233 všechno...
234 T: A jak ti to pak vysvětlila?
235 P: Ona mi to nevysvětlila. Ona mně vynadala.
236 T: To znamená, že jsi přišla dom a ona ti to...
237 P: Jo. Aji Dáši jsem to potom říkala. Třeba ta kurátorka, co jsem dostala, tak mladá, vůbec
238 se mnou nekomunikuje. Viděly jsme se jednou a od té doby mi řekla, že mi příští týden
239 zavolá a nezavolala, tak říkám: „Tak ať.“
240 T: Tak asi seš v pohodě pro ni, ne?
241 P: Asi jo. Ale přišlo mi takový, že ona byla na mě strašně vysazená. Ona se mě ptala: „Co
242 kluci?“ A já že si píšu s hodně klukama.
243 T: A jak se to dozvěděla? Od té tety?

244 P: No právě že ona jí to asi možná řekla. Já jsem to Dáši potom říkala, že mi to takhle
245 vzala vlastně na tajňačku. Dáša taky si myslím, že na to neměla takovej názor, že to měla
246 dělat. Že třeba kdyby řekla, ať jí ho půjčím nebo že se potřebuje na něco podívat nebo tak.
247 Ani tak bych jí ho asi nepůjčila.
248 T: No to mě právě zajímá.
249 P: Já bych jí ho nepůjčila vůbec.
250 T: A z jakýho důvodu myslíš, že ona to udělala?
251 P: To já vůbec nevím, co jí k tomu vedlo. Asi jak jsem byla na tom intru, tak jsem se tam
252 vlastně jednou opila.
253 T: No?
254 P: Jako veřejně, že to všichni věděli, tak to jsem se opila jednou. Ale jako opila jsem se
255 tam i víckrát na intru, ale v jiném. Z PET lahve. Prostě s holkama jsme neměly peníze.
256 Jsem dostávala 120 Kč na týden, což mně přišlo úplně...
257 T: Takže jste si daly nějakýho krabicáka.
258 P: No ale zrovna byl právě Majáles. Ted' jsme se školou byli na Majálesu a holky mi
259 najednou volaj: „Denny, pojď, pojď, máme tady víno.“ A já: „Tak víno si možná dám.
260 Jako musím jít potom na intr.“ Jenomže jsem tam přišla, samozřejmě víno už vypily a byla
261 tam vodka s džusem. Říkám: „Tak se napiju.“ Protože jsem fakt měla žízeň, ale nic jinýho
262 normálního tam nebylo. Tak jsem se napila. No a potom už to šlo z kopce. A potom jsem
263 se doplazila na intr a paní vychovatelka: „Denny, pojď sem.“ A ona: „Tys pila?“ A já:
264 „Ne.“ A ona: „Tak se přiznej, panáky nebo pivo?“ A já: „Panáky.“
265 „Tak já zavolám tetě.“
266 A já jsem začala brečet. Říkám: „Ne, prosím, nevolejte tetě. Nechte mě tady.“ Stejně, teta
267 pro mě ten večer přijela. Já jsem byla už nalitá asi v půl pátý odpoledne. To prostě nevíš, to
268 se napiješ, piješ, piješ, nic. A po chvíli seš úplně.
269 T: Jakože to nemáš pod kontrolou vlastně za chvíli?
270 P: Jo a měla jsem tady potom ještě odřeninu pod okem.
271 T: Spadlas?
272 P: Jo. A svejm spolužákům jsem mávala všude a to bylo docela trapný. No takže jsem
273 večer přijela a hned ráno jsem vlastně jela zpátky na intr. Byla jsem naprosto děsná, ale
274 lepší nějaká než žádná ne! Akorát ta teta, nadala mi do vochlastů a že prej skončím jak
275 matka, tak ať. Brut, ale aspoň je zábava.
276 T: A ty si teda myslíš, že kvůli tomu ti kontrolovala pak ten tablet, jo?
277 P: Já si myslím, že v tom to mělo nějak spoušť. Nevím, že jsem měla asi zlobit na intru.
278 Protože i vychovatelky si na mě hodně stěžovaly, že chodím za klukama na pokoje a tak.
279 S holkama co na tom intru, prostě jsou naši kámoši. Nikdy jsme s nima víc nic mít
280 nechtěly, ale to jsem já, ta co má furt průšvihy s klukama.
281 T: To znamená, že ona si myslěla, že v tom najde něco usvědčujícího. Takhle to vidíš ty?
282 P: Asi jo podle mě.
283 T: Aha.
284 P: Jo, ještě mi projela na Messengeru všechny chaty s klukama.
285 T: Přečetla je všechny, jo?
286 P: Jo. Chaty s klukama, s holkama.
287 T: To muselo zabrat hodně času teda.
288 P: No tak já tam mám asi přes... Ona si přečetla samozřejmě ty nejvrchnější, s kterýma si
289 píšu hodně. A od té doby třeba na Messengeru vůbec nic nepíšu, co by mě mělo uto...
290 Vždycky na Snap, tam se to vymaže. Nikdy se to neuloží. I když je to možná dohledatelný
291 nějakou vládou někde v Americe. Pochybuju, že teta si tam bude volat někam do Ameriky.
292 T: Že by jí to někdo řekl? To asi ne no.

293 P: A teď už mobil ani... Celej den u sebe. Když spím, mám ho na polštáři. Ne, vůbec. Ještě
294 od té doby co mám iPhone. Ona mi mobil nechtěla koupit, takže mamka mi ho...
295 T: Máš iPhone teda?
296 P: No 4S. Ale mamka mi vlastně dala na něj peníze, jako od kámošky, já ho mám za 900
297 Kč. A nakonec mi ho dala zadarmo, protože prvně mamka, že mi teda pošle na to peníze,
298 jsem prvně měla platit. No a kámoška, že mi to nakonec dá zadarmo, že její táta řekl, že
299 přece za to nebudu platit. Že už to má dýl. Takže jsem to měla zadarmo prostě. iPhone
300 zadarmo jo, jako iPhone, ale prostě... Takže vlastně teta vůbec mobil mi neplatí, kredit mi
301 nedává, nic. Platí mi školu a to je všechno. A možná ještě to ubytování, jídlo a to je fakt
302 všechno, ona mi prostě navíc peníze nedá vůbec. To jsem od ní neviděla ani deset korun na
303 kafe.
304 T: Fakt? No a z čeho teda jako...?
305 P: Když třeba mamka mi někdy pošle peníze nebo kámoška mi někdy možná koupí kafe.
306 T: To je zajímavý. Jakože na brigádu ti nedovolí jít, zároveň nedostáváš žádný kapesný.
307 P: Fakt vůbec, přísahám Bohu, ani korunu na kafe jsem neviděla, fakt ne. Říkám: „Teto a
308 mohla bych to...?“ A ona: „Ses zbláznila, ne? Proč bys chodila někam na pizzu, si můžeš
309 udělat doma, ne?“ A já: „Fajn.“
310 T: Hele a to znamená, že když ty nejradši používáš ten Snapchat, tak to asi souvisí i s tím,
311 že to není dohledatelný, že ti to nějak vlastně...
312 P: Jo, že tam můžu psát cokoli, jako fakt. Fotky už neposílám.
313 T: Aha, a teta na to nepřijde.
314 P: Jo, vůbec.
315 T: To je totiž další otázka, jak právě zabraňuješ tomu, aby ti to nešmírovala? Nebo jestli to
316 je šmírování pro tebe? Já nevím, jak to máš s tím soukromým.
317 P: Já si myslím, že je. A ona ani ven mě nechce pouštět s klukama. Já že jestli by mi
318 napsala antikoncepci a ona úplně... Prvně mi ju napsala a to jsem se ještě o kluky
319 nezajímala. A od té doby...
320 T: A ona je lékařka nebo...?
321 P: Ne, babička je zdravotní sestra.
322 T: Jo, jo.
323 P: A já že jestli by mi teta nenechala napsat antikoncepci a ona že jestli jsem... Že mi ju
324 napíše, to jsem se o kluky ještě vůbec nezajímala a potom, když jsem se začala zajímat, tak
325 stáhla prášky prostě. Říkám, jestli by mi je nenapsala znova a ona jestli jsem se zbláznila,
326 že až budu mít přítele jako dlouhodobýho, že pak až mi napíše antikoncepci. A já jen:
327 „Fajn.“ To bylo docela zajímavý no.
328 T: Jo, takže vlastně je hodně taková, že tě ráda má pod kontrolou.
329 P: Jo, ale stejně už jsem jí unikla za klukem. Ono my jsme byli u babičky v Habartově, to
330 je někde u Sokolova. Teta byla v lázních a my jsme tam byli se strejdu u jeho maminky.
331 To není vlastně naše babička, ale říkáme jí babička, že jo. No a oni jeli pryč, strejda
332 s Verčou s Honzíkem, všichni jeli pryč. Tak já žP: „Babi, mohla bych jít ven?“ A ona:
333 „Běž, běž, Denny. Ale vrať se brzo domů.“ A já: „Tak jo.“ Tak přijel za mnou kámoš,
334 nebo kámoš, no prostě kluk. A potom jsem přišla domů a babička jakožP: „Tak co, dobrý,
335 Denny, venku?“ A já: „Jojo, dobrý.“ Takže stejně se nic neto...
336 T: Takže jsi nad tetou vyžrála takhle.
337 P: Jo. Ještě to neví, kdyby to věděla, tak...
338 T: Hele a ještě nějak jinak si zajišťuješ, aby ona tě tak nekontrolovala? Myslím i skrz ten
339 telefon. Říkalas, že telefon máš teda u sebe furt.
340 P: Jo a nabíjet si ho můžu jednou za dva dny. Já mám tam už baterku takovou blbější, že už
341 se rychle vybíjí. No takže na tajňačku si nabíjím nahoře. Ona už to jednou zjistila, že si
342 nabíjím v pokoji. Prostě ona chce...

343 T: Kvůli čemu jí to vadí?
344 P: To já nevím. Ona že si to musíme nabíjet jenom dole v kuchyni, aby věděla, kdy si to
345 nabíjíme. No, a když jsem si to nabila nahoře a ona na to přišla, tak mě totálně seřvala.
346 Zabavila mi nabíječku, dala mi ju asi za pět dní.
347 T: A kvůli čemu?
348 P: To já nevím. Prostě aby... Jo, prej abysme nevyhořeli. Takže ono v pokoji by to
349 vyhořelo, ale samozřejmě v kuchyni ne.
350 T: Jo aha, ona měla strach teda že...
351 P: A Petr nabíjí v pokoji, ona nabíjí v pokoji, strejda nabíjí v pokoji, všichni nabíjí v pokoji
352 a my nemůžeme. Takže už aby mi bylo osmnáct, prosím, Bože.
353 T: Jo, že si přijdeš hodně vlastně kontrolovaná.
354 P: Totálně moc.
355 T: Říkalas teda, že tablet ti zabavila a čeho tím dosáhla vlastně teda?
356 P: To já nevím. Asi si myslela, že přestanu komunikovat nebo třeba nějaký takový fotky
357 nebo já prostě nepochopím logiku. Jo, asi si dokázala, že je nějaká borka.
358 T: Jako že ti v tom zabránila, teda to nedělat?
359 P: Jo. Asi si myslí, ale nevím.
360 T: A jak ona je na tom tady s těma technologiema? Rozumí tomu? Je schopná to
361 odhadnout nějak?
362 P: Ona má Messenger, Facebook a to tak asi končí. Ona kdyby si dala fotku na Facebook,
363 tak si jí asi nikdo nepřidá. Fakt, já jsem takhle hnusná na tetu, ale ona je to pravda. Já se
364 divím, že ulovila tak dobrýho chlapa na to.
365 T: Seš na ní hodně naštvaná, vid'?
366 P: Já ju úplně nesnáším. Fakt, já už jsem kolikrát se tak naštvala, že jsem vybuchla a ona
367 mi kolikrát řekla, ať se rozmyslím, jestli zůstanu tam nebo půjdu do děcáku a vždycky si
368 říkám: „Už buď ticho, prosím.“
369 T: Už rozumím, že už se těšíš, až ti bude těch osmnáct.
370 P: Jo totálně. Jako já první budu na intru a v pátek vždycky pojedu až k Praze klidně za tou
371 mamkou. Ale kámoška je teď v druháku a už má vlastní byt. Kdyby mi teta zaplatila
372 nějakou byt v Třebíči nějakou garsonku, by udělala si líp, než aby se se mnou štvála doma.
373 T: Štvete se navzájem teda.
374 P: Jo, ale ona mi totálně dělá naschvály. Ona ví, že nemám ráda zeleninu a ovoce a dává
375 mi to, cpe mi to pod nos pořád. Na začátku, když jsme k ní přišli, tak furt: „Denny, já tě do
376 toho nebudu nutit, je to tvoje věc, dělej si, co chceš, mně je to jedno.“ A potom: „Tak,
377 sežer tu brokolici, sežer tohle, sežer tohle...“
378 T: Jak dlouho tam seš?
379 P: Už přes 2 roky. Myslím 3 už.
380 T: Tak to není zas tak jako... Pro tebe chápu, že to je dlouho. To nechci hodnotit.
381 P: Pro mě je to 10 let. 100 let.
382 T: Jo, už toho máš dost.
383 P: Já vždycky úplně se těším, až bude večer a já usnu, abych už nevnímala. Nejhorší je,
384 když má odpolední. To je ráno doma, nemůžu si na sebe vzít, co chci. Chtěla jsem si
385 dneska vzít růžovou kabelku a ona: „Denny, tohle si nebudeš brát. Tam je zima, to ti
386 popraská.“
387 T: Jako že ti vybírá oblečení?
388 P: No prostě ona je... Výstřih si nemůžu vzít, nic. Prostě nic. Výstřih je jediná moje
389 přednost, protože nohy nemůžu ukazovat. A úplně ona je na to vysazená. Nebo když mi
390 kupuje oblečení, to... Jo, to mi taky nekupuje. Naposled na Vánoce mi koupila oblečení,
391 ale když řeknu: „Teto, kup třeba rifle.“
392 „Chod' si v pytlu od brambor.“

393 A já: „Dík.“
394 T: Denny, ještě mi řekni jednou, ona ti ten tablet vzala, to znamená, že máš akorát telefon
395 jako médium jediný. Nemáš notebook, co bys využívala?
396 P: Ne, nic.
397 T: A co používáš do školy?
398 P: Wi-Fi chytám od sousedů, tu mi taky nechce dát.
399 T: Aha.
400 P: Takže já mám vlastně kámoše hned vedle v našem baráku. Nebo prostě kluka, se kterým
401 se bavím, je mu 24. Jako mně se líbil. Nikdy jsem se s ním nebavila. Asi před půl rokem
402 mě pozdravil. A já jenom: „Cože?“ Tak jsem potom si s ním začala psát. A já že
403 nerozumím informatice, jsem řekla.
404 T: Jako přes Messenger?
405 P: Jo. A on že mě bude doučovat. A já jenom: „Tak to jo.“
406 T: Wow, informatiku?
407 P: Tak jsme se jednou sešli pod jeho pergolou, tam mi nalil víno a já: „Nesmím tyjo, teta
408 mě zabije.“
409 A on: „Ale prosím tě, jedna sklenička ti neuškodí.“
410 A skončila jsem u dvou jo, protože mi to dolil, že bude řídit, prej. Tak jsem mu říkala, že
411 nemám doma Wi-Fi a on že mi teda nařukal. Takže chytám Wi-Fi od sousedů a chytám ju
412 jen v pokoji na posteli, nikde jinde.
413 T: To máš takhle hodně omezený?
414 P: Jo, to je fakt strašný. Fakt někdy přemejšlím, že se sbalím a půjdu do děcáku tady někde
415 v Třebíči. A budu to mít blízko do školy, nebudu se stresovat. Sice říkaj, že v děcáku je to
416 takový... Nevím no, ale...
417 T: Ty seš z toho taková nešťastná, jak slyším.
418 P: Fakt. Já že proč mi nedají Wi-Fi. Prej že bysme se měli nabourat do internetovýho
419 bankovníctví. Že už jsme se tam prej jednou nabourali.
420 T: Aha, takže tomu moc nerozumí těm věcem, že jo?
421 P: No protože on jí to samozřejmě poradil můj bratranec, kterej je na mě vysazenej. Prostě
422 mě nesnáší.
423 T: Že by ses dokázala nabourat do bankovníctví?
424 P: Když to tak řeknu, on už mě asi málem třikrát znásilnil, můj bratranec.
425 T: Jejdamane.
426 P: Jako já jsem to tetě neřekla.
427 T: Počkej a on bydlí s váma, nebydlí?
428 P: Ne, on bydlí s náma.
429 T: On bydlí s váma?
430 P: On nebydlel, bydlel v Brně, ale zvedli nájem o dva tisíce. Takže se přestěhoval zpátky.
431 A už to na mě několikrát zkoušel a fuj. Tak jsem mu psala, že ať se nezlobí, ale že je to
432 bratranec. A on: „Dítě neplánujeme.“ Tak jsem si to vyscreenovala, až přijde ten správnej
433 čas, tak to ukážu tetě.
434 T: Jo že ti to napsal?
435 P: Jo.
436 T: Jako přes co?
437 P: Normálně na Messenger.
438 T: Ten Messenger je všehlasnej.
439 P: A on, že má víno a vodku, že můžeme zachlastat. A že můžeme něco podniknout.
440 Jednou mě vzal na Kachnu do Moravskýho Krumlova, na kalbu. Tam chtěl, abych s ním
441 spala v autě. A já: „Tak to ne, to radši budu spát u Tomáše.“ My jsme měli spát u jeho
442 bratrance a hned jak jsem přijela, tak se mi začal úplně líbit, ten jeho bratranec. Tetování

443 na ruce, všechno, úplně pěkně. No a měli jsme u něj spát, jenomže když jsme přijeli na tu
444 Kachnu, tak on odjel s nějakou holkou a nechal nás tam a že pro nás pošle někoho.
445 Jenomže Petr nečekal, zavolal si někoho jinýho, ten nás tam dovedl. Petr ho zmlátil a řekl,
446 že mám s ním jít spát do auta. A já žP: „Ani náhodou.“ A Tomáš mi říkal, to je ten jeho
447 bratranec, že mám jít spát normálně nahoru, že nemám s Petrem chodit, že ví, co to je za
448 prase. Takže jsem šla s Tomášem a on mě potom odpoledne druhý den odvezl domů.
449 Takže mě teta zas seřvala, že proč jsem s tím Petrem v autě nespala. A já: „Teto, Petr je
450 prase a s ním v autě spát nebudu. Fakt ne.“
451 T: Takže jsi jí to nějak naznačila, řekla vlastně.
452 P: Jo, ale ona tomu nevěří. Ona si myslí, že Peťánek je nejbožejší dítě.
453 T: Hele, říkáš o spoustě lidech, kterým moc nevěříš, tak mě zajímá, jestli máš kdo je
454 v tvým okolí komu důvěřuješ, věříš?
455 P: Jedinýmu člověku důvěřuju asi mojí máma.
456 T: Mamka, jo?
457 P: Jo. Taťka ne, ten byl ve vězení, už kolikrát nás... Prostě kvůli němu jsme byli na ulici.
458 Nebo na ulici, v penziencech. A babička z Jaroměřic, no to je taky taková slepice. Strejda
459 z Jaroměřic to taky nic moc. Děda ten už vůbec ne. A s Brňákama jsem se pohádala,
460 protože jednou přijeli...
461 T: A Brňáci jsou od mámy někdo? Příbuzný?
462 P: Jo, taťka a nevlastní máma. A děda na mě, hned první slovo, co mi řekl, neřekl mi ani
463 ahoj a řekl mi, že jsem tlustá jak kráva, že mě žádný kluk chtít nebude. Tak říkám: „Tak já
464 tady nemusím bejt.“ Já jsem odešla a od té doby se nebavíme. Já jsem mu řekla, že ho
465 k životu nepotřebuju. A s Rouhovanskou babičkou to taky vůbec. Už asi 12 let, 13 asi, se
466 nebavíme. A mně to ani nijak nevadí, já mám sebe, takže tak. Vlastně mamce všechno
467 řeknu. První sexuální zážitek, všechno věděla hned jako první.
468 T: Jo?
469 P: Jo, prostě všechno hned. Tetě bych to nikdy neřekla. By mě zavřela doma pod zámek
470 ještě.
471 T: Nemáš prostě k ní důvěru a vztah, že jo?
472 P: Ne, vůbec. Ani ke strejdovi z Rouchovan. Jako někdy se mě zastane, třeba že si ode mě
473 vezme tu zeleninu nebo tak. Ale hodně řve, aji sprostě na Verču, třeba když ju zkouší.
474 T: Jo a ty máš ségru Verču?
475 P: Jo. Takže když ju zkouší, tak na ni řve, jak je píp, že nic neumí. Takže to je docela
476 zajímavý.
477 T: Tak to je strašně důležitý i ta mamka, že jo, že jí teda máš. Že máš komu se svěřit a říct
478 ty věci.
479 P: To bylo úplně... Jednou jsem se bála, že jsem těhotná.
480 T: Jejda.
481 P: To byl jedinej můj sex a právě jsem si neuvědomila, že nemá kondom. Takže to bylo
482 vlastně u té babičky, jak jsem byla a oni byli zrovna všichni pryč, tak jsem šla s ním ven.
483 No ty jo, já jsem tak... Říkám: „Mami, co když jsem těhotná?“ A ona: „Hele, kdyby
484 náhodou, tak půjdeš na potrat.“ A já: „A mami a neexistuje něco, co mám udělat pro to
485 doma?“ A ona: „Lehni si do teplý vany, vem si červený víno, hřebíček,“ nebo co říkala a
486 že to vyvolám. Já nevím. Já kdybych asi otěhotněla, tak si to možná nechám aji. Já bych se
487 nemohla takhle zbavit dítěte. Sice je to teprve plod, ale už tak je to život.
488 T: Jasně. Hele a s mamkou komunikuješ jak vlastně?
489 P: Ona nám volá vždycky.
490 T: Volá, jo? Přes telefon?
491 P: No taťka taky začíná, ale s tím nevím, co si mám říct.
492 T: Telefonujete si?

493 P: Vždycky mamka no. Docela dobrý.
494 T: Jo, tak já se tady vrátím k těm otázkám. To je strašně zajímavý. Tys mluvila o výstřihu,
495 to mě zaujalo. Tak já tě znám trochu a vím, že máš nějaký svůj styl. A mluvila jsi o tom,
496 že teta ti vlastně dost...
497 P: Já mám 3 výstřihy, protože všechny výstřihy jinak teta nechce, abych vůbec...
498 T: No a to mě zajímá, jak jsi našla ten svůj osobní styl? Nebo jak bys popsala svůj osobní
499 styl?
500 P: Já nevím. Mám ráda podpatky. Jako ne vysoký, ale spíš takový ty tlustší, protože na
501 těch jehlách to...
502 T: To se blbě chodí no.
503 P: Já v tom umím chodit, ale nijak mě to neto... A sukně mám ráda. Sice nemám na to
504 postavu, ale sukně mám ráda. Když si k tomu vezmu silonky, tak to nevypadá až tak
505 strašně. No a šaty. Ale třeba úplně nesnáším legíny a úplně nesnáším zimu, protože se
506 nemůže nosit to oblečení, co bych chtěla. Takže to fakt strašně nemám.
507 T: Nemáš ráda zimu.
508 P: Podzim a zima. Nebo počkat, no jaro a zima. Protože v létě a v podzimu ještě to jakž
509 takž... Ne, není taková zima, to ještě jde no. Ale zima a jaro.
510 T: A jak bys chtěla působit na ostatní?
511 P: Já nevím. Všichni si myslí, že jsem namyšlená, ale já si to nemyslím.
512 T: Aha, a čím myslíš, že to je?
513 P: Já nevím, prostě všichni si myslej... Já třeba ze sebe, když řeknu, že jsem hvězda
514 nebo... A já jsem třeba ve Znojmě byla jakože hvězda po tý bitce, protože všichni se se
515 mnou začali bavit. Ale i tak jsem měla hodně kámošů ve Znojmě a já nevím, proč si
516 myslej, že jsem namyšlená.
517 T: Nějak prostě přišli na to, že seš namyšlená, protože...
518 P: Já si představuju namyšlenou holku s rudou rtěnkou. To už je spíš asi... Jak to říct
519 slušně. No to nejde slušně.
520 T: Tak to řekni i neslušně klidně.
521 P: Prostě štetka. No ale takový namyšlený, já nevím, blond. Jako já jsem taky blondýna,
522 ale úplně blondýny na vysokejch podpatcích, úplně namyšlený, nosánek nahoru, nevnímají
523 svět, čuměj do mobilu. Fakt jenom když jdou na chodbě, tak prostě...
524 T: A to jsou podle tebe namyšlený teda štetky?
525 P: Jo.
526 T: A to ty nejseš, ale přesto si to o tobě někdo může myslet.
527 P: Jo, já nevím proč.? Já se se všema bavím. Snažím se vycházet, i když třeba někdo si ze
528 mě dělá srandu, že jsem tlustá, ale mně už je to jedno, protože teta mi taky říká, že bych
529 mohla shodit, ale třeba... Jo, řekla mi, že můžu cvičit doma. A já že, tak jako doma...
530 Když nejím zeleninu, tak prostě ani nezhubnu, když bych doma dělala prostě to... Protože
531 mám pokojíček a mám ještě menší, já nevím, máme prostě fakt malej pokojíček. Úplně
532 nevím, k čemu bych to tady přirovnala. Jsme tam tři a tam se nic nedá dělat, protože je tam
533 plno hraček, všechno.
534 T: Tři v tom pokojíčku jste?
535 P: Jo. A když říkám tetě, jestli by mi zaplatila nějakou permanentku někam do Trince do
536 nějakýho to... Tak ona, že to je moc peněz. Přitom na mě bere peníze každé měsíc.
537 T: Já vím.
538 P: Furt mi cpe do hlavy, že ze začátku, když jsme u ní byli, tak nebrala na nás vůbec žádný
539 peníze. A vždycky, když Janička, jakože její dcera: „Já bych potřebovala tohle za 20 tisíc a
540 tohle za 30 a todleto a todleto...“ Jako je to její dcera, ale když už nás má v péči a bere na
541 nás ty peníze, tak ať je neutrácí za někoho jinýho, ať to utrácí za nás.

542 T: Ještě se vrátím k té otázce, jak bys chtěla působit na ostatní. Tys mluvila o tom, jak asi
543 působíš někdy na ostatní. A jak bys chtěla ty působit?
544 P: Já nevím.
545 T: Už máš ten svůj styl, že jo, tak...
546 P: Aby mě brali takovou, jaká jsem asi.
547 T: A to je jaká?
548 P: Srandovní, někdy vztahovačná, že si všechno беру strašně osobně.
549 T: Bereš si strašně osobně?
550 P: Jo. A aby třeba si ze mě nedělali srandu furt. Každý vypadá nějak, a když je někdo
551 hubenej, taky se mu nesměju, že je jako vidlička hubená. Ale tahle třída je lepší než ve
552 Znojmě, to zas jo. Tady když si ze mě dělaj srandu, tak to taky myslej ve srandě a jako že
553 všichni si tam ze sebe dělaj srandu v té třídě. To si myslím, že už jinak nejde asi.
554 T: Ale když zůstaneme u toho, jak bys chtěla působit na ostatní, ono to souvisí i s tím
555 Facebookem, Snapchatem, Instagramem. Jak vybíráš ty příspěvky, co tam dáš? Protože to
556 je nějaký tvůj...
557 P: Nevím, já tam většinou dávám sebe.
558 T: No a to je nějaká tvoje prezentace.
559 P: Dávám tam prostě obličej. Jako teta mi říká, že tam mám kačeří pysk. Ale já ti klidně
560 můžu nějaký fotky ukázat.
561 T: To mi ukaž, to mě zajímá.
562 P: Já nevím, co se tetě na tom nelíbí. To je nepochopitelný.
563 T: Takže jí to ukazuješ ty fotky nebo ona o nich...?
564 P: Ona třeba... Jsem jednou, když přijela mamka, tak vlastně mě pustila kalit za
565 kámoškou.
566 T: Mamka?
567 P: Jo, mamka, prostě mě pustila, že se ráno vrátím. A tak jsem jela. Jela jsem do Jemnice.
568 Tam holky nafotily nějaký fotky. Prostě normální fotky, kde jsme všichni. No a daly to na
569 Facebook. Sestřenice to viděla, nabonzovala mě tetě, ale teď už mám dobrou vztah se
570 sestřenicí, to jo. No a teta hned: „Kdes byla? Nemělas bejt náhodou u mamky?“ A já: „Jo.“
571 Jenže vím, že kdybych jí něco řekla, že chci někam jet, tak mě nepustí. No to je nejhorší,
572 když máme ve třídě jednu holku, ona je tak divná, Bože. Ona si myslí, že se s ní všichni
573 bavěj, přitom jí nikdo... Tady jsme vlastně, jak jsme byli na tom s tím prasátkem.
574 T: Vždyť ti to fakt sluší.
575 P: Třeba tadleta je moje nejoblíbenější.
576 T: To bych tě vůbec nepoznala.
577 P: Právě že tady teta třeba říká, že mám kačeří pysk.
578 T: Fakt?
579 P: Nebo tady prej taky.
580 T: A jak je to starý ty fotky?
581 P: Nevím. Tak třeba tadleta, ta je vlastně z toho pobytu.
582 T: Tak to není tak starý. Tady bych tě poznala.
583 P: Tak tady to ani asi není napsaný, kdy to bylo.
584 T: Tak to bylo v září někdy.
585 P: Nevím. Todleto...
586 T: Tam vypadáš tak na 22 nejmíň. Takže nejradši fotíš obličej si?
587 P: Jo. Tady ta je třeba z...
588 T: A jak dlouho třeba fotíš takovou fotku?
589 P: Já nevím, chvilku. Třeba tohle byl zrovna ten Majáles a tam byl Timmy White, tak jsem
590 na něj šla. Úplně pěkně. Tady vlastně tahle se mnou byla na intru v pokoji. Teď jak pojedu
591 na ten intr, tak s tou se tam sejdu. Tady je vlastně ten malej Domča z pobytu.

592 T: To máš teda krásný fotky.
593 P: Tadleto se mnou taky byla na intru. Tohle je vlastně jakože v New Yorku.
594 T: A to je hodně ale jako stylový, že jo, hodně...
595 P: Třeba tahle se mi až tak moc nelíbí, ale tu jsem fotila o hodině.
596 T: To je pěkný.
597 P: Tohle je vlastně na rybníku u nás v Rouchovanech.
598 T: A používáš nějaký aplikace na úpravu obličejů?
599 P: Tam ne. Tam je spíš většinou jen filtr nějaký. Třeba tahle je taky pěkná, se mi líbí jak
600 tam mám ty modré oči. Sice je nemám modré, ale... No tahle je taky pěkná, se mi líbí.
601 T: Všechny jsou krásný musím říct.
602 P: Tohle je vlastně v oblečení, co jsem byla ve Znojmě.
603 T: Vy jste měli uniformy, jo?
604 P: No sukně a...
605 T: A to je super, mně se strašně líbí ty uniformy.
606 P: Tohle je třeba na Slovensku ve Stefarezu, nějakým hotelu. Nebo tahle patří taky mezi
607 moje oblíbený.
608 T: A sleduješ kolik ti to olajkuje lidí?
609 P: Jo, jako většinou málo. Já moc po lajkách neto...
610 T: Nemáš sledující... Kdo to je?
611 P: Tady vlastně se Sebastianem, ten je taky zpěvák. Nejlepší jsou ty komentáře. Třeba
612 kámoška mi tady napsala, žP: „Dobrý šůsy,“ a úplně to napsala fakt jakože šůsy. To je asi
613 nejodvážnější fotka, co jsem tam dala, že tady je výstřih.
614 T: Musím říct, že máš cit na to focení, že to je strašně pěkný. Takže o tom přemejšliš
615 vlastně, co si tam postneš?
616 P: Jako jo. Teď už jsem tam dlouho třeba nepřidala fotku, protože teď už nemám, že
617 vyfotím nějakou novou fotku. To musím mít takovou nějakou náladu. Takový docela těžký
618 potom něco vymyslet.
619 T: Ještě když se vrátím k tomu výstřihu. Ty jsi říkala, že je to tvoje přednost, že se ti to
620 líbí.
621 P: Já si myslím. Třeba i paní vychovatelka mi řekla, že jediný, co si můžu dovolit, tak je
622 výstřih.
623 T: Nevím, jestli jediný, ale tak to je pěkný, že se ti to líbí. Asi nejen tobě.
624 P: Ale jako ne úplně, aby mi šly úplně vidět prsa, ale...
625 T: Já tomu rozumím, tě nějak znám že jo trochu. Právě to mě vede k otázce, jestli máš
626 nějaký strategie, když chceš na sebe upozornit? Třeba aby si tě někdo všiml, víš? Tak jestli
627 je to ten výstřih nebo máš ještě něco v rukávu.
628 P: To já nevím, já mám třeba seznamku. No ale to teta už jednou zjistila právě...
629 T: Seznamku?
630 P: Za mnou byl kluk na motorce. Se to rozkřiklo po Rouchovanech, že jsem děvka. Takže
631 jsem děvka jen kvůli tomu, že za mnou přijel kluk na motorce. Celý Rouchovany mě fakt
632 nesnášej, já nevím proč.
633 T: Jak to víš, že tě nesnášej?
634 P: Protože všichni mě tam pomlouvaj. Od všech to vím, že mě pomlouvaj. Třeba moji
635 bejvalí spolužáci, co se mnou chodili na základku, tak úplně pomlouvaj, jaká jsem kurva.
636 A já jen: „Jo, jsem, určitě.“
637 T: A kdo ti to říká, že tě pomlouvaj? Nebo jak to zjistíš?
638 P: Třeba nějaký holky, co já vím, třeba kámoška, která se se mnou baví, tak mi to říká, že
639 mě tam fakt nikdo nemá rád. Že je asi jediná, která se se mnou baví. Její mámě to taky
640 docela vadí, že se se mnou baví. Já fakt nevím, co jsem komu udělala.
641 T: A kvůli čemu její mámě vadí, že se s tebou baví?

642 P: Protože prej piju alkohol, prej kouřím.
643 T: A to se asi dozvěděli z těch...
644 P: Já nevím. Asi teta to někomu řekla a ti to řekli někomu zas. Protože teta pracuje ve
645 školce, tak to třeba řekla, nevím, další učitelce a ta to řekla dál a dál.
646 T: Hele, to znamená, že vlastně Facebook a tady ty nějak utvářejí tvoji pověst vlastně.
647 P: Jo, a třeba ty, co se se mnou nebavěj, tak ani v přátelích nemám, aby nevěděli, co dávám
648 na Facebook.
649 T: A jak si vybíráš přátele?
650 P: Když mi někdo pošle třeba cizí úplně nějaký, nevím, Turek, tak to hned vyškrtávám.
651 Jeden si se mnou psal a už naplánoval svatbu, no to bylo... Koupil prstýnky a já jenom:
652 „Jojo, určitě.“ On asi aby měl zelenou kartu nebo jak se tomu říká, aby jako mohl do
653 Český republiky.
654 T: Nevím no.
655 P: Když třeba poznám někoho nového, tak si přidám.
656 T: Jo, jasně. To znamená, když ho poznáš face to face, jako tváří v tvář někde na akci nebo
657 někde jinde, ve škole, tak si ho přidáš.
658 P: Třeba vlastně z té seznamky, tady z Moravských Budějovic, tak tady je jeden kluk,
659 kterej teď za mnou byl naposled a ten na mě působil i dobrým dojmem. A to teta věděla, že
660 jdu ven, že jdu na rande.
661 T: Jasně.
662 P: A prostě byli jsme bruslit, tak mě tam zvedal pořád ze země. To byl trapas.
663 T: Tady jste byli v tom zimáku?
664 P: Ne, byli jsme v Rouchovanech, on přijel. Potom jsme seděli na lavičce a bylo to takový
665 romantický. Prostě že mě držel za ruce a bylo to romantický a potom jsem přišla domů a:
666 „Teto, asi mám kluka.“ A ona: „Cože máš? A kolik mu je? A jak vypadá? A co...“
667 T: Tak teta se o tebe asi zajímá.
668 P: No to je fakt.
669 T: Hele a ještě teta je ségra mamky? Nebo to je...
670 P: Taťky.
671 T: Taťky, jo.
672 P: No a mamku úplně nesnáší.
673 T: Tak to musí bejt taky pěkně těžký, že jo, když její...
674 P: Třeba vždycky, když jdeme k mamce, tak teta chce, abysme odevzdali klíče tetě.
675 Abysme se náhodou asi nevloupali večer do domu, nebo nevím proč. Ani babička ji moc
676 nemusí.
677 T: Když tě tak poslouchám, tak vlastně ty spouště věcem, co ta teta dělá, vůbec nerozumíš
678 asi, že jo?
679 P: Já ju vůbec nechápu, ona má nějakou logiku chorého člověka asi. To já fakt nevím. To
680 budeš mít asi hodně dlouhý psaní, Baru. Někdy je mnohem jednodušší říct to třeba tobě,
681 nebo někomu cizímu než rodině, ty mě nechápou, kromě mamky teda.
682 T: Ne, to je dobrý, že ses takhle otevřená. To mám radost. Fakt zajímavý poslouchat. Není
683 to úplně jednoduchý pro tebe.
684 P: Já už to nějak přehlížím. Když jedu k babičce, tak tam jsem taky skoro na mobilu. Nebo
685 jdu ven s bráchou. Možná i za těma dětima si hrát. Vlastně v Jaromkách jsem chodila do
686 školky, tak tam někdy, když je otevřeno a jsou tam učitelky, tak tam jdu. Oni si mě
687 pamatují, tak jedna je se mnou úplně kámoška, vždycky mě obejmě, vždycky si
688 povídáme. A ta mě taky chápe ve všem, to je taky dobrý. Prostě moje rodinný vztahy, to je
689 za moc.
690 T: No to jsou tvoje rodinný vztahy a pak seš ty a mě zajímáš hodně ty. Jak to máš a jak se
691 vidíš. A jak bys možná chtěla, aby tě viděli ostatní, víš? Protože jsi hodně mluvila o tom,

692 jak si myslíš, že tě viděj. Ale jak bys to chtěla, jak bys chtěla působit? Ony nějaký ty
693 sociální sítě a tady to k tomu přispívá, tak nevím, jak to máš vlastně.
694 P: Je to těžký. Kdyby nebyly sociální sítě, tak je to... I když, no nevím... Já nevím, jestli
695 bych to bez nich přežila.
696 T: No to je taky zajímavý.
697 P: Asi jsem závislá. No závislá, už nám teta vzala i mobily, abysme nebyli pořád na
698 mobilu. Ona na mě: „Denny, jestli mě našteješ, tak normálně půjdu za sousedama a řeknu
699 jim, ať ti tu Wi-Fi smažou.“ A já na ni: „Aha, sama mi ju nedáš a potom co já tady budu
700 dělat doma.“
701 T: Když mluvíš o tý závislosti, kdo je podle tebe závislej teda na internetu?
702 P: Ten, kdo tam je prostě 24 hodin denně.
703 T: Pořád.
704 P: Prostě pořád. Já tam jsem taky o hodinu, ale ne celou hodinu, protože to asi by neprošlo.
705 Třeba ve Znojmě jsem tam jednou byla a učitelka mi ho zabavila v pátek. A potom mi
706 řekla, že si mám po hodině přijít. Tak jsem si přišla a ona že si mám přijít v pondělí. A já:
707 „Jak to mám přežít?“ Teď jsem nevěděla kolik je hodin, protože hodinky fakt nenosím. Dle
708 mýho dneska je mobil tak nějak součást tebe, máš tam všechno, fotky, chaty, kluky na
709 seznamce a tak.
710 T: Aha, tak to se může, jo?
711 P: Jo. A já jenom: „Paní učitelko, prosím, prosím, dejte mi ho, já ho potřebuju. Nebudu
712 vědět, jak mám přijet na intru a v kolik.“ Protože jsem vlastně v pátek ještě jela domů, takže
713 jsem nevěděla kolik je hodin, abych stihla bus. Takže jsem byla na intru, tak jsem si
714 zabalila. Teď jsem vyčkala, až bude správná chvíle, vyšla jsem, protože jsme to měli před
715 intru tu zastávku, ale i tak. Takže to bylo úplně...
716 T: Jasně.
717 P: A ještě teta: „Kde máš mobil?“ A já: „U paní učitelky.“
718 T: Tyjo, takže sis vlastně vyzkoušela, jaký je to.
719 P: Jako už kolikrát nám teta vzala mobil, abysme nebyli na mobilu pořád.
720 T: A kvůli čemu teda?
721 P: Abysme prej nebyli pořád na mobilu, abysme furt... Abysme dělali něco jinýho, abysme
722 se prej učili.
723 T: Aha. Nebo abyste taky třeba nebyli závislí nebo co?
724 P: Já nevím. Ona taky celý den sedí u mobilu. Furt tam prohlíží Facebook, ty kočičky a
725 pejsky, co tam přidali.
726 T: Když jsme u tý závislosti, kdo podle tebe je z tvýho okolí závislej na internetu, jestli
727 někdo takovej je teda? Jestli znáš? Nebo ze školy nebo...
728 P: Úplně závislej ne, ale tak ve škole jsou taky všichni pořád na mobilu. Neznám člověka
729 třeba, kterej bez mobilu vydrží. To nejspíš takoví ti staří. Babička, ta vydrží, ta si možná
730 někdy jde pustit Tublatanku. Ale neznám no člověka...
731 T: Neznáš nikoho, o kom by sis myslela, že je závislej, že s tím má problém?
732 P: Úplně ne, ale třeba na intru holky byly pořád na mobilu. Ale někdy se mi podařilo, když
733 jsme třeba pily, tak nebyly.
734 T: Aha, jo? A to pití v tom nějak hrálo roli? Že nemuseli mít ten telefon u sebe?
735 P: No ony se opily a nevěděly, co dělaj, takže jsme řvaly z okna, takže je žádněj mobil
736 nezajímal. Jednou se to zvrhlo daleko víc, jenomže jsme si koupily ruma.
737 T: A jak se to zvrhlo víc teda?
738 P: Na hromadnou líbačku.
739 T: Jako s holkama?

740 P: Jo, čtyři holky jsme byly. Jako prostě holky, ale nemůžu říct, že to bylo nějak strašný.
741 Mně to přišlo jako líbačka s klukem. Ale bylo to docela zajímavý. A ony furt se tam
742 poučovaly, co má dělat a jestli má přidat to nebo to...
743 T: Jo vy jste si to takhle ještě, takový koučink.
744 P: A potom to kámoška natočila a málem to někam dala. Říkám: „Seš blbá?“ A potom se
745 to stejně ve škole dozvěděli. Takže nás pomlouvali, že jsme lesby.
746 T: To jsem se chtěla zeptat, jestli náhodou to neproniklo nějak takhle ven.
747 P: Jo, kámoška na mě byla naštvaná, že jsem to prej měla říct já. Přitom já jsem to neřekla
748 nikomu, protože proč bych se s tím chlubila. No prostě odněkad' to zjistili a byly jsme za
749 lesby. Ale jenom chvíli, potom je to přešlo.
750 T: Ale nakonec to tam teda nedala, na ten...?
751 P: Ne, ale má to pořád uložený.
752 T: Jo takže někde pořád furt je.
753 P: Ona si to uložila prej. Takže zajímavý.
754 T: No a hele, když ještě teda třeba děláš tu fotku na Instagram nebo píšeš někam,
755 přemějšlíš o tom... Tak Snapchat je trochu něco jinýho, ale Facebook a Instagram... Kdo
756 to potom uvidí? Pro koho vlastně tu fotku děláš?
757 P: Tak všichni, co mě sledují, tak prostě to uviděj. A i když to třeba uviděj, tak ani ten
758 lajk nedaj. Já třeba sleduju daleko víc lidí, než sleduje mě, protože sleduju třeba (...), co
759 přidávají. Ale je to celkem jedno, kdo to uvidí, protože... Neřeknu, kdybych tam dávala
760 nějaký odvážný fotky, to by mi asi nebylo jedno, kdo to vidí, ale takhle, když je to jen
761 obličej...
762 T: Aha, takže máš nějaký širší, že jsi říkala, že to může vlastně vidět, kdo chce.
763 P: Já myslím, že jo. Ať to klidně vidí Karel Gott, mně to je...
764 T: A i teta teda, když to všichni vidí?
765 P: Ona stejně Instagram neto... Nebo sestřenice už na mě nepráská. Máme docela dobrej
766 vztah.
767 T: Sis zajistila?
768 P: Jsme se trochu pohádaly, taky kvůli tetě, že jsem prej na ní zlá.
769 T: Na tetu?
770 P: No tak se se mnou pohádala, ale potom se se mnou začala bavit, protože něco
771 potřebovala. A od té doby se se mnou začala bavit.
772 T: Já mám pocit, tak teď ty dva roky žiješ takovým úplně ne...
773 P: U Satana doma.
774 T: Ok, u Satana doma. A kde se cejtíš bezpečně teda?
775 P: Zavřená v koupelně. Ne, já nevím. Jako doma vůbec, doma vůbec. Ve škole... Zkoušení
776 taky není docela bezpečný pro mě. Bezpečně... Asi nikde.
777 T: Nikde?
778 P: Ne. Prostě mně to všude přijde takový, že všude něco číhá.
779 T: Aha, všude něco číhá.
780 P: Možná když přijede mamka, tak možná tam. Jakože na tom penzionu vždycky když
781 jsme.
782 T: Takže je to spíš osoba, která ti dělá to bezpečí, ne to místo?
783 P: Nevím. Nebo možná když jsem s nějakým klukem, tak je to takový bezpečný. Ale
784 nějaký místo to asi není. Třeba v Kolíně, tam jsem se cítila bezpečně všude. I když třeba
785 nás vyhodili z toho bytu, tak prostě byla jsem s rodinou, že jo. Mně to přišlo normální. A
786 teta furt říkala, jak jsme neměli návyky. Ale ona neví, co jsme zažívali. Sprchovali jsme se
787 daleko víc než u tety, ona furt že nebude teplá voda. Prostě teta no.
788 T: To znamená, že ona ti říká, že to bylo blbý předtím a teď...
789 P: Jo, prej jo.

790 T: A ono to...
791 P: Ona si myslí, že teď je to nejlepší.
792 T: Ty to prostě vnímáš úplně jinak a naprosto s tím nesouhlasíš
793 P: Právě že Dáša mi říkala, že prej... Nebo Lukáš Vavruša, jestli víš?
794 T: Jo, vím. No?
795 P: Tak on mi právě že říkal, že ty peníze od 18 jdou k němu a ne k tý...
796 T: To tak je.
797 P: Takže právě čekám, třeba když už to bude, tak víš co, třeba tisícovku, 2 tisíce dám tetě
798 na měsíc a zbytek si nechám a za to si budu hospodařit sama. Protože si myslím, že bych
799 toho měla daleko víc, než mám od tety.
800 T: A teď to ještě zvedli od nového roku.
801 P: Jo? A nevíš na kolik?
802 T: Tyjo, to já bych ti kecala, ale je to dost docela. Bylo to 6 tisíc měsíčně.
803 P: A že teda 5. Prej teda 5 tisíc.
804 T: Počkej, ono to možná bylo 5, oni to daněj, víš? Tak možná 5,5 třeba to bylo. A já
805 myslím, že to zvedli teďko, takže to bude ještě víc. A to náleží tobě, celej ten příspěvek.
806 Pak od 18 budou vyplácet tobě. Pak je to o tom, jak se domluvíš s tou tetou.
807 P: Já se můžu od 18, víš co... Třeba za ty peníze vůbec nebejt u tety a platit si třeba intr.
808 Sice mám školu v Třebíči, ale když bych si platila intr, tak já si myslím, že by mě tam
809 ubytovali. Sice nebydlím někde dál nebo bych nebydlela, ale že...
810 T: Já myslím taky, že by to šlo domluvit.
811 P: Nebo když už bych si pronajala... Nevím, jak jsou v Třebíči na tom byty nebo
812 garsonky.
813 T: To je drahý, to bys musela s někým si pronajmout. Toto je prostě drahý.
814 P: Tady v Třebíči nevím s kým. Ve Znojmě bych věděla, tam kámoška by šla třeba se
815 mnou hned.
816 B: Slyším, že o budoucnost hodně přemýšlíš, máš někoho, s kým to můžeš probrat
817 podrobněji?
818 P: Jo, no tak třeba s Dášou, to by asi šlo nějak. Nebo s mámou, možná.
819 T: To je dobře, dneska už nám vypršel čas, myslíš, že se můžeme teda potkat za 14 dní?
820 Vychází to na 19. 2.?
821 Jo, jasně.
822 Děkuji za rozhovor. Vypínám to, jo.
823

Příloha č. IV: Rozhovor s participantkou, 19. 2. 2018

Tazatel (označení): T
Participant (označení): P
Stopáž: 00:56:3

Datum rozhovoru: 19. 2. 2018
Místo rozhovoru: Třebíč

- 1 T: Ahoj Denny,
2 T: Denny, ještě se vrátím k tomu bezpečí z minula, tak ještě s tím se pojí téma soukromí.
3 Co to pro tebe znamená soukromí?
4 P: Soukromí já vůbec nemám. Jak jsem se ségrou v pokoji a s bráchou, tak nic prostě.
5 T: To je mazec. Je ti 18, tak máš taky nějaký potřeby.
6 P: Žádný. Kdyby Petr třeba nebyl doma, tak jsem mohla vzít si třeba jeho pokoj, kdyby
7 s tím teta souhlasila. Ale já nevím, jí na tom ani nezáleží, abych měla nějaký soukromí.
8 Ona nechce, abych vůbec nic podnikala a bez jejího souhlasu nic. Já nemůžu jít ven ani
9 třeba do 9. V 7 musím bejt doma, v 6. Úplně strašný. A nejhorší je, že já vlastně přijedu o
10 půl 4 domů každé den kromě pátku, to přijedu o půl 3. Potom přijdu domů. Teta si myslí,
11 že se učím, ale většinou ne. Prostě mě to nebaví. A čekám do 8 nebo do 7, potom máme
12 večeri v 7. Potom jdu spát. Nebo ještě předtím jsem na mobilu a potom jdu spát. Takhle je
13 můj celý den. A víkendy, to ležím celý den nahoře v posteli.
14 T: Takže to máš jasně daný vlastně, co ten den budeš dělat, protože nemáš soukromí
15 vůbec.
16 P: Já nic jinýho vůbec nedělám.
17 T: A máš nějaký tajemství teda před tetou nebo na to vždycky přišla? Kromě teda toho
18 kluka, o kterým jsi mluvila.
19 P: Asi ne. Asi že si někdy zapálím cigaretu. To by mě taky asi zabila.
20 T: A o tom neví teda?
21 P: Ne. To vždycky kámoška. Ale teď mám doma doutník.
22 T: No počkej, ale říkala jsi, že ti to našla pak v tom tabletu.
23 P: No jo, ale tam našla jenom jednu fotku, takže jsem jí to vysvětlila, že jsem to jen
24 zkoušela.
25 T: A tomu uvěřila?
26 P: Jo. To nepochopím. No a teď mám ale doma schovanej doutník, tak doufám, že ho
27 nenajde. Takovej že je to cigareta, ale je to jako kdyby doutník, rumovej.
28 T: A to jsou takový tvoje vlastně tajemství?
29 P: Žádný jiný... Dostala jsem od jednoho kluka vibrátor a na ten taky přišla, protože mi
30 stlala postel a měla jsem ho pod polštářem. Tak to bylo taky docela trapný. Prej: „Od koho
31 jsi to dostala?“ A já: „Od Luboše Nováka.“
32 „Od Luboše Nováka? Toho z Jaroměřic?“
33 A já: „No od toho z Jaroměřic. Ty sis, teto, myslela, že je nějakej svatoušek? No to teda
34 není,“ protože všichni ho mají za svatouška. Podle mě je to úplně prostě taky...
35 T: To taky musí bejt těžký.
36 P: A jeho táta má vlastně firmu stavební Novák, to je úplně známá firma v Jaroměřicích.
37 T: To musí bejt... Když nemáš žádný soukromí, tak tady ty věci taky musej bejt asi těžký,
38 využívat vibrátor.
39 P: Možná když je ségra s bráchou pryč, tak možná to někdy, ale...
40 T: Tak máš nějaký potřeby, že jo.
41 P: Fakt strašný.
42 T: A o těchhle věcech se s tetou bavíš?
43 P: Ne, já se s ní vůbec nebavím o životě.
44 T: Vůbec se s ní nebavíš?

45 P: Ne, já bych jí nic neřekla. Bych jí neřekla ani... Jsem jí teď neřekla známky, až na to
46 přijde...
47 T: Cos měla na pololetí, jo?
48 P: To ví, viděla vysvědčení, ale co jsem teď dostala do druhého pololetí. A museli to tam
49 dát zrovna teď, nemohli to tam dát až třeba za půl roku.
50 T: A tak třeba se dostaneš do toho Irska, vid'?
51 P: No ty jo.
52 T: A ještě, co považuješ za... Protože soukromí a tajemství a tady ty témata souvisejí se lží.
53 Tak co pro tebe znamená lež, třeba na sociálních sítích? Jestli ses s ní setkala vůbec.
54 P: No ani ne asi.
55 T: O tom přemejšlíš?
56 P: Jako když možná třeba někdo si vytvoří profil Facebookovej a dá si tam jinou fotku a
57 přitom vypadá úplně jinak. To už se mi taky stalo. Kolikrát si mě přidal fakt nějaký pěkný
58 kluk, a říkala jsem: „Ten je pěkný.“ A potom se z něj vyklubal úplně... To mně přijde
59 takový, proč si tam nedá svoji normální, když stejně se na to potom přijde, jak vypadá.
60 T: A z jakýho důvodu myslíš, že to dělaj?
61 P: Nevím, aby si s něma holky psaly. Já nevím. Nebo holky, když si to daj, jakože nějaký
62 kozatky si tam daj, tak asi aby si s něma kluci psali.
63 T: Mně to totiž přijde hodně častý. Myslím si, že většina lidí si nějak upravuje... Nebo
64 většina v tvým věku nebo i v mém, má ty fotky nějak upravený.
65 P: Většinou si tam... Já nevím, jak bych si je ani upravila. Protože když jsem se koukala už
66 na nějaký programy, že bych si třeba zvětšila prsa, tak nic nebylo takový věrohodný, že by
67 to fakt šlo nepoznat.
68 T: Ajo, tak tys říkala, že ty fotky upravený nemáš, že jo?
69 P: Ne, já mám jen filtr třeba černobílej.
70 T: Ale i přesto bych tě teda na některých nepoznala.
71 P: No třeba ty šaty, tam vypadám docela hubeně. To se musíš v tom zrcadle správně
72 natočit na ten mobil, aby to tak vypadalo.
73 T: A to je pro tebe nějak důležitý, že jo?
74 P: No protože kdybych tam dala nějakou reálnou... Nebo reálnou, prostě nějakou
75 nafocenou špatně, to bych asi nepřežila.
76 T: A co by se stalo?
77 P: Zkazilo by mi to ten Instagram. Ne, já nevím.
78 T: Zkazilo by ti to Instagram?
79 P: Jo, prostě...
80 T: Já to chápu. Prostě by to tam nezapadalo.
81 P: Nezapadalo no. Protože samý hubený fotky, najednou nějaká tlustá.
82 T: Jo. Hele a všichni, co tě sledujou na Instagramu tě znaj osobně?
83 P: Skoro všichni jo. Většinou třeba nějaký cizinci nebo nějaký značky mě sledujou a ty mě
84 neznaj. Ale víš co, třeba už modelingová agentura mi psala, že bych se hodila na modelku.
85 A já že úplně: „Kde? Co?“
86 T: Tak to je dobrý.
87 P: Úplně jsem to četla a já jenom: „Aha.“
88 T: Ty seš fotogenická.
89 P: Nejhorší je, když se fotím, jako rodinná fotka nebo tak, tak teta na mě kouká, jak se
90 tvářím. To je úplně... Třeba já se neumím smát takhle. Prostě ten úsměv. Já mám zavřenou
91 pusku a takhle se směju.
92 T: Hele a myslíš, že když máš ty sledující na Instagramu, kdyby tě potkali, že tě poznaj?
93 Ty, který tě neznaj teda.
94 P: To nevím. Možná podle obličeje. Tak většinu tam mám obličejový, takže nevím.

95 T: Ty tam vlastně nelžeš vůbec, ty fotky nejsou upravený. Ty seš fotogenická holka, umíš
96 se vyfotit.

97 P: To nepochopím, když nějaká holka dá na Instagram fotku, kde je namalovaná. Fakt jde
98 to vidět, že je namalovaná a napíše tam natural. Třeba ta holka, co vyfotila ty nahý fotky,
99 tak tohle přidává pořád. Přitom potom vlastně jak jsem byla na tý Kachně, tak ona tam ke
100 mně přiběhla a měla tam kámošku a ještě svýho kluka. S tím svým klukem šla pryč a tu
101 kámošku tam nechala. Ona se totálně ožrala ta kámoška a já jsem byla míň ožralá, tak jsem
102 se o ni starala. Držela jsem jí vlasy, když blila a tak. A potom ke mně ta holka přiběhla:
103 „Denny, ty seš strašně milá. Fakt děkuju, že ses o ni postarala. Víš, já jsem se s tebou
104 vůbec nechtěla pohádat. Zapomeneme na to a budeme kámošky, jo? Pojd', už přišel Viktor
105 Sheen, jdeme se s ním vyfotit.“ A já jenom: „Tak jo.“

106 T: Jo, když se vrátím teda ještě k tý lži. To znamená, že nějak se nesetkáváš, že by někdo o
107 tobě... Nebo počkej, ne teda asi po síti, ale říkala jsi, že v Rouchovanech teda o tobě se
108 roznášej.

109 P: Jo, prej jsem měla, jako zní to divně, ale prej já jsem měla zaplatit klukovi, abych mu
110 mohla vykourit péro. Takže prej já jsem mu zaplatila pětistovku. Já, která tu pětistovku ani
111 nemám.

112 T: Bys přišla třeba za tetou a poprosila ji.

113 P: Prostě jsem měla zaplatit tomu klukovi. Říkám, když už by se to stalo, tak by spíš
114 zaplatil on mně, ne já jemu.

115 T: A jak myslíš, že se to šíří tady tyhle lži nebo drby?

116 P: Protože oni si to domyslej. Za mnou přijede kluk, tak si teoreticky domyslej, že jsem
117 s ním něco měla.

118 T: A k tobě se to nějak vždycky dostane přes někoho teda, jestli tomu dobře rozumím.

119 P: Mně to vždycky potom řekne ta kámoška nebo tak, takže...

120 T: A jaký to pro tebe je?

121 P: Mně už je to docela jedno, co si o mně říkaj. Když o mně říkaj, že jsem děvka, tak
122 musím bejt zase pěkná. Takže mně už je to celkem jedno, ať si říkaj co chtěou.

123 T: Si to takhle racionálně vezmeš.

124 P: Já je taky potom pomluví.

125 T: Aha, takže jim to vrátíš. A jak to děláš? To mě zajímá.

126 P: Třeba ségra vlastně má jednu holku ve třídě a ona je taky taková. Je jí 13, ale už furt
127 vykládá, jak s někým má sex. No a vždycky, když něco ségře řekne, tak ségra to řekne
128 mně. Tak já to potom řeknu tý kámošce a potom ono se to tam nějak rozšíří po
129 Rouchovanech. Ale nikomu jinému takhle neto...

130 T: Jasně.

131 P: Mně už jsou všichni z Rouchovan ukradení. Stačí, že tam mám Míšu, a sice její máma
132 z toho není nadšená...

133 T: A nezkoušela jsi někdy k tomu využít právě sociální sítě? Právě k nějakýmu, že bys
134 rozšířila nějakou...
135 P: Ne, to ne. To mě ani nijak neláká pomlouvat. Když ve škole třeba někdo řekneP: „Ta má
136 strašný kalhoty.“ Tak to možná. Protože třeba ta jedna ve třídě nosí průhledný to... Třeba
137 v tělocviku měla průhledný legíny. Nebo makrónkový. Víš co je makrónka?

138 T: Ví.

139 P: Prostě celý legíny makronkový.

140 T: Jako ty makronky na nich měla, jo?

141 P: Jo, ale jakože namalovaný. Normálně legíny, ale fakt strašný. Bych si nemohla vzít. Ani
142 kdybych byla sebemíň hezká, tak bych si to nevzala. Černý legíny a žádný barevný. Jako
143 vůbec.

144 T: Není to tvůj vkus. Myslíš, že je to teda nevkus spíš?

145 P: No asi jo.
146 T: Jo, ještě jsem se chtěla zeptat... Teď jsem zapoměla na co ale. Ty jsi mě přivedla na
147 docela důležitou otázku. Teď jsem to úplně zazdila. Jo, protože ty nepoužíváš sociální sítě
148 k tomu, abys rozšířila nějaký drby, jestli se ti stalo, že tys byla vlastně obětí?
149 P: Takhle po internetu asi ne.
150 T: Že by ti někdo, víš, zcizil něco nebo naboural se ti do účtu?
151 P: Ne, to ne. Kromě tý tety.
152 T: No a někdo v okolí... Nebo kdo v tvém okolí vlastně... Protože se strašně mluví, když
153 máš ty preventivní aktivity, jaký číhá strašný nebezpečí na těch sítích, že jo. Tak jestli znáš
154 někoho z okolí, kdo takhle byl ohrožen tím?
155 P: Tak možná ty holky, co posílaj ty nahý fotky. Tak třeba ty spolužačky, tam potom se to
156 řeší vlastně v tý třídě.
157 T: Jo, to ohrožujou samy sebe, že jo, protože to vypustěj ony.
158 P: No, ale že by někdo ohrožoval někoho, to nevím. To nikoho neznám.
159 T: A na kolik jsi narazila úchyláků na internetu?
160 P: Na hodně. Třeba na tý seznamce přes stovky určitě jich bylo.
161 T: Fakt?
162 P: Jo. Třeba hned, ani mi nenapíšu a pošlou mi fotku svého péra.
163 T: Jako fakt?
164 P: Jo, jako fakt. A potom, když to píšu někomu normálnímu na tý seznamce, tak se úplně
165 divěj, jak to někdo může udělat.
166 T: Tak to je teda...
167 P: Nevím jo, kdyby to byl aspoň můj kluk a poslal mi fotku, tak ještě řeknu jo, možná.
168 T: A to je teda internetová seznamka nějaká?
169 P: To je aplikace. Od 17 to je, takže to je zákonný, že můžu.
170 T: Počkej, není to Tinder? Nebo máš něco jinýho?
171 P: Tinder jsem měla, ale tam mi přišlo, že tam nikdo moc není a ještě z mého okolí tam
172 nikdo moc nebyl.
173 T: To asi ne no.
174 P: A teď mám Jaumo.
175 T: Jo, takže máš jinou. A počkej, to znamená, že si tě tam někdo vyhlídne a pošle ti svůj
176 penis?
177 P: Vlastně tam máš fotku toho člověka a teď tam máš křížek a fajfku. Tak ty dáš, jestli se ti
178 líbí nebo ne. A teď ty to vidíš, jestli se mu líbíš, tak můžeš mu dát taky srdíčko, že se ti
179 líbí. A teď ti on třeba napíše nebo ty napíšeš jemu první. To většinou je takhle normální.
180 Anebo tam ještě jsou žádosti o zprávy, to oni ti dají jakoby lajk nebo ani ti ho nedají a
181 hned ti napíšu a ty vlastně se podíváš, co ti napsali a když se ti ta zpráva líbí, tak ju
182 fajfkneš a když se ti nelíbí, tak ju smažeš úplně. Ale fakt těch úchyláků tam bylo zatraceně
183 moc, fakt. A každéj den, prostě každéj den se mi aspoň jeden ozve. Normálních je tam tak
184 20% ze 100.
185 T: A to mluvíš o tý seznamce teda?
186 P: Jo.
187 T: A jak poznáš, že je to úchylák? Když teda ti pošle svůj penis, tak to chápu.
188 P: Nebo když to vidím, že tam má jinou fotku. Třeba včera mi psal nějaký fakt model
189 úplně. A já že asi to on teda rozhodně není, jsem mu psala. Nebo nejhorší je, když si tam
190 dá fotku zpěváka a já ho znám. Třeba teď Austin Mahone si tam dal fotku a já: „Tak to asi
191 prd.“ Tak jsem mu hned psala, proč si tam používá jinou fotku a on: „Ne, to jsem já.“ A já:
192 „Ale já ho znám a poslouchám ho.“ Tak to je docela taky takový... Nevím, prostě mi to
193 přijde ubohý.
194 T: No a máš pocit, že je to nějak nebezpečný tady ty věci?

195 P: Pokud jim nepošleš fotky, tak to není nijak... Ale to většinou poznáš, jestli to je úchyl
196 nebo ne. Buď ti píše fakt normálně, zajímá se o tebe a ne o fotky, anebo ti prostě píše
197 s účelem, že chce videohovory, aby se uspokojil. Tohle mi přijde jako úchyl nebo takovej
198 nadrženec.
199 T: Hele a k čemu sis zřizovala tu seznamku?
200 P: Nevím, protože jsem chtěla kluka, za kterým bych se přestěhovala a táhla bych od tety.
201 Nebo prostě láska. Jako jo seznamka, tam se jako moc... Ale může se tam taky najít. Třeba
202 ten z Moravských Budějovic, ten je fakt v pohodě. Myslím Míša se jmenuje.
203 T: Tak tys chtěla najít lásku? Nebo chceš najít lásku přes tu seznamku?
204 P: Jo, s tímhle si píšu. Já si denně píšu třeba s dvaceti klukama, ale normálně, ne jako
205 fotky.
206 T: Jako že s nima normálně konverzuješ, jak kdybys...?
207 P: Jo, normálně.
208 T: A nikoho jsi teda neměla možnost potkat nějak osobně zatím?
209 P: Už asi 3 nebo 4 jo a ti byli v pohodě.
210 T: Jako někde ne přes seznamku? Někde jsi je potkala?
211 P: Třeba přes Facebook nebo na nějakých akcích. Jednou jsem se zamilovala i do kněze,
212 no to bylo... A on byl fakt pěkný. 29 mu bylo. Jako jo, je to starý, ale prostě... Viděla
213 jsem ho a úplně: „Tohle že je kněz?“ A on mě takhle vzal za ramena: „Pojď.“ Protože byli
214 zrovna Američani ve Znojmě, tak jsem tam šla na tu akci a on tam právě byl. Já jsem se
215 bála jít dovnitř, tak on ke mně přišel, úplně mě vzal ramena a úplně mě tam dotáhl. A on
216 prej: „A nedáš si něco na pití?“ A donesl mi to a úplně milej a já: „Holky, asi jsem se
217 zamilovala.“ A vždycky jsem za ním tak chodila, fotku s ním mám...
218 T: Víš, já si totiž říkám, že když vlastně ty nemáš moc... Nebo říkala jsi: „Nemám žádný
219 soukromí.“
220 P: Vůbec, já si kluka asi nikdy nenajdu.
221 T: „A mám nalajnovanej svůj den.“
222 P: Jo, já fakt nic jinýho nedělám.
223 T: „Peníze žádný mi teda nedává.“ Tak si říkám, kde tu lásku máš potkat?
224 P: Já fakt čekám, až mi bude 18. Ještě 5 měsíců, to je doba, Bože.
225 T: A co si myslíš, že se stane, až ti bude 18?
226 P: Nevím, já se fakt plánuju, když by ty peníze byly nějak dobrý, třeba 6-7 tisíc, tak buď
227 bych asi si platila ten intr. To je docela levný, myslím 1-2 tisíce na měsíc.
228 T: To se mi zdá rozumný.
229 P: Plus jídlo, to si taky zaplatíš, to je taky tak tisícovka. Protože já jsem sice tlustá, ale fakt
230 já nejím vůbec, skoro vůbec. Fakt vůbec, já mám svačinu ve škole, nesnídám, potom oběd
231 někdy ve škole a potom až večeři doma. Jako jo, někdy si dám něco sladkýho, ale ne
232 každý den.
233 T: Ono je taky těžký v tvý situaci myslet na životosprávu.
234 P: No a až mi bude 18, tak půjdu na ten intr. Na víkendy buď budu jezdit... To nevím kam.
235 T: A to nemůžete zůstat na intru o víkendu? Musíte odjet?
236 P: Většinou, tam to většinou na víkend není. Buď o víkendech budu jezdit třeba za
237 kámoškou na ten byt, ale nevím. Moc tam neplánuju nějak dál bejt. Jako jo, sice brácha a
238 ségra tam pořád budou, ale s tím já nic neudělám, protože já si můžu zažádat, že si je
239 vezmu do péče, ale nevím v 18.
240 T: To by byl teda docela záhul asi.
241 P: No to by byl. Já jsem to viděla v televizi a musíš mít byt, že jo, stálej příjem. Maximálně
242 že bych potom brala na ně ty peníze, to by možná ještě docela šlo.
243 T: Ono je to docela těžký se postarat sama o sebe, že jo.
244 P: No to jo.

245 T: Hele a ještě mě zajímá, když jsme u toho internetu, jestli ses setkala někdy s šikanou na
246 internetu? Nebo někdo z tvýho okolí. Nebo co to vlastně pro tebe znamená?
247 P: Jako s nadávkama a tak nebo...?
248 T: Já nevím, co pro tebe znamená šikana.
249 P: Tak třeba s nadávkama, tak určitě někdo někomu. Jako mně to nikdy moc nikdo nepíše.
250 T: Ne?
251 P: Ne, to mně nikdy asi nikdo nepsal. Možná na základce si ze mě dělali srandu, že jsem
252 tlustá, ale to bylo takový jako prostě základka. To na každý základce podle mě je. No a
253 jinak z mýho okolí... Možná na základce no, to jsem... To já jsem nešikanovala, ale tak
254 smála jsem se tomu, když dělali zářezy jednomu klukovi.
255 T: Zářezy? Co to znamená?
256 P: Že mu vezmou trenky a prostě mu je úplně zařínou.
257 T: Jo, ale to dělali, to nebylo přes internet.
258 P: No to nebylo přes internet. Ale přes internet, to jsem se ani jako... Nevím no.
259 T: Já se na to ptám, že se o tom hodně mluví a vlastně mně přijde, že málokdy... Nevím,
260 jestli se to vlastně vůbec děje, víš? Jestli... Nevím no.
261 T: Teď nevím, u čeho jsem skončila. Jo, u tý šikany. Takže s tím nějak nemáš zkušenost.
262 P: Vůbec.
263 T: Tak, co tu máme dál? Jsem se tě ptala, co všechno využíváš aktivně a ty jsi říkala, že
264 teda nejvíc využíváš Snapchat. Co je podle tebe vlastně nejvíc teď v kurzu u vás?
265 P: Jako z těch aplikací?
266 T: No.
267 P: Podle mě prostě ten Snapchat hodně letí. To podle mě fakt všichni fotěj tam třeba
268 srandovní momenty. Třeba když někdo má narozeniny, tak samozřejmě mu dá někdo
269 trapnou fotku na to... Třeba když to potom najdu, tak ti ukážu video, co mi kámoška
270 udělala. Ale to nebylo ztrapnění, to bylo fakt, že mě měla ráda, tak mi vytvořila rok po
271 roku, protože jsem vlastně odešla ze Znojma, tak to byla moje nejlepší kámoška. Ta mi
272 vytvořila vzpomínkový video, u kterého jsem aji brečela a to bylo fakt pěkný. A zrovna
273 taková holka, která byla hubená. Tělo měla, všechno, a bavila se se mnou a byla jsem s ní
274 nejlepší kámoška a nepomlouvala mě, bránila mě. Když jsem neměla peníze, tak mi půjčila
275 nebo mi to i dala a nemusela jsem jí to vrátet.
276 T: Hela a říkáš, že byla hubená a že se bavila s tebou. Jak tomu mám rozumět?
277 P: Většinou ti hubený tlustý odsuzují, víš co. Protože oni mají sami postavu. Nebo
278 sportují a udržují si tu linii. I fotky, když fotěj, tak nemusej zatahovat nic. A ty většinou
279 ty tlustý fakt odsuzují se mi zdá.
280 T: Jo? Setkala ses s tím?
281 P: No hodně moc.
282 T: Fakt?
283 P: Třeba v té třídě právě. Mně to přijde takový, že... Protože já ve třídě nemám žádnýho
284 tlustýho člověka, kromě kluka jednoho, ale ten taky není moc tlustej. No, a když mluvěj o
285 svý váze, jak jsou hubený a potom já... Já jim to neřeknu, kolik vážím, protože mně to
286 přijde...
287 T: Že to je soukromá věc.
288 P: Vždycky si z toho udělám srandu a řeknu 150. Přes 100 fakt nemám. Ale fakt mi to
289 přijde, že ty hubený odsuzují ty tlustý. A právě že ta se se mnou fakt bavila, po chodbě se
290 mnou chodila všude. Bylo jí to jedno, kdo nás vidí. Fakt úplně taková v pohodě. To jsem
291 nikdy netušila. Třeba ze začátku roku jsme se nebavily, ale potom jsme spolu nějak seděly
292 a začaly jsme se bavit a byly jsme nerozlučný.
293 T: A z jakýho důvodu myslíš, že ty hubený odsuzují ty tlustý?

294 P: Nevím, asi když je viděj, jak žerou nebo jí, tak... Nevím. Já nevím, proč je odsuzujou,
295 protože prostě jsou to lidi, a když jsou v pohodě, tak mi to přijde už jako skoro ta šikana.
296 Nebo šikana... Prostě takovej druh jako kdyby.
297 T: Tak bolí to, že jo?
298 P: No jako bolí to, že tě odsuzujou. Každěj je nějakej.
299 T: Jakože máš slabou vůli nebo proč? Já tomu nerozumím, víš?
300 P: Já to taky nedokážu vysvětlit, proč je odsuzujou.
301 T: Nebo vlastně co si myslíš, že je ideální postava? To je nějak pro vás hodně důležitý, že
302 jo?
303 P: Třeba když je léto, plavky. To je podle mě taky strašný, když musím někam ty jo... Já
304 už mám jednodílnej. No jednodílnej, prostě takový ty... Ale pěkný jsem si koupila za 600
305 Kč. To mi taky koupila samozřejmě mamka. Teta mi oblečení koupí možná na narozeniny
306 a na Vánoce. To je tak všechno. Kde jsem to skončila...
307 T: Léto, plavky.
308 P: Jo, plavky. Ty hubený jdou, úplně kroutěj a třeba aji si vezmou takový ty zařízlý
309 kalhotky. Aby jim šel...
310 T: Tanga.
311 P: A teď když já někde jdu, tak ručník okolo pasu a potom si ho vždycky sundám, až jsem
312 v tý vodě. Ale já už to ani třeba... Když jsem tady v Laguně v Třebíči, tak je mně to nějak
313 jedno.
314 T: No a kdo myslíš, že to určuje, co je ten ideál?
315 P: To já nevím, kdo to má určit, ale tak aji ty reklamy všechny jsou na hubený.
316 V obchodech většinou jsou samý eska. Jedinej New Yorker, ten jaksi ještě má. Teď jsem si
317 tam koupila crop top. K sukni to vypadá dobře, i když nemám na to postavu, tak k sukni to
318 vypadá dobře. Když si pod to vezmu třeba kalhotky, který to zakryjou. No a přinesla jsem
319 to domů, jsem to koupila za 29 Kč v Terranově, 29 Kč!
320 T: Super kauf.
321 P: Úplně fakt pěkněj. A ještě tady byla taková kapsička a na tom růžovej nápis, že ženy
322 vládnu světu. Ale v angličtině. Přinesla jsem to domů a teta: „Tohle že sis koupila? Vždyť
323 to je na hubený, ne?“ A já: „No a co?“ A ona: „Ty na to nemáš postavu.“ A já: „No a co?
324 K sukni to vypadá dobře.“ Ona: „No já nevím.“ Nebo jsem si koupila jednu šaty, fakt
325 pěkný za 350 Kč v C&A, takový žlutý, tady měly na bokách výstřihy, ale fakt pěkný,
326 jakože to bylo aji takový decentní. Jako jsou krátký, ale prostě... A teta: „To si koupila za
327 350 Kč? Takovej kus látky, jo?“
328 T: A tak ty se to nebojíš nosit, že jo?
329 P: Mně přijde, že když si k tomu vezmu ty silonky, tak i tu celulitidu to trošku skryje.
330 T: Mám pocit, že to nějak patří do toho tvýho stylu, o kterým jsi mluvila?
331 P: Mně je to jedno, jestli jsem tlustá, ale můžu si dovolit. Nemusím bejt zahalená v roláku.
332 T: V pytlí, jak teta říkala. To určitě ne, to si tě ani neumím představit.
333 P: Ono ju možná štve, že ona na to nemá postavu, že to nikdy nenosila.
334 T: Nebo možná odvahy, víš? To chce totiž kus odvahy, co?
335 P: To kdyby nosila, to nevím, co bych dělala. Jednou přišla na moji školu ve Znojmě a oni
336 si ji tam začali fotit a potom mi to poslali.
337 T: Jako tetu?
338 P: Jo, kámoška ze střední, protože věděla, že ju nesnáším, tak mi ju vyfotila a napsala
339 k tomu Havaj girl, protože měla nějaký tričko a Havaj na tom byla. A ona ještě na mě řve
340 přes celou chodbu: „Denny, Denny!“ A já: „Já ju neznám, fakt, já ju neznám.“ Já si
341 myslím, že ona to nikdy nenosila. Nevím, ona říká, že to má z prášků, ale tomu já moc
342 nevěřím, že z prášků tolik přibere. To mi může říkat sebejakej doktor, ale...

343 T: To mi řekni, to je zajímavý, ona teda není taky štíhlá a tobě říká, že bys měla cvičit a
344 zhubnout, jo?
345 P: Ona, jí kolik je, 45 nebo tak, a má asi 250 kg možná. To jako nechci... Ale tričko má
346 6XL.
347 T: Dobře, přijde ti, že má 250 kg.
348 P: Tak 200 kg minimálně. To když se podívám na sebe a srovnám s ní, tak to tak dokážu
349 odvodit. Když já mám třeba 90 kg, tak s ní to dokážu odvodit.
350 T: Jasně. Tak je to o tý...
351 P: Já se to prostě nebojím... Pokud mi v tom nejde vidět pupek. I ta sukně, je to vysoký a k
352 tomu ten crop top, tak ten to aji zakryje ještě do půlky.
353 T: Jasně. To víš, že se to dá nosit. To ti jde. Ještě mě zajímají ty přátelé, to jsem se
354 zapoměla zeptat, když bys měla porovnat, kolik jich máš jenom online, se kterými ses
355 nikdy nesetkala.
356 P: Se kterými se neznám? Tak to jich mám fakt málo. Já mám asi 200 přátel, to si nejsem
357 fakt jistá. Neznám jich tak 20 možná.
358 T: 20 face to face, že by ses s něma potkala?
359 P: Já tam mám většinou z intru lidí a ze školy nebo kámošovy kámošky, se kterými se
360 potkávám. Třeba jak za mnou byl ten Michal z těch Moravských Budějovic, tak přijel.
361 Protože zrovna neměl benzín, tak ho vzal kámoš. A přijel s jeho holkou ten kámoš, aby si
362 mě omrkli, aby hned věděli všechno. To bylo docela trapný, protože oni byli v Brně,
363 potom ještě přijeli, tak jsme si chtěli dát pusy a oni na nás rozsvítili dálkový světla. Já žP:
364 „Michale, děláš si srandu?“ Ale byli docela v pohodě, já jsem se tam s něma aji bavila.
365 T: Jasně.
366 P: A ještě on byl vyšší jak já, takže to bylo docela trapný. A to mně se líbí, když je vyšší.
367 T: Tak to je dobrý, ne?
368 P: Tak to bylo docela zajímavý no.
369 T: Teď jsem se ještě chtěla na něco a zase teda mně to vypadlo. O těch přátelích jsme se
370 bavily, to jsi říkala teda že nemáš moc lidí, který bys vůbec neznala.
371 P: Měla jsem, ale potom jsem to tam promazala.
372 T: A kvůli čemu?
373 P: Nevím, tak protože když jsem je neznala a už jsem si s nima ani nepsala, tak proč je mít
374 v přátelích. Takže jsem to potom promazala.
375 T: Jasně.
376 P: Jenže ono většinou, když si mě přidá třeba pěkný kluk a neznám ho, tak si ho přidám
377 nebo on si mě přidá, tak já mu to potvrdím. Třeba si potom píšeme, že jo, potom se třeba
378 někdy uvidíme. A i když se třeba neznáme face to face, ale sedneme si po tom internetu,
379 tak si třeba voláme. Já jsem taky měla kluka ze Slovenska a s tím jsem, když jsem byla
380 v Kolíně, tak byly výměnný pobyty a on vlastně přijel a já jsem ubytovala jednu holku.
381 Nejstarší holku, co tam byla v tý skupině. A ona právě měla toho kámoše, měla tam i
382 svýho kluka a s něma jsme chodili do Futura, do obchodního centra. A vlastně jsme jednou
383 šli a oni se tam cucali, ta holka s tím klukem. A já žP: „Bych se nedivila, kdybyste spolu
384 někam šli na hotel.“ No a oni se obrátili a fakt odešli, takže mě tam nechali s Dominikem.
385 On že teda mě doprovodí. A já: „Ne, to nemusíš, já to zvládnou sama domů.“ A on: „Přece
386 tě nemůžu nechat jít samotnou.“ A já: „Hm, fajn.“ Potom odjeli, to jsme byli normálně
387 kámoši. A potom jsme si napsali asi po třech měsících a vzrostlo to tak nějak, že jsme si
388 každý den volali, každéj. A i když jsme se nevidali, tak jsem ho začala mít mega moc
389 ráda.
390 T: Jo, ses zamilovala.
391 P: Potom se se mnou rozešel kvůli dálce. Potom asi za dva tejdny mi napsal, že mě chce
392 zpátky a že mu chybím. A protože já jsem to strašně chtěla nebo milovala jsem ho, tak

393 jsem se k němu vrátila. No ale to přišlo asi po dalších měsících zas. A teď už si jen tak
394 píšem normálně.
395 T: Takže znáš vztah na dálku?
396 P: Jo, to jo.
397 T: No vidíš to, to je teda fakt zajímavý. Hele a ještě mě zajímá, je tady soubor posledních
398 otázek a to se týká sociálních pracovníků, protože ty jsi nějak mluvila o tý kurátorce. Tam
399 ses dostala kvůli čemu vlastně?
400 P: Vlastně kvůli tý bitce.
401 T: Kvůli tý bitce?
402 P: Jo, oni mi ji přidělili a fakt takovou mladou, kolik jí je, 26?
403 T: Z Třebíče někoho, že jo asi?
404 P: Jo, Doležalová.
405 T: To je asi celkem jedno. A pak jsi chodila k Dáši teda, že jo?
406 P: No s Dášou jsme se taky dlouho neviděly. Stejně, já když tam chodím k Dáši, tak si
407 stejně povídáme furt o mně a nemá to žádný smysl.
408 T: No a to mě právě zajímá. K čemu by to mělo bejt tady to? Ještě s někým ses potkávala,
409 kromě teda tý kurátorky a Dáši?
410 P: Ne, jenom když k nám jde na návštěvu ta, co nás...
411 T: A koho máte vlastně?
412 P: Teď myslím Papouškovou.
413 T: Jo. Tak mám tady otázku, jakým způsobem vlastně sociální pracovníci zacházejí
414 s nějakým online tématem nebo protože ty ses vlastně porvala kvůli online nebo
415 virtuálnímu tématu. Tak jak s tím pracují? Jak bys to srhnula? Třeba ta paní Doležalová.
416 P: To jsme se kvůli tomu ani nikdy nebavily. Ona když ke mně přišla domů, to bylo naše
417 první setkání a tam se o tom se mnou bavila, proč jsem to dělala. Už mě odradila tím, jak
418 byla mladá a tak se mi s ní blbě povídalo.
419 T: Jako věk tě...
420 P: Taková ta autorita mně tam chyběla, prostě ke staršímu člověku je to takový víc. Mně
421 fakt přišlo, že byla málo let ode mě, tak to bylo jako kdybych si povídala, nevím, prostě
422 s mladou ženskou. Tak jsem tak poslouchala, ale... No a potom jsem tam vlastně přišla a
423 tam jsme se vůbec o tom nebavily. Tam se mě ptala, jak žiju a já jsem jí všechno řekla a
424 ona: „Denny, já mám pocit, že ty seš na ty kluky strašně vysazená.“ A pak řekla: „Tak já ti
425 příští týden zavolám a domluvíme se, kdy se sejdeme zase.“
426 T: Co to podle tebe znamená? Co podle tebe jí vedlo k tomu, že seš na ty kluky vysazená?
427 P: Protože jsem jí tam říkala moje historky z intru a ona podle toho usoudila, že prostě...
428 T: A co to znamená, že seš vysazená na kluky?
429 P: No protože bez nich nedokážu žít prej a že všechny moje historky se vážou s klukama
430 nebo s alkoholem.
431 T: Ty, který vyprávíš?
432 P: Vyprávěla jsem jí asi jenom o tom Majálesu a to je všechno. Podle toho to asi usoudila
433 nebo já nevím.
434 T: Takže vlastně jste si moc o telefonech a Facebookích nepovídaly? I přesto, že to vlastně
435 bylo...
436 P: Potom jsem ji potkala ve městě, ani mě nepozdravila. Ani se na mě nepovídala.
437 T: Tě možná neviděla.
438 P: Ne, právě že viděla. Ona mě viděla, a když mě viděla, tak obrátila oči někam jinam a
439 nepozdravila mě. A já jenom: „Fakt?“ Nejsme kámošky no.
440 T: No a to mě vždycky zajímá. Já se vždycky ptám, třeba když vedem skupiny s Dášou,
441 tak jak by podle tebe měl vypadat ideální sociální pracovník? Představ si, že máš
442 kamarádku a měla bys jí k někomu poslat. Tak kdo by to měl bejt podle tebe?

443 P: Tak třeba ty a Dáša. Vy jste mi nejsympatičtější.
444 T: Jak by měl vypadat, víš?
445 P: A potom, nevím, třeba Táňu moc...
446 T: Ne, to normálně řekni.
447 P: Táňa mně přijde taková strašně přísná. Prostě taková, že bere všechno vážně. Vy jste
448 takový aji na těch akcích, co máme, většinou takový uvolněnější. Třeba jak jsme pily
449 alkohol na tom táboře, tak jste to neřešily a myslím si, že Táňa kdyby tohle zjistila...
450 T: A tak my jsme to řešily, vid'? Ve skupině.
451 P: No tak to jo, ale že jste to neřešily s tetou, ta by mě asi hodně seřvala. To vlastně my
452 jsme koupily v tom Velkém Meziříčí, nebo kde jsme to byly.
453 T: Jo, to si pamatuju. Hele, a my jsme taky relativně s Dášou, teda doufám, mladý ještě.
454 P: No jste.
455 T: Tak v čem jsme jiný třeba než ta paní Doležalová?
456 P: Nevím, prostě s vámi se povídá tak líp. Ona fakt měla takový... Ona jak kdyby mi
457 nadávala za to, co jsem udělala. Neřekla mi třeba, že mě chápe. Víím, že to asi nemá
458 v popisu práce, ale mohla říct, že třeba mě chápe v tom nebo v něčem. Ale ona v ničem mě
459 nechápala, v ničem. Řekla jsem, že teta je na mě zlá, nevěřila mi nic. Prostě dělala, že já
460 jsem ta nejhorší a úplně všechno je blbě.
461 T: A co je teda pro tebe důležitý, abys dostala třeba ode mě nebo od Dáši a od sociálních
462 pracovníků? Že jsi mluvila o pochopení.
463 P: Dobře se s váma prostě povídá. Je to jiný než s ní. Já nevím, jak bych to... Ale fakt je to
464 jiný. S ní to bylo úplně strašný, že jsem se jí bála říct: „Dobrý den.“ To bylo fakt strašný.
465 S váma se vidím a hned si máváme. Ona když mě viděla, tak ta mně úplně uhla.
466 T: Tak ono to nějak sedí s tím, že jsi říkala, že si hodně bereš ty věci osobně, že jo?
467 P: Nevím no, ale ona mě ani moc nemusela, se mně zdálo. Ona taky byla taková hubená,
468 fakt úplně taková... Přišla v minisukni.
469 T: Aha, takže ten ohoz to nějak ovlivnil, jo?
470 P: No ale fakt úplně v mini, ale úplně fakt v minisukni.
471 T: Jako k vám domů?
472 P: Jo, pod zadek. A teď jak si sedla, tak skoro jí šly vidět kalhotky.
473 T: Tyjo, to je teda zajímavý.
474 P: Ještě že měla ty černý silonky.
475 T: A co sis o ní myslela, když přišla v minisukni?
476 P: Jsem si o ní řekla, že to je děvka. Mně fakt nesedla. Já jsem nesedla jí a ona nesedla
477 mně. A když jsem řekla tetě, že mně nesedla, tak ona že jí to nezajímá, že k ní prostě budu
478 chodit a já že „Fajn.“
479 T: Tak ty jsi tam mockrát asi nebyla, vid'?
480 P: Jednou jsem tam byla.
481 T: To je teda zajímavý. Takže by si vlastně měli dávat pozor sociální pracovníci na to, co
482 nosí.
483 P: No to ne, ale zas minisukně, to jsem ještě na žádný sociální pracovníci neviděla.
484 T: Tak zas porušuje stereotyp třeba.
485 P: Ty já nevím, to je jak kdybych já byla nějaká právnička nebo advokátka a vzala si
486 výstřih třeba nebo prostě bez ramínek.
487 T: Máš pravdu. To znamená, že myslíš tím, že je v nějaký roli by měl bejt i nějaký dress
488 code.
489 P: Ne úplně, ale aby to nebylo tak přehnaný.
490 T: Jo, chápu. A ještě mně, Denny, řekni, co tě nejčastěji rozesměje?
491 P: Nevím, když třeba ve třídě kluci... Jednou jsme nafoukli kondoma, chodili jsme s ním
492 po chodbě a učitelky na nás koukaly, všichni na nás koukali. A jako tak sranda. Třeba když

493 na intru s holkama jsme blby, že z okna jsi mluvila s cizíma lidma a tak. Ale asi nejvíc ty
494 lidi ve třídě no.
495 T: Jo, teďko v tý nový, jo?
496 P: Nebo když teta plácne nějakou kravinu nebo co mně nesedí.
497 T: Jako když se ztrapní?
498 P: Jo. Včera mýho bráchu nutila, že se má učit. On se to chudák učil asi 4 hodiny a prostě
499 dole to nedal, protože jak se jí bojí, tak to zapomněl.
500 T: Má z ní strach?
501 P: Jo, fakt, když jsem ho zkoušela já, tak mu to fakt šlo, všechno mi řekl, ale přišel dolů a
502 nevěděl nic. Takže jsem usoudila, že se jí bojí a on že se jí fakt bojí. Jenže ani Verča, ani
503 Honzík nemají moc v lásce tetu. Teta shodila Verču ze židle, protože jí dala facku a
504 shodila ji ze židle. Strejda jí kolikrát dá pohlivek a já jenom: „Ještě že tohle na mě
505 nezkouší.“ To bych asi nepřežila. Ale asi kdyby mi dala facku, tak já nevím, já bych jí dala
506 asi taky. Nebo nenechala bych si jen tak aby mi dala facku, to vůbec. To by jí neprošlo.
507 T: Nemáš to teda jednoduchý vůbec.
508 P: To vůbec.
509 T: Hele a ještě jsem se zapomněla zeptat, protože ty jsi mluvila o tom iPhonu, jestli máš
510 pocit, že to hraje nějakou roli? Jako třeba ve skupině, ve třídě...
511 P: Ne, většinou teď maj všichni iPhony, ale mně to nepřijde nějak fajn mobil. Já mám 4S
512 a seká se to, takže na osmnáctiny chci nový mobil. Jako chtěla jsem iPhone 6S, protože
513 ten má kámoška a ten se neseká. Nebo jako málo. Ještě navíc ty iPhony jsou blbý v tom, že
514 tam ta paměť... Já mám 8 GB.
515 T: Aha, tam se nic nevejde no.
516 P: Fakt nic. Já vždycky když chci něco vyfotit, tak musím vymazat něco. To je úplně na
517 prd. Nebo ty písničky, že se tam musej platit, to je fakt strašný.
518 T: No jenom jestli to nějak, víš, třeba statusově, jestli to... Říkala jsi teda, že všichni mají
519 iPhony.
520 P: Skoro všichni.
521 T: A jestli si to nějak porovnáváte mezi sebou?
522 P: Ne, to ne.
523 T: To u vás nehraje roli?
524 P: Dneska kámoš, on měl asi před tejdnem 16. narozeniny a dostal iPhone 6S. On ho dostal
525 asi včera a řešilo se to dneska. On totiž nevěděl, jak s tím zacházet a píplo mu to. Píplo mu
526 to o hodině, protože neuměl vypnout zvuky. Učitelka se zeptala, co to je a všichni: „Štěpán
527 má iPhone, takže neví, jak s ním zacházet.“ Já jsem taky nikdy iPhone nechtěla, ale když
528 jsem ho dostala, tak jsem byla úplně...
529 T: Jasně.
530 P: Já bych klidně zůstala na Samsungu nebo na Huawei nebo něco takovýho.
531 T: Jasně, prostě to pro tebe nehraje roli, značka.
532 P: Ale zas bych nechtěla nějaký čínskej šunt. Takový ty plastový.
533 T: Jo, ale pro tebe je důležitý, aby fungoval. To znamená, aby se nesekal, aby měl velkou
534 paměť, ale nějak je ti jedno celkem, co to bude. Prostě nechceš, aby to byl šunt, kterej
535 nějak...
536 P: Určitě.
537 T: Jo, super. No tak jo. Tak já ti moc děkuji, já to vypnu.

Příloha č. V: Otevřené kódování

Kategorie	Kódy	Datové úryvky	Číslo řádků
Dospívající off-line	Taková (ne)jsem (Vlastnosti, vzhled, styl, způsob řešení konfliktů.)	„Už všechno dělám tak jako za sebe a rozhoduju se sama. I když teta vždycky do toho nějak zasahuje, tak prostě já se snažím už.“	23/I
		„Jak já bych mohla bejt namyšlená? Já se se všema bavím. Snažím se vycházet, i když třeba někdo si ze mě dělá srandu, že jsem tlustá, ale mně už je to jedno, protože teta mi taky říká, že bych mohla shodit, ale třeba...“	526/I
		„Jsem srandovní, někdy vztahovačná, že si všechno беру strašně osobně. No a když jsem tlustá, musím bejt svá a od rány, ne.“	534/I
		„Tak jsem chtěla uhájit svoji čest, tak jsem jí dala facku, protože jsem kvůli ní přišla o kámoše, jak mě u nich pomluvila.“	147/I
		„Chtěla jsem si dneska vzít růžovou kabelku“	373/I
		„Výstřih je jediná moje přednost, protože nohy nemůžu ukazovat.“	387/I
		„Mám ráda podpatky. Jako ne vysoký, ale spíš takový ty tlustší, protože na těch jehlách to...“	499/I
		„A sukně mám ráda. Sice nemám na to postavu, ale sukně mám ráda. Když si k tomu vezmu silonky, tak to nevypadá až tak strašně. No a šaty. Ale třeba úplně nesnáším legíny a úplně nesnáším zimou, protože se nemůže nosit to oblečení, co bych chtěla.“	502/I
		„Já si myslím. Třeba i paní vychovatelka mi řekla, že jediný, co si můžu dovolit, tak je výstřih.“	620/I
		„A aby třeba si ze mě nedělali srandu furt. Každý vypadá nějak, a když je někdo hubenej, taky se mu nesměju, že je jako vidlička hubená.“	549/I
		„Protože já jsem sice tlustá, ale fakt já nejím vůbec, skoro vůbec. Fakt vůbec, já mám svačinu ve škole, nesnídám, potom oběd někdy ve škole a potom až večeři doma. Jako jo, někdy si dám něco sladkého, ale ne každý den.“	229/II
		„Třeba v tý třídě právě. Mně to přijde takový, že... Protože já ve třídě nemám žádnýho tlustýho člověka, kromě kluka jednoho, ale ten taky není moc tlustej. No, a když mluvěj o svý váze, jak jsou hubený a potom já... Já jim to neřeknu, kolik vážím, protože mně to přijde...“	283/II
		„Mně přijde, že když si k tomu vezmu ty silonky, tak i tu celulitidu to trochu skryje.“	329/II
„Já se to prostě nebojím... Pokud mi v tom nejde vidět pupek. I ta sukně, je to vysoký a k tomu ten crop top, tak ten to aji zakryje ještě do půlky.“	351/II		
Sebepřijetí, zranitelnost, bezmocnost		„Byla jsem naprosto děsná, ale lepší nějaká než žádná ne! Akorát ta teta, nadala mi do vychlastů a že prej skončím jak matka, tak ať. Brut, ale aspoň je zábava.“	272/I
		„ale to jsem já, ta co má furt průšvihy s klukama.“	279/I

		„Pro mě je to 10 let. 100 let.“ (být u pěstounky doma).	380/I
		„Já vždycky úplně se těším, až bude večer a já usnu, abych už nevnímala. Nejhorší je, když má odpolední.“ (teta)	382/I
		„Jo, to je fakt strašný. Fakt někdy přemejšším, že se sbalím a půjdu do děčáku tady někde v Třebíči. A budu to mít blízko do školy, nebudu se stresovat. Sice říkaj, že v děčáku je to takový... Nevím no, ale...“	413/I
		„A děda na mě, hned první slovo, co mi řekl, neřekl mi ani ahoj a řekl mi, že jsem tlustá jak kráva, že mě žádněj kluk chtít nebude. Tak říkám: „Tak já tady nemusím bejt.“ Já jsem odešla a od té doby se nebavíme. Já jsem mu řekla, že ho k životu nepotřebuju. „	461/I
		„A zrovna taková holka, která byla hubená. Tělo měla, všechno, a bavila se se mnou a byla jsem s ní nejlepší kámoška a nepomlouvala mě, bránila mě. Když jsem neměla peníze, tak mi půjčila nebo mi to i dala a nemusela jsem jí to vracet. Byla na mě lidská, i když jsem tlustá“	272/II
		„Většinou ti hubený tlustý odsuzujou, víš co. Protože oni maj sami postavu. Nebo sportujou a udržujou si tu linii. I fotky, když fotěj, tak nemusej zatahovat nic. A ty většinou ty tlustý fakt odsuzujou se mi zdá.“	277/II
		„Třeba když je léto, plavky. To je podle mě taky strašný, když musím někam ty jo... Já už mám jednoduchý. No jednoduchý, prostě takový ty...“	303/II
		„A teď když já někde jdu, tak ručník okolo pasu a potom si ho vždycky sundám, až jsem v té vodě. Ale já už to ani třeba... „	303/II
		„Úplně fakt pěkněj. A ještě tady byla taková kapsička a na tom růžovej nápis, že ženy vládnu světu. Ale v angličtině. Přinesla jsem to domů a teta: „Tohle že sis koupila? Vždyť to je na hubený, ne?“ A já: „No a co?“ A ona: „Ty na to nemáš postavu.“ A já: „No a co?“	321/II
	Budoucnost, sny, vzory	„Takže právě čekám, třeba když už to bude, tak víš co, třeba tisícovku, 2 tisíce dám tetě na měsíc a zbytek si nechám a za to si budu hospodařit sama. Protože si myslím, že bych toho měla daleko víc, než mám od tety.“	796/I
		„Já se můžu od 18, víš co... Třeba za ty peníze vůbec nebejt u tety a platit si třeba intr. Sice mám školu v Třebíči, ale když bych si platila intr, tak já si myslím, že by mě tam ubytovali. Sice nebydlím někde dál nebo bych nebydlela, ale že...“	806/I
		„Já jsem vždycky chtěla bejt hvězda anebo zpěvačka.“	33/I
		„Nebo jsem chtěla bejt chůva dětí.“	41/I
		„... já když jsem byla menší, tak jsem poslouchala Justina Biebera, asi do 14 možná. Pak mě to pustilo ...“	89/I
		„Jo, jako já poslouchám všechno. Ale teď ten rap tuplem, protože Logic a tak. Mě to prostě chytilo. Von je naprosto hustej, nad věcí, chci bejt taky taková, v klidu. Prostě vzor.“	94/I
		„Moc tam neplánuju nějak dál bejt. Jako jo, sice brácha a ségra tam pořád budou, ale s tím já nic neudělám, protože já si můžu zažádat, že si je vezmu do péče, ale nevím v 18.“	237/II

		<p>„Nevím, já se fakt plánuju, když by ty peníze byly nějak dobrý, třeba 6-7 tisíc, tak buď bych asi si platila ten intr. To je docela levný, myslím 1-2 tisíce na měsíc.“</p> <p>Víš jak, nejeradši bych jakmile mi padne osmnáct odjela do západu slunce s krásným klukem, co se o mě postará, třeba bude mít auto a páci a tak.“</p>	226/II 237/II
	Zábava, volný čas	<p>„A k tomu zpěvu, to prostě jako pro radost nebo pro kámoše někdy zpívám. Jako nepřemejšlela jsem nad tím, že bych šla někam, nevím, do divadla nebo kde se zpívá. To zas nemám ráda, když na mě všichni koukaj.“</p>	51/I
	Omezení mobility	<p>„Takže vlastně teta vůbec mobil mi neplatí, kredit mi nedává, nic. Platí mi školu a to je všechno. A možná ještě to ubytování, jídlo a to je fakt všechno, ona mi prostě navíc peníze nedá vůbec. To jsem od ní neviděla ani deset korun na kafe.“</p> <p>„Fakt vůbec, přísahám Bohu, ani korunu na kafe jsem neviděla, fakt ne. Říkám: „Teto a mohla bych to...?“ A ona: „Ses zbláznila, ne? Proč bys chodila někam na pizzu, si můžeš udělat doma, ne?“ A já: „Fajn.““</p> <p>„Já si myslím, že je. A ona ani ven mě nechce pouštět s klukama.“ (kontrolorka).</p> <p>„Fakt. Já že proč mi nedají Wi-Fi. Prej že bysme se měli nabourat do internetovýho bankovníctví. Že už jsme se tam prej jednou nabourali.“</p> <p>„Ona nechce, abych vůbec nic podnikala a bez jejího souhlasu nic. Já nemůžu jít ven ani třeba do 9. V 7 musím být doma, v 6. Úplně strašný. A nejhorší je, že já vlastně přijedu o půl 4 domů každé den kromě pátku, to přijedu o půl 3. Potom přijdu domů. Teta si myslí, že se učím, ale většinou ne. Prostě mě to nebaví. A čekám do 8 nebo do 7, potom máme večeři v 7. Potom jdu spát. Nebo ještě předtím jsem na mobilu a potom jdu spát. Takhle je můj celý den. A víkendy, to ležím celý den nahoře v posteli.“</p> <p>„Jo a nabíjet si ho můžu jednou za dva dny. Já mám tam už baterku takovou blbější, že už se rychle vybíjí. No takže na tajňačku si nabíjím nahoře. Ona už to jednou zjistila, že si nabíjím v pokoji. Prostě ona chce...“</p>	299/I 306/I 316/I 417/I 8/II 340/I
	Potřeby (bezpečí, vztahu, lásky, být jedinečná, intimity, pochopení, důvěry)	<p>„Jedinému člověku důvěřuju asi mojí mámě.“</p> <p>„Protože mám pokojíček a mám ještě menší, já nevím, máme prostě fakt malej pokojíček. Úplně nevím, k čemu bych to tady přirovnala. Jsme tam tři a tam se nic nedá dělat, protože je tam plno hraček, všechno.“</p> <p>„Zavřená v koupelně. Ne, já nevím. Jako doma vůbec, doma vůbec. Ve škole... Zkoušení taky není docela bezpečný pro mě. Bezpečně... Asi nikde. Ne. Prostě mně to všude přijde takový, že všude něco číhá.“</p> <p>„Někdy je mnohem jednodušší říct to třeba tobě, nebo někomu cizímu než rodině, ty mě nechápou, kromě mamky teda.“</p> <p>„Tetě bych to nikdy neřekla. By mě zavřela doma pod zámek ještě...“</p> <p>„Mně už je to docela jedno, co si o mně říkaj. Když o mně říkaj, že jsem děvka, tak musím být zase pěkná. Takže mně už je to celkem jedno, ať si říkaj co chtějou.“</p>	454/I 529/I 774/I 679/I 468/I 121/II

		<p>„Nevím, protože jsem chtěla kluka, za kterým bych se přestěhovala a táhla bych od tety. Nebo prostě láska. Jako jo seznamka, tam se jako moc...“</p> <p>„Dobře se s váma prostě povídá. Je to jiný než s ní. Já nevím, jak bych to... Ale fakt je to jiný. S ní to bylo úplně strašný, ...“</p>	200/II
			463/II
	Emoce	<p>„Jo, jako líbilo se to, ale mně to přišlo takový jakože... Prostě potom všichni ze školy to věděli a to bylo úplně... „ (červená se).</p> <p>„Jo, jako líbilo se to, ale mně se to nelíbilo, že to někam dala. Neřekla mi o tom, takže to bylo takový ... Nevím no. Bála jsem se, co na to lidi venku...“</p> <p>„A svejm spolužákům jsem mávala všude a to bylo docela trapný.“</p> <p>„Já ju úplně nesnáším. Fakt, já už jsem kolikrát se tak naštvála, že jsem vybuchla a ona mi kolikrát řekla, ať se rozmyslím, jestli zůstanu tam nebo půjdu do děcáku a vždycky si říkám: „Už buď ticho, prosím.““</p> <p>„Ona ví, že nemám ráda zeleninu a ovoce a dává mi to, cpe mi to pod nos pořád. Na začátku, když jsme k ní přišli, tak furt: „Denny, já tě do toho nebudu nutit, je to tvoje věc, dělej si, co chceš, mně je to jedno.“ A potom: „Tak, sežer tu brokolici, sežer tohle, sežer tohle...“, jsme pak strašně nasraná a mám chuť jí udělat něco na truc.“</p> <p>„Snažím se vycházet, i když třeba někdo si ze mě dělá srandu, že jsem tlustá, ale mně už je to jedno, protože teta mi taky říká, že bych mohla shodit, ...“</p> <p>„A teď když já někde jdu, tak ručník okolo pasu a potom si ho vždycky sundám, až jsem v tý vodě. Ale já už to ani třeba... Když jsem tady v Laguně v Třebíči, tak je mně to nějak jedno.“</p> <p>„Protože já ve třídě nemám žádnýho tlustýho člověka, kromě kluka jednoho, ale ten taky není moc tlustej. No, a když mluvěj o svý váze, jak jsou hubený a potom já... Já jim to neřeknu, kolik vážím, protože mně to přijde...“ (vlhké oči)</p> <p>„No protože kdybych tam dala nějakou reálnou... Nebo reálnou, prostě nějakou nafocenou špatně, to bych asi nepřehžila. Samotný mi je z toho ble a co teprve tí venku...“</p>	76/I
			83/I
			271/I
			365/I
			373/I
			526/I
			311/II
			283/II
			74/II
	Sebeprezentace	<p>„A k tomu zpěvu, to prostě jako pro radost nebo pro kámoše někdy zpívám. Jako nepřemejšlela jsem nad tím, že bych šla někam, nevím, do divadla nebo kde se zpívá. To zas nemám ráda, když na mě všichni koukaj. Ale mohlo by to bejt fajn, jako to někomu ukázat, co umím.“</p> <p>„Denny, pojď, pojď, máme tady víno.“ A já: „Tak víno si možná dám. Jako musím jít potom na intr.“ Jenomže jsem tam přišla, samozřejmě víno už vypily a byla tam vodka s džusem. Říkám: „Tak se napiju.“ Protože jsem fakt měla žízeň, ale nic jinýho normálního tam nebylo. Tak jsem se napila. No a potom už to šlo z kopce. A potom jsem se doplazila na intr a paní vychovatelka: „Denny, pojď sem.“ A ona: „Tys pila?“ A já: „Ne.“ A ona: „Tak se příznej, panáky nebo pivo?“ A já: „Panáky.““</p>	51/I
			258/I
			480/I

		<p>„To byl jedinej můj sex a právě jsem si neuvědomila, že nemá kondom. Takže to bylo vlastně u té babičky, jak jsem byla a oni byli zrovna všichni pryč, tak jsem šla s ním ven. No ty jo, já jsem tak... Říkám: „Mami, co když jsem těhotná?“ A ona: „Hele, kdyby náhodou, tak půjdeš na potrat.“ A já: „A mamí a neexistuje něco, co mám udělat pro to doma?“ A ona: „Lehni si do teplý vany, vem si červený víno, hřebíček,“ nebo co říkala a že to vyvolám. Já nevím. Já kdybych asi otěhotněla, tak si to možná nechám aji. Já bych se nemohla takhle zbavit dítěte. Sice je to teprve plod, ale už tak je to život.“</p> <p>„Já nevím, prostě všichni si myslej... Já třeba ze sebe, když řeknu, že jsem hvězda nebo... A já jsem třeba ve Znojmě byla jakože hvězda po tý bitce, protože všichni se se mnou začali bavit. Ale i tak jsem měla hodně kámošů ve Znojmě a já nevím, proč si myslej, že jsem namyšlená.“</p>	512/I
Dospívající on-line	Taková jsem = taková si přeji být (vlastnosti, vzhled, styl)	<p>„Třeba tahle je taky pěkná, se mi líbí, jak tam mám ty modrý oči. Sice je nemám modrý, ale... No tahle je taky pěkná, se mi líbí.“</p> <p>„... já tam většinou dávám sebe.“ (na Instagram)</p> <p>„Dávám tam prostě obličej.“ (na Instagram)</p> <p>„No třeba ty šaty, tam vypadám docela hubeně. To se musíš v tom zrcadle správně natočit na ten mobil, aby to tak vypadalo“</p> <p>„Skoro všichni jo. Většinou třeba nějaký cizinci nebo nějaký značky mě sledují a ty mě neznaj. Ale víš co, třeba už modelingová agentura mi psala, že bych se hodila na modelku. A já že úplně: „Kde? Co?““</p> <p>„To nevím. Možná podle obličeje. Tak většinu tam mám obličejový, takže nevím.“ (odpověď na otázku, zda by ji její sledující z Instagramu poznali v reálu)</p>	598/I 556/I 558/I 71/II 83/II 94/II
	Sebeprezentace	<p>„To bych... Ne, ale když jsme s holkama, jednou jsme natáčely živě na Instagram, tak tam jsem zpívala. Když jsem s tím spokojená, nemám problém to postnout, nebo někdo jiný. Blbý je, když tam vypadáš jak kráva a někdo to tam vrzne, to byses nejradši zastřelila, třeba sou ti tam vidět tvoje kejty a tak, kazí ti to úplně tvůj vyladěnej profil, to pak si dám hned zakázat, nebo si z toho udělám prdel...“</p> <p>„Jo, jako líbilo se to, ale mně se to nelíbilo, že to někam dala. Neřekla mi o tom, takže to bylo takový ... Nevím no.“</p> <p>„To je prostě co dělám. Tam prostě fotíš všechno. Jako když seš třeba na kafi, tak jim vyfotiš, že seš někde v kavárně. A takhle se to tam posílá ty fotky nebo i videa můžeš.“ (Snapchat)</p> <p>„Prostě obličej. Jako teta mi říká, že tam mám kačeří pysk. Ale já ti klidně můžu nějaký fotky ukázat.“ (odpověď na otázku, jak si tvoří profily)</p> <p>„... potom to kámoška natočila a málem to někam dala. Říkám: „Seš blbá?“ A potom se to stejně ve škole dozvěděli. Takže nás pomlouvali, že jsme lesby...“</p> <p>„To nepochopím, když nějaká holka dá na Instagram fotku, kde je namalovaná. Fakt jde to vidět, že je namalovaná a napíše tam natural. Třeba ta holka, co vyfotila ty nahý fotky, tak tohle přidává pořád...“</p>	69/I 83/I 131/I 558/I 743/I 97/II

	Já skrze druhé	<p>„A děda na mě, hned první slovo, co mi řekl, neřekl mi ani ahoj a řekl mi, že jsem tlustá jak kráva, že mě žádný kluk chtít nebude.“</p> <p>461/I</p> <p>„Ale i tak jsem měla hodně kámošů ve Znojmě a já nevím, proč si myslíš, že jsem namyšlená.“</p> <p>513/I</p> <p>„Jo. A aby třeba si ze mě nedělali srandu furt. Každý vypadá nějak, a když je někdo hubený, taky se mu nesměju, že je jako vidlička hubená. Ale tahle třída je lepší než ve Znojmě, to zas jo. Tady když si ze mě dělaj srandu, tak to taky myslej ve srandě a jako že všichni si tam ze sebe dělaj srandu v tý třídě. To si myslím, že už jinak nejde asi.“</p> <p>549/I</p> <p>„Protože všichni mě tam pomlouvaj. Od všech to vím, že mě pomlouvaj. Třeba moji bejvalí spolužáci, co se mnou chodili na základku, tak úplně pomlouvaj, jaká jsem kurva. A já jen: „Jo, jsem, určitě.““</p> <p>633/I</p> <p>„Třeba nějaký holky, co já vím, třeba kámoška, která se se mnou baví, tak mi to říká, že mě tam fakt nikdo nemá rád. Že je asi jediná, která se se mnou baví. Její mámě to taky docela vadí, že se se mnou baví. Já fakt nevím, co jsem komu udělala.“</p> <p>637/I</p>	
Oni	Dospělí (bezradnost, napětí mezi dospělými a dospívajícími, kontrola, výchova, důsledky porušování norem)	<p>„Ale ona vlastně přišla kriminálka potom do školy za mnou a za tím klukem, co tam natáčel a vlastně řekl nám, že už to udělala asi 10 lidem, že je vyprovokovala a že se nechala zmlátit a že to potom nahlásila. A že kdybysme byli ochotní mu ty fotky sehnat. Tak jsme je sehnali a ta holka tvrdila, že to ona není. Jenže se potom ti kriminálové do toho zabořili víc a víc a zjistili, že to ona je. A potom poslala i obličejovou fotku, kde byla na čtyřech a nahá. Ale ta se objevila až poslední, až potom úplně jak se to vyřešilo, tak potom až se objevila další.“</p> <p>173/I</p> <p>„Jo, ale to byla nějaká levná značka. No a tam jsem se vyfotila a asi se mi to uložilo do Messengeru, prostě do fotek. No a teta jednu dobu, nevím, co jí hráblo, prostě po mým bráchovi vysomrovala heslo od mého tabletu a prohlídla mi Snapchat. Nebo ne Snapchat, vlastně to nemůže. Messenger a prostě všechno, úplně všechny fotky, všechno. A úplně potom mě seřvala, že co ta fotka s cigaretou a já že jsem to zkoušela. A co ty fotky v podprsence. To bylo docela hnusný. A potom mi ho vzala a nechala si ho a asi ho prodala. Takže po dárku.“</p> <p>213/I</p> <p>„Abych tam asi něco nafotila nebo aby si to potom mohla zjistit. Já nevím, to měl bejt fakt dárek. Já jsem myslela, že mi to třeba potom nechá, i když to zjistí. Nebo tak, že mi to prostě potom nechá, že mě třeba napomene. A ona mi ho fakt vzala a prodala ho nebo já nevím.“</p> <p>221/I</p> <p>„No právě že ona jí to asi možná řekla. Já jsem to Dáša potom říkala, že mi to takhle vzala vlastně na tajňačku. Dáša taky si myslím, že na to neměla takovej názor, že to měla dělat. Že třeba kdyby řekla, ať jí ho půjčím nebo že se potřebuje na něco podívat nebo tak. Ani tak bych jí ho asi nepůjčila.“</p> <p>243/I</p> <p>„Já si myslím, že v tom to mělo nějak spoušť. Nevím, že jsem měla asi zlobit na intru. Protože i vychovatelky si na mě hodně stěžovaly, že chodím za klukama na pokoje a tak. S holkama co na tom intru, prostě jsou naši kámoši. Nikdy jsme s nima víc nic mít nechtěly, ale to jsem já, ta co má furt průšvihy s klukama.“</p> <p>276/I</p>	

		<p>„Jo, ještě mi projela na Messengeru všechny chaty s klukama.“</p> <p>283/I</p>
		<p>„A teď už mobil ani... Celej den u sebe. Když spím, mám ho na polštáři. Ne, vůbec.“</p> <p>292/I</p>
		<p>„Jsem totálně moc kontrolovaná.“</p> <p>353/I</p>
		<p>„To já nevím. Asi si myslela, že přestanu komunikovat nebo třeba nějaký takový fotky nebo já prostě nepochopím logiku. Jo, asi si dokázala, že je nějaká borka.“</p> <p>355/I</p>
		<p>„Abysme prej nebyli pořád na mobilu, abysme furt... Abysme dělali něco jinýho, abysme se prej učili.“</p> <p>720/I</p>
		<p>„Já nevím. Ona taky celej den sedí u mobilu. Furt tam prohlíží Facebook, ty kočičky a pejsky, co tam přidali.“</p> <p>723/I</p>
	Rodina	<p>„protože teta nechce, abych si hledala brigádu takhle, když mám školu. Já jsem chtěla třeba nějaký odpolední třeba v kavárně nebo tak, protože servírku už jsem dělala, takže jsem chtěla“</p> <p>25/I</p>
		<p>„Já vždycky úplně se těším, až bude večer a já usnu, abych už nevnímala. Nejhorší je, když má odpolední.“</p> <p>382/I</p>
		<p>„On nebydlel, bydlel v Brně, ale zvedli nájem o dva tisíce. Takže se přestěhoval zpátky. A už to na mě několikrát zkoušel a fuj. Tak jsem mu psala, že ať se nezlobí, ale že je to bratranec. A on: „Dítě neplánujeme.“ Tak jsem si to vyscreenovala, až přijde ten správný čas, tak to ukážu tetě.“</p> <p>429/I</p>
		<p>„Jo, ale ona tomu nevěří. Ona si myslí, že Petřánek je nejbožejší dítě.“</p> <p>451/I</p>
		<p>„Jo, taťka a nevlastní máma. A děda na mě, hned první slovo, co mi řekl, neřekl mi ani ahoj a řekl mi, že jsem tlustá jak kráva, že mě žádný kluk chtít nebude. Tak říkám: „Tak já tady nemusím bejt.“ Já jsem odešla a od té doby se ne bavíme. Já jsem mu řekla, že ho k životu nepotřebuju. A s Rouchovanskou babičkou to taky vůbec. Už asi 12 let, 13 asi, se ne bavíme. A mně to ani nijak nevadí, já mám sebe, takže tak. Vlastně mamce všechno řeknu. První sexuální zážitek, všechno věděla hned jako první.“</p> <p>461/I</p>
		<p>„No taťka taky začíná (volat), ale s tím nevím, co si mám říct.“</p> <p>490/I</p>
		<p>„Furt mi cpe do hlavy, že ze začátku, když jsme u ní byli, tak nebrala na nás vůbec žádný peníze. A vždycky, když Janička, jakože její dcera: „Já bych potřebovala tohle za 20 tisíc a tohle za 30 a tohleto a tohleto...“ Jako je to její dcera, ale když už nás má v péči a bere na nás ty peníze, tak ať je neutráci za někoho jinýho, ať to utrácí za nás.“</p> <p>537/I</p>
		<p>„Jo, mamka, prostě mě pustila, že se ráno vrátím. A tak jsem jela. Jela jsem do Jemnice. Tam holky nafotily nějaký fotky. Prostě normální fotky, kde jsme všichni. No a daly to na Facebook. Sestřenice to viděla, nabonzovala mě tetě, ale teď už mám dobrý vztah se sestřenicí, to jo. No a teta hned: „Kdes byla? Nemělas bejt náhodou u mamky?“ A já: „Jo.“ Jenže vím, že kdybych jí něco řekla, že chci někam jet, tak mě nepustí. No to je nejhorší, když máme ve třídě jednu holku, ona je tak divná, Bože. Ona si myslí, že se s ní všichni bavěj, přitom jí nikdo... Tady jsme vlastně, jak jsme byli na tom s tím prasátkem.“</p> <p>566/I</p>

		<p>„Já už to nějak přehlížím. Když jedu k babičce, tak tam jsem taky skoro na mobilu. Nebo jdu ven s bráchou. Možná i za těma dětima si hrát. Vlastně v Jaromkách jsem chodila do školky, tak tam někdy, když je otevřeno a jsou tam učitelky, tak tam jdu. Oni si mě pamatují, tak jedna je se mnou úplně kámoška, vždycky mě obejmě, vždycky si povídáme. A ta mě taky chápe ve všem, to je taky dobrý. Prostě moje rodinný vztahy, to je za moc.“</p>	683/I
		<p>„Jo, od tety. Jo, ale to byla nějaká levná značka. No a tam jsem se vyfotila a asi se mi to uložilo do Messengeru, prostě do fotek. No a teta jednu dobu, nevím, co jí hráblo, prostě po mým bráchovi vysomrovala heslo od mého tabletu a prohlídla mi Snapchat. Nebo ne Snapchat, vlastně to nemůže. Messenger a prostě všechno, úplně všechny fotky, všechno. A úplně potom mě seřvala, že co ta fotka s cigaretou a já že jsem to zkoušela. A co ty fotky v podprsence. To bylo docela hnusný. A potom mi ho vzala a nechala si ho a asi ho prodala. Takže po dárku.“</p>	213/I
		<p>„Ona má Messenger, Facebook a to tak asi končí. Ona kdyby si dala fotku na Facebook, tak si jí asi nikdo nepřidá. Fakt, já jsem takhle hnusná na tetu, ale ona je to pravda. Já se divím, že ulovila tak dobrýho chlapa na to.“</p>	361/I
		<p>„Já ju úplně nesnáším. Fakt, já už jsem kolikrát se tak naštvála, že jsem vybuchla a ona mi kolikrát řekla, ať se rozmyslím, jestli zůstanu tam nebo půjdu do děčáku a vždycky si říkám: „Už buď ticho, prosím.““</p>	365/I
		<p>„Ona (máma) nám volá vždycky.“</p>	488/I
		<p>„Jedinýmu člověku důvěřuju asi mojí máma.“</p>	454/I
		<p>„Když třeba mamka mi někdy pošle peníze nebo kámoška mi někdy možná koupí kafe.“</p>	304/I
		<p>„Jo, fakt, když jsem ho zkoušela já, tak mu to fakt šlo, všechno mi řekl, ale přišel dolů a nevěděl nic. Takže jsem usoudila, že se jí bojí a on že se jí fakt bojí. Jenže ani Verča, ani Honzík nemají moc v lásce tetu. Teta shodila Verču ze židle, protože jí dala facku a shodila ji ze židle. Střejda jí kolikrát dá pohlavek a já jenom: „Ještě že tohle na mě nezkouší.“ To bych asi nepřežila. Ale asi kdyby mi dala facku, tak já nevím, já bych jí dala asi taky. Nebo nenechala bych si jen tak aby mi dala facku, to vůbec. To by jí neprošlo.“</p>	501/II
	Sociální pracovníci	<p>„Aji Dáši jsem to potom říkala. Třeba ta kurátorka, co jsem dostala, tak mladá, vůbec se mnou nekomunikuje. Viděly jsme se jednou a od té doby mi řekla, že mi příští týden zavolá a nezavolala, tak říkám: „Tak ať.““</p>	236/I
		<p>„Jo, oni mi ji přidělili a fakt takovou mladou, kolik jí je, 26?“</p>	402/II
		<p>„Stejně, já když tam chodím k Dáši, tak si stejně povídáme furt o mně a nemá to žádný smysl.“</p>	406/II
		<p>„Taková ta autorita mně tam chyběla, prostě ke staršímu člověku je to takový vic. Mně fakt přišlo, že byla málo let ode mě, tak to bylo jako kdybych si povídala, nevím, prostě s mladou ženskou. Tak jsem tak poslouchala, ale... No a potom jsem tam vlastně přišla a tam jsme se vůbec o tom nebavily. Tam se mě ptala, jak žiju a já jsem jí všechno řekla a ona: „Denny, já mám pocit, že ty seš na ty kluky strašně vysazená.“ A pak řekla: „Tak já ti příští týden zavolám a domluvíme se, kdy se sejdeme zase.““</p>	420/II

		<p>„Potom jsem ji potkala ve městě, ani mě nepozdravila. Ani se na mě nepovídala. Nezájem.“</p> <p>436/II</p>
		<p>„Táňa mně přijde taková strašně přísná. Prostě taková, že bere všechno vážně. Vy jste takový aji na těch akcích, co máme, většinou takový uvolněnější. Třeba jak jsme pily alkohol na tom táboře, tak jste to neřešily a myslím si, že Táňa kdyby tohle zjistila...“</p> <p>447/II</p>
		<p>„Nevím, prostě s vámi se povídá tak líp. Ona fakt měla takový... Ona jak kdyby mi nadávala za to, co jsem udělala. Nefekla mi třeba, že mě chápe. Víím, že to asi nemá v popisu práce, ale mohla říct, že třeba mě chápe v tom nebo v něčem. Ale ona v ničem mě nechápala, v ničem. Řekla jsem, že teta je na mě zlá, nevěřila mi nic. Prostě dělala, že já jsem ta nejhorší a úplně všechno je blbě.“</p> <p>456/II</p>
		<p>„No ale fakt úplně v mini, ale úplně fakt v minisukni.“</p> <p>470/II</p>
		<p>„Jsem si o ní řekla, že to je děvka. Mně fakt nesedla. Já jsem nesedla jí a ona nesedla mně. A když jsem řekla tetě, že mně nesedla, tak ona že jí to nezajímá, že k ní prostě budu chodit a já že „Fajn.““</p> <p>476/II</p>
Svět/kontexty	Vztahy	<p>„No s kámošema a tak.“ (komunikace přes Snapchat).</p> <p>129/I</p>
		<p>„Ta holka to třeba pošle tomu klukovi. Já jsem s tím klukem se bavila. On jakože se mnou chtěl chodit a já jsem řekla, že ne, že je hnusnej. Fakt se mi nelíbil. Ani nijak jako nic, prostě žádná jiskra, fakt úplně takovej divnej. A byla jsem s ním ale venku, že ho teda poznám. No, a když jsem mu řekla, že ho nechci, tak on prostě nabalil moji spolužačku a s tou začal chodit. Ale ještě předtím, když jsem se s ním bavila, tak mi řekl, že když mu holka pošle nahý fotky, tak když se s ní rozejde nebo když ho naštvě, tak to pošle prostě.“</p> <p>190/I</p>
		<p>„No ale zrovna byl právě Majáles. Teď jsme se školou byli na Majálesu a holky mi najednou volaj: „Denny, pojď, pojď, máme tady víno.“ A já: „Tak víno si možná dám. Jako musím jít potom na intr.“ Jenomže jsem tam přišla, samozřejmě víno už vypily a byla tam vodka s džusem. Říkám: „Tak se napiju.“ Protože jsem fakt měla žízeň, ale nic jinýho normálního tam nebylo. Tak jsem se napila. No a potom už to šlo z kopce. A potom jsem se doplázila na intr a paní vychovatelka: „Denny, pojď sem.“ A ona: „Tys pila?“ A já: „Ne.“ A ona: „Tak se přiznej, panáky nebo pivo?“ A já: „Panáky.““</p> <p>257/I</p>
		<p>„Takže já mám vlastně kámoše hned vedle v našem baráku. Nebo prostě kluka, se kterým se bavím, je mu 24. Jako mně se líbil. Nikdy jsem se s ním nebavila. Asi před půl rokem mě pozdravil. A já jenom: „Cože?“ Tak jsem potom si s ním začala psát. A já že nerozumím informatice, jsem řekla.“</p> <p>399/I</p>
		<p>„Já nevím, prostě všichni si myslej... Já třeba ze sebe, když řeknu, že jsem hvězda nebo... A já jsem třeba ve Znojmě byla jakože hvězda po tý bitce, protože všichni se se mnou začali bavit. Ale i tak jsem měla hodně kámošů ve Znojmě a já nevím, proč si myslej, že jsem namyšlená.“</p> <p>512/I</p>
		<p>„Žádný jiný... Dostala jsem od jednoho kluka vibrátor a na ten taky přišla, protože mi stlala postel a měla jsem ho pod polštářem. Tak to bylo taky docela trapný. Prej: „Od koho jsi to dostala?“ A já: „Od Luboše Nováka.“ „</p> <p>29/II</p>
		<p>270/II</p>

		<p>„...protože jsem vlastně odešla ze Znojma, tak to byla moje nejlepší kámoška. Ta mi vytvořila vzpomínkový video, u kterého jsem aji brečela a to bylo fakt pěkný. A zrovna taková holka, která byla hubená. Tělo měla, všechno, a bavila se se mnou a byla jsem s ní nejlepší kámoška a nepomlouvala mě, bránila mě. Když jsem neměla peníze, tak mi půjčila nebo mi to i dala a nemusela jsem jí to vracet.“</p> <p>„Třeba v tý třídě právě. Mně to přijde takový, že... Protože já ve třídě nemám žádnýho tlustýho člověka, kromě kluka jednoho, ale ten taky není moc tlustej. No, a když mluvěj o svý váze, jak jsou hubený a potom já... Já jim to neřeknu, kolik vážím, protože mně to přijde...“</p> <p>„Jo, kámoška ze střední, protože věděla, že ju nesnáším, tak mi ju vyfotila a napsala k tomu Havaj girl, protože měla nějaký tričko a Havaj na tom byla. A ona ještě na mě řve přes celou chodbu: „Denny, Denny!“ A já: „Já ju neznám, fakt, já ju neznám.“ Já si myslím, že ona to nikdy nenosila. Nevím, ona říká, že to má z prášků, ale tomu já moc nevěřím, že z prášků tolik přibere. To mi může říkat sebejakej doktor, ale...“</p> <p>„Já tam mám většinou z intru lidi a ze školy nebo kámošovy kámošky, se kterýma se potkávám. Třeba jak za mnou byl ten Michal z těch Moravských Budějovic, tak přijel. Protože zrovna neměl benzín, tak ho vzal kámoš. A přijel s jeho holkou ten kámoš, aby si mě omrkli, aby hned věděli všechno. To bylo docela trapný, protože oni byli v Brně, potom ještě přijeli, tak jsme si chtěli dát pusy a oni na nás rozsvítili dálkový světla. Já žP: „Michale, děláš si srandu?“ Ale byli docela v pohodě, já jsem se tam s něma aji bavila.“</p> <p>„Nevím, tak protože když jsem je neznala a už jsem si s nima ani nepsala, tak proč je mít v přátelích. Takže jsem to potom promazala.“</p> <p>„Jenže ono většinou, když si mě přidá třeba pěkněj kluk a neznám ho, tak si ho přidám nebo on si mě přidá, tak já mu to potvrdím. Třeba si potom píšeme, že jo, potom se třeba někdy uvidíme. A i když se třeba neznáme face to face, ale sedneme si po tom internetu, tak si třeba voláme. Já jsem taky měla kluka ze Slovenska a s tím jsem, když jsem byla v Kolíně, tak byly výměnný pobyty a on vlastně přijel a já jsem ubytovala jednu holku. Nejstarší holku, co tam byla v tý skupině. A ona právě měla toho kámoše, měla tam i svýho kluka a s něma jsme chodili do Futura, do obchodního centra. A vlastně jsme jednou šli a oni se tam cucali, ta holka s tím klukem. A já žP: „Bych se nedivila, kdybyste spolu někam šli na hotel.“ No a oni se obrátili a fakt odešli, takže mě tam nechali s Dominikem. On že teda mě doprovodí. A já: „Ne, to nemusíš, já to zvládnou sama domů.“ A on: „Přece tě nemůžu nechat jít samotnou.“ A já: „Hm, fajn.“ Potom odjeli, to jsme byli normálně kámoši. A potom jsme si napsali asi po třech měsících a vzrostlo to tak nějak, že jsme si každý den volali, každý. A i když jsme se nevidali, tak jsem ho začala mít mega moc ráda.“</p>	283/II 338/II 359/II 373/II 376/II
	Komunikace (off-line)	„A nevím, ta holka z toho asi nic neměla. Nevím, ale vždycky když mě potkala: „Tak co, pipinko? Co policajti?“ A já jen: „Mně to je celkem jedno, ty seš kráva.““	180/I
	Komunikace (on-line)	„A hned to zmizí a neuloží se jim to. Maximálně kdyby si to vyscreenovali, takže v tom je to dobrý. Třeba když jedna holka přes Snapchat posílá nahý fotky.“	137/I

		„No prostě svému klukovi. Potom se s ní rozešel ten kluk a potom se to dostalo i ke mně a kvůli tomu jsem se vlastně pobila v tom Znojmě.“	140/I
		„Tak jako jo, ale ne úplně nahý. Jakože třeba ve spodním, ale úplně nahý, to bych asi... Z toho by byl asi menší průser než úplně z nahých. Už teta na to aji přišla, že jsem v podprsence poslala, protože vlastně jsem měla tablet. Dostala jsem na 17. narozeniny nebo 16., teď si nejsem jistá, 10palcovej tablet.“	206/I
		„Když si to tak vezmeš, když vo tom víc přemejšším, nemusím ani sprostě nadávat, stačí jeden neškodnej GIF třeba s tím pinocchiem.“	232/I
		„No tak já tam mám asi přes... Ona si přečetla samozřejmě ty nejvrchnější, s kterýma si píšu hodně. A od té doby třeba na Messengeru vůbec nic nepíšu, co by mě mělo uto... Vždycky na Snap, tam se to vymaže. Nikdy se to neuloží.“	287/I
		„Skoro všichni jo. Většinou třeba nějaký cizinci nebo nějaký značky mě sledují a ty mě neznaj. Ale víš co, třeba už modelingová agentura mi psala, že bych se hodila na modelku. A já že úplně: „Kde? Co?““	83/II
		„Jo. Třeba hned, ani mi nenapíšu a pošlou mi fotku svého péra.“	162/II
		„Nevím jo, kdyby to byl aspoň můj kluk a poslal mi fotku, tak ještě řeknu jo, možná.“ (odpověď na otázku, jestli by někdy někomu poslala intimní fotky)	167/II
		„Jo, s tímhle si píšu. Já si denně píšu třeba s dvaceti klukama, ale normálně, ne jako fotky.“	204/II
		„Už asi 3 nebo 4 jo a ti byli v pohodě.“	209/II
		„Se kterýma se neznám? Tak to jich mám fakt málo. Já mám asi 200 přátel, to si nejsem fakt jistá. Neznám jich tak 20 možná.“	356/II
		„Já tam mám většinou z intru lidí a ze školy nebo kámošovy kámošky, se kterýma se potkávám.“	359/II
	Soukromí	„To bych... Ne, ale když jsme s holkama, jednou jsme natáčely živě na Instagram, tak tam jsem zpívala.“	69/I
		„Protože prostě tam lidi psali, ať zaspívám, protože Julča jakože furt že umím zpívat a tak a všichni: „Jo, zaspívej.“ A tak jsem tam zpívala nějakou anglickou písničku, tak to bylo docela... Nebo mě tajně natáčeli, potom to někam dali a já jenom...“	72/I
		„To je prostě co dělám. Tam prostě fotíš všechno. Jako když seš třeba na kafi, tak jim vyfotíš, že seš někde v kavárně. A takhle se to tam posílá ty fotky nebo i videa můžeš.“	131/I
		„No prostě svému klukovi. Potom se s ní rozešel ten kluk a potom se to dostalo i ke mně a kvůli tomu jsem se vlastně pobila v tom Znojmě.“	140/I
		„No skrz to jak ses pobila.“ A já: „Aha.“ Protože kámoš to dal právěže na Facebook.“	153/I
		„Nahý fotky se ke mně dostaly už víckrát. Třeba z mé třídy kámoška když se vyfotila, tak to potom celá třída měla.“	187/I
		„No tak já tam mám asi přes... Ona si přečetla samozřejmě ty nejvrchnější, s kterýma si píšu hodně. A od té doby třeba na	287/I

		<p>Messengeru vůbec nic nepíšu, co by mě mělo uto... Vždycky na Snap, tam se to vymaže. Nikdy se to neuloží. I když je to možná dohledatelný nějakou vládou někde v Americe. Pochybuju, že teta si tam bude volat někam do Ameriky.“</p> <p>„Jo (Snapchat není dohledatelný), že tam můžu psát cokoli, jako fakt. Fotky už neposílám.“</p> <p>„Protože mám pokojíček a mám ještě menší, já nevím, máme prostě fakt malej pokojíček. Úplně nevím, k čemu bych to tady přirovnala. Jsme tam tři a tam se nic nedá dělat, protože je tam plno hraček, všechno.“</p> <p>„Jo (FB vytváří pověst), a třeba ty, co se se mnou ne bavěj, tak ani v přátelích nemám, aby nevěděli, co dávám na Facebook.“</p> <p>”</p> <p>„Když mi někdo pošle třeba cizí úplně nějaké, nevím, Turek, tak to hned vyškrtávám. Jeden si se mnou psal a už naplánoval svatbu, no to bylo... Koupil prstýnky a já jenom: „Jojo, určitě.“ On asi aby měl zelenou kartu nebo jak se tomu říká, aby jako mohl do Český republiky.“</p> <p>„Když třeba poznám někoho nového, tak si přidám.“</p> <p>„Žádný jiný... Dostala jsem od jednoho kluka vibrátor a na ten taky přišla, protože mi stlala postel a měla jsem ho pod polštářem. Možná když je ségra s bráchou pryč, tak možná to někdy, ale... (použití vibrátoru).“</p>	<p>311/I</p> <p>529/I</p> <p>632/I</p> <p>635/I</p> <p>640/I</p> <p>27/II</p>
	Nové technologie	<p>„Tak Snapchat, Instagram, Facebook, Messenger a YouTube. To je asi tak všechno. Jako Twitter mám taky, ale nechodím tam vůbec. Nebyla jsem tam přes rok, přes dva možná. Tak na Snapu fotím prostě fotky se a tak a Instagram, tam přidávám fotky anebo koukám, co hvězdy přidali ve světě. Na Facebooku si píšu s kámošema a tak. To je tak všechno. A Facebook, tam chodím taky málo. Spíš na Messenger.“</p> <p>„Dal to na Facebook a dal to do třídní skupiny, kde je i paní učitelka. Takže hned mě paní učitelka druhé den stopla před školou, co to jako mělo bejt. A já jenom: „No, nic.“</p> <p>„Já nevím, tak vlastně vždycky lidi něco pošlou, nějaký fotky třeba kde jsou nebo tak a já taky jim pošlu a prostě je to takový... I když na Messengeru, když si s někým píšeš, tak je to taky dobrý a můžeš tam i volat, ale i na Snapu se může volat normálně.“</p> <p>„No. Nevím, já na Facebook mně takhle nic takového nepřijde. Když jsem ve škole třeba a máme volnou hodinu, tak si projíždím Facebook na počítači, ale jinak mě to neto...“</p> <p>„Tam prostě fotíš všechno. Jako když seš třeba na kafi, tak jim vyfotíš, že seš někde v kavárně. A takhle se to tam posílá ty fotky nebo i videa můžeš.“ (Snapchat)</p> <p>„A hned to zmizí a neuloží se jim to. Maximálně kdyby si to vyscreenovali, takže v tom je to dobrý. Třeba když jedna holka přes Snapchat posílá nahý fotky.“</p> <p>„No a tam jsem se vyfotila a asi se mi to uložilo do Messengeru, prostě do fotek. No a teta jednu dobu, nevím, co jí hráblo, prostě po mým bráchovi vysomrovala heslo od mého tabletu a prohlídla mi Snapchat. Nebo ne Snapchat, vlastně to nemůže. Messenger a prostě všechno, úplně všechny fotky, všechno. A úplně potom mě seřvala, že co ta fotka s cigaretou a já že jsem to zkoušela. A co ty fotky v podprsence. To bylo docela hnusný.“</p>	<p>107/I</p> <p>119/I</p> <p>112/I</p> <p>131/I</p> <p>137/I</p> <p>213/I</p>

		„Tam ne. Tam je spíš většinou jen filtr nějaký.“ (o fotkách na svém instaprofilu)	598/I
		„Jo, jako většinou málo. Já moc po lajkách neto...“ „Tady vlastně se Sebastianem, ten je taky zpěvák. Nejlepší jsou ty komentáře. Třeba kámoška mi tady napsala, že: „Dobrý šůsy,“ a úplně to napsala fakt jakože šůsy. To je asi nejodvážnější fotka, co jsem tam dala, že tady je výstřih.“	608/I
		„Ne, ale má to pořád uložený.“ (fotky z experimentu s holkami)	750/I
		„Já myslím, že jo. Ať to klidně vidí Karel Gott, mně to je...“	762/I
		„No 4S. „(iPhone)	296/I
		„Asi Snapchat (nejdůležitější aplikace).“	116/I
		„Nějaký, nevím, na Apple Store jsem si tam stáhla. Ale potom mě to přestalo bavit, protože to bylo takový to placený, že když si to chceš poslechnout, cos nazpívala, tak musíš zaplatit a mně přijde takový ... Proč neudělaj nějakou aplikaci, kde si to můžeš i poslechnout?“	61/I
		„Na hodně. Třeba na tý seznamce přes stovky určitě jich bylo.“ (úchyláků)	160/II
		„To je aplikace. Od 17 to je, takže to je zákonný, že můžu.“	169/II
		„A teď mám Jaumo.“	174/II
		„Vlastně tam máš fotku toho člověka a teď tam máš křížek a fajfku. Tak ty dáš, jestli se ti líbí nebo ne. A teď ty to vidíš, jestli se mu líbíš, tak můžeš mu dát taky srdíčko, že se ti líbí. A teď ti on třeba napíše nebo ty napíšeš jemu první. To většinou je takhle normální. Anebo tam ještě jsou žádosti o zprávy, to oni ti dají jakoby lajk nebo ani ti ho nedají a hned ti napíšu a ty vlastně se podíváš, co ti napsali a když se ti ta zpráva líbí, tak ju fajfkuješ a když se ti nelíbí, tak ju smažeš úplně. Ale fakt těch úchyláků tam bylo zatraceně moc, fakt. A každé den, prostě každé den se mi aspoň jeden ozve. Normálních je tam tak 20% ze 100.“	177/II
		„Pokud jim nepošleš fotky, tak to není nijak... Ale to většinou poznáš, jestli to je úchyl nebo ne. Buď ti píše fakt normálně, zajímá se o tebe a ne o fotky, anebo ti prostě píše s účelem, že chce videohovory, aby se uspokojil. Tohle mi přijde jako úchyl nebo takovej nadřzenec.“	195/II
		„Podle mě prostě ten Snapchat hodně letí. To podle mě fakt všichni fotě tam třeba srandovní momenty. Třeba když někdo má narozeniny, tak samozřejmě mu dá někdo trapnou fotku na to...“	267/II
	Rizika off-line	„No ale zrovna byl právě Majáles. Teď jsme se školou byli na Majálesu a holky mi najednou volaj: „Denny, pojd', pojd', máme tady víno.“ A já: „Tak víno si možná dám. Jako musím jít potom na intr.“ Jenomže jsem tam přišla, samozřejmě víno už vypily a byla tam vodka s džusem. Říkám: „Tak se napiju.“ Protože jsem fakt měla žízeň, ale nic jinýho normálního tam nebylo. Tak jsem se napila. No a potom už to šlo z kopce. A potom jsem se doplázila na intr a paní vychovatelka: „Denny, pojd' sem.“ A ona: „Tys pila?“ A já: „Ne.“ A ona: „Tak se přiznej, panáky nebo pivo?“ A já: „Panáky.““	248/I
		„Jo, ale stejně už jsem jí unikla za klukem. Ono my jsme byli u babičky v Habartově, to je někde u Sokolova. Teta byla	329/II

		<p>v lázních a my jsme tam byli se strejdou u jeho maminky. To není vlastně naše babička, ale říkáme jí babička, že jo. No a oni jeli pryč, strejda s Verčou s Honzíkem, všichni jeli pryč. Tak já žP: „Babi, mohla bych jít ven?“ A ona: „Běž, běž, Denny. Ale vrať se brzo domů.“ A já: „Tak jo.“ Tak přijel za mnou kámoš, nebo kámoš, no prostě kluk. A potom jsem přišla domů a babička jakožP: „Tak co, dobrý, Denny, venku?“ A já: „Jojo, dobrý.“ Takže stejně se nic neto...“</p> <p>„Když to tak řeknu, on už mě asi málem třikrát znásilnil, můj bratranec.“</p> <p>„To byl jedinej můj sex a právě jsem si neuvědomila, že nemá kondom. Takže to bylo vlastně u té babičky, jak jsem byla a oni byli zrovna všichni pryč, tak jsem šla s ním ven. No ty jo, já jsem tak... Říkám: „Mami, co když jsem těhotná?“ A ona: „Hele, kdyby náhodou, tak půjdeš na potrat.“ A já: „A mami a neexistuje něco, co mám udělat pro to doma?“ A ona: „Lehni si do teplý vany, vem si červený víno, hřebíček,“ nebo co říkala a že to vyvolám. Já nevím. Já kdybych asi otěhotněla, tak si to možná nechám aji. Já bych se nemohla takhle zbavit dítěte. Sice je to teprve plod, ale už tak je to život.“</p> <p>„No ony se opily a nevěděly, co dělaj, takže jsme řvaly z okna, takže je žádnej mobil nezajímal. Jednou se to zvrhlo daleko víc, jenomže jsme si koupily ruma.“</p> <p>„Asi ne. Asi že si někdy zapálím cigaretu. To by mě taky asi zabila.“</p>	<p>424/II</p> <p>481/II</p> <p>735/I</p> <p>19/II</p>
	Rizika on-line	<p>„Třeba když jedna holka přes Snapchat posílá nahý fotky.“</p> <p>„No prostě svému klukovi. Potom se s ní rozešel ten kluk a potom se to dostalo i ke mně a kvůli tomu jsem se vlastně pobila v tom Znojmě.“</p> <p>„Dal to na Facebook a dal to do třídní skupiny, kde je i paní učitelka. Takže hned mě paní učitelka druhej den stopla před školou, co to jako mělo bejt. A já jenom: „No, nic.“ To já nevím, já mám třeba seznamku. No ale to teta už jednou zjistila právě...“</p> <p>„Tak možná ty holky, co posílaj ty nahý fotky. Tak třeba ty spolužačky, tam potom se to řeší vlastně v té třídě.“</p> <p>„No, ale že by někdo ohrožoval někoho, to nevím. To nikoho neznám.“</p> <p>„Na hodně. Třeba na tý seznamce přes stovky určitě jich bylo.“</p> <p>„Jo. Třeba hned, ani mi nenapíšu a pošlou mi fotku svýho péra.“</p> <p>„Nevím jo, kdyby to byl aspoň můj kluk a poslal mi fotku, tak ještě řeknu jo, možná.“</p> <p>„Nebo když to vidím, že tam má jinou fotku. Třeba včera mi psal nějakej fakt model úplně. A já že asi to on teda rozhodně není, jsem mu psala. Nebo nejhorší je, když si tam dá fotku zpěváka a já ho znám. Třeba teď Austin Mahone si tam dal fotku a já: „Tak to asi prd.“ Tak jsem mu hned psala, proč si tam používá jinou fotku a on: „Ne, to jsem já.“ A já: „Ale já ho znám a poslouchám ho.“ Tak to je docela taky takový... Nevím, prostě mi to přijde ubohý.“</p>	<p>137/I</p> <p>140/I</p> <p>158/I</p> <p>155/II</p> <p>158/II</p> <p>160/II</p> <p>162/II</p> <p>167/II</p> <p>188/II</p>

		<p>„Prostě pořád. (o kyberzávislosti) Já tam jsem taky o hodině, ale ne celou hodinu, protože to asi by neprošlo. Třeba ve Znojmě jsem tam jednou byla a učitelka mi ho zabavila v pátek. A potom mi řekla, že si mám po hodině přijít. Tak jsem si přišla a ona že si mám přijít v pondělí. A já: „Jak to mám přežít?“ Teď jsem nevěděla kolik je hodin, protože hodinky fakt nenesím. Dle mého dneska je mobil tak nějak součástí tebe, máš tam všechno, fotky, chaty, kluky na seznamce a tak.“</p>	704/1
--	--	--	-------

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno a příjmení autorky: Bc. Barbora Pipášová

Studijní program: Sociální práce se zaměřením na komunikaci a aplikovanou psychoterapii

Název práce: Sociální práce s mládeží v době globální (Utváření identity dospívající dívky v kontextu nových technologií)

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Martin Soukup, Ph.D.

Rok dokončení práce: 2018

Počty znaků hlavního textu práce (včetně literatury, bez příloh)

Přímé citace: 3882 znaků

Ostatní text: 157 168 znaků

Celkový počet znaků: 161 050 znaků

Název souboru umístěného na doprovodném CD

Text práce ve formátu PDF: DP_Pipasova_SP_smladezi_vdobe_globani.pdf

**Posudek vedoucího diplomové práce
na Pražské vysoké škole psychosociálních studií**

Jméno a příjmení studentky: Bc. Barbora Pipášová

Obor studia: Sociální práce se zaměřením na komunikaci a aplikovanou psychoterapii

Název práce: Sociální práce s mládeží v době globální

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Martin Soukup, Ph.D.

Technické parametry práce:

Počet stránek textu (bez příloh):

Počet stránek příloh:

Počet titulů v seznamu literatury:

0**	1	2	3	4
-----	---	---	---	---

Výběr tématu

Závažnost tématu

	1			
--	---	--	--	--

Oborová přiléhavost tématu

	1			
--	---	--	--	--

Originalita tématu a jeho zpracování

	1			
--	---	--	--	--

Formální zpracování

Jazykové vyjádření (respektování pravopisné normy, stylistické vyjadřování, zvládnutí odborné terminologie)

	1			
--	---	--	--	--

Práce s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení norem pro citace, cizojazyčná literatura)

	1			
--	---	--	--	--

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

	1			
--	---	--	--	--

Metody práce

Vhodnost a úroveň použitých metod

	1			
--	---	--	--	--

Využití výzkumných empirických metod

	1			
--	---	--	--	--

Využití praktických zkušeností

	1			
--	---	--	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Přístup autora k řešené problematice (samostatnost, iniciativa, spolupráce s vedoucím práce)

	1			
--	---	--	--	--

Naplnění cílů práce

	1			
--	---	--	--	--

Vyváženost teoretické a praktické části v daném tématu

	1			
--	---	--	--	--

Návaznost kapitol a subkapitol

	1			
--	---	--	--	--

** 0 – nehodnoceno; 1 – výborně; 2 – velmi dobře; 3 – dobře; 4 – neprospěl/a

Dosažené výsledky, odborný vklad, použitelnost výsledků v praxi

	1			
--	---	--	--	--

Vhodnost prezentace závěrů práce (publikace, referáty, apod.)

	1			
--	---	--	--	--

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

Jaký by měla sociální práce zaujmout postoj k nástupu nových médií, zejména sociálních sítí?

Celkové hodnocení práce (klady, nedostatky):

Předmětem diplomové práce je teoreticko-empirická analýza a interpretace vlivu sociálních sítí v životě dospívající dívky se zvláštním zřetelem ke schopnosti sociální práce adekvátně reagovat na nástup nových médií a jejich dopady na život v současné společnosti. Předně bych rád ocenil již odvahu k volbě samotného tématu, kterému není věnována odpovídající odborná pozornost, a jež adresuje důležité otázky pro sociální práci. Téma práce je zasazeno do života v kontextu postmoderního stavu společnosti, jenž se v současnosti začal členit na období on-line a off-line. Autorka vhodným způsobem teoreticky ukotvila práci v rámci sociálního konstruktivismu a poststrukturalismu. Jádrem práce tvoří případová studie dívky jménem Denny, jejíž příběh se prolíná celou prací v podobě citací vyjádření této dívky, informací ze spisu či vyjádření odborníků. Autorka zvolila dobrý výzkumný design, samotné provedení výzkumu a prezentaci jeho výsledků pokládám za zdařilé.

Souhrnně lze konstatovat, že předložená práce splňuje kritéria kladená na tento typ závěrečných kvalifikačních prací. Osobně se domnívám, že se jedná o nadstandardní diplomovou práci, jejíž některé části by měla autorka zvážit k publikaci. Autorka dobře definovala předmět a cíl práce, jemuž plně podřídila strukturu textu. Práci opřela o relevantní odborné zdroje, na něž odkazuje v souladu s normou. Diplomová práce je zpracována čistým a kultivovaným jazykem, chyby jsou spíše překlepového rázu.

Doporučení k obhajobě: doporučuji

Navrhovaná klasifikace: **výborně**

Datum, podpis:

Marko Soukup

**Posudek oponenta diplomové práce
na Pražské vysoké škole psychosociálních studií**

Jméno a příjmení studenta/-tky: Bc. Barbora Pipášová

Obor studia: Sociální práce se zaměřením na komunikaci a aplikovanou psychoterapii

Název práce: Sociální práce s mládeží v době globální (Utváření identity dospívající dívky v kontextu nových technologií)

Vedoucí/oponent práce: Ing. Mgr. Ivana Dvořáková

Technické parametry práce:

Počet stránek textu (bez příloh): 79

Počet stránek příloh: 48

Počet titulů v seznamu literatury: 70

Počet znaků hlavního textu práce (bez příloh): 161050

Přímé citace: 3 882 (neodpovídá)

Ostatní text: 157168

0**	1	2	3	4
-----	---	---	---	---

Výběr tématu

Závažnost tématu

	1			
--	---	--	--	--

Oborová příslušnost tématu

	1			
--	---	--	--	--

Originalita tématu a jeho zpracování

	1			
--	---	--	--	--

Formální zpracování

Jazykové vyjádření (respektování pravopisné normy, stylistické vyjadřování, zvládnutí odborné terminologie)

	1			
--	---	--	--	--

Práce s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení norem pro citace, cizojazyčná literatura)

	1			
--	---	--	--	--

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

		2		
--	--	---	--	--

Metody práce

Vhodnost a úroveň použitých metod

	1			
--	---	--	--	--

Využití výzkumných empirických metod

	1			
--	---	--	--	--

Využití praktických zkušeností

	1			
--	---	--	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Přístup autora k řešené problematice (samostatnost, iniciativa, spolupráce s vedoucím práce)

	1			
--	---	--	--	--

** 0 – nehodnoceno; 1 – výborně; 2 – velmi dobře; 3 – dobře; 4 – neprospěš/a

Naplnění cílů práce

	1			
--	---	--	--	--

Vyváženost teoretické a praktické části
v daném tématu

	1			
--	---	--	--	--

Návaznost kapitol a subkapitol

	1			
--	---	--	--	--

Dosažené výsledky, odborný vklad, použitelnost
výsledků v praxi

	1			
--	---	--	--	--

Vhodnost prezentace závěrů práce
(publikace, referáty, apod.)

	1			
--	---	--	--	--

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

Autorka mimo jiné uvádí svou práci výzvou kolegům: „*Nezaspali jsme, drazí kolegové, dobu?*“ jaké má toto „zaspání“ konkrétní podoby?

Jak by ona sama koncipovala v hlavních rysech program sociální služby pro klientu Denny a jí podobné?

Autorka uvádí počet přímých citací **3882 znaků**, což je číslo, které se množstvím přímých citací v textu používaných naplní již na straně č. 19. Může se k tomu autorka vyjádřit?

Celkové hodnocení práce (klady, nedostatky):

Autorka přichází s aktuálním tématem utváření identity mladých lidí v kontextu moderních technologií v době globalizace. Toto společensky významné téma zasazuje do rámu sociální práce.

Na případové studii klienty Denny (jejíž výroky vhodně ladí jednotlivé teoretické rámce v celé práci) přibližuje různé aspekty této problematiky. Ačkoli je to téma velmi široké i hluboké, autorce se velmi dobře podařilo dotknout se základních pilířů a zároveň čtenáři přiblížit s určitou lehkostí závažnost dílčí problematiky.

Z celého textu je zřejmý autorčin náhled, zapojení a vrozumění (sama tento termín používá), což dokládá její snaha otevřeně hledat argumenty pro i proti, porovnávat je s výsledky studií či názory jiných odborníků.

K textu nemám téměř žádné výhrady, snad jen malá poznámka, že pro přechodové období mezi dětstvím a dospělostí, kterému se autorka věnuje na straně 21, se ustálil termín „vynořující se dospělost“ (Arnett, 2000).

Práce je psaná odborným jazykem, odkazuje ke zdrojům literatury, kterých je úctyhodný počet. V textu se velmi zřídka objevují malé gramatické nepřesnosti (např. str 76 ..postmodrismus), což je spíše připomínka než výtka.

Předkládaná studie je inspirací i pro děti z rodin, které sociální služby nevyužívají, neboť prožívají podobná témata. Zároveň je tato práce inspirativním čtením nejen pro sociální pracovníky, nýbrž i pro rodiče, psychology i psychoterapeuty.

Autorce doporučuji práci publikovat.

Práci k obhajobě doporučuji.

Doporučení k obhajobě: doporučuji/nedoporučuji*

Navrhovaná klasifikace: výborně

Datum, podpis: 12.5.2018

